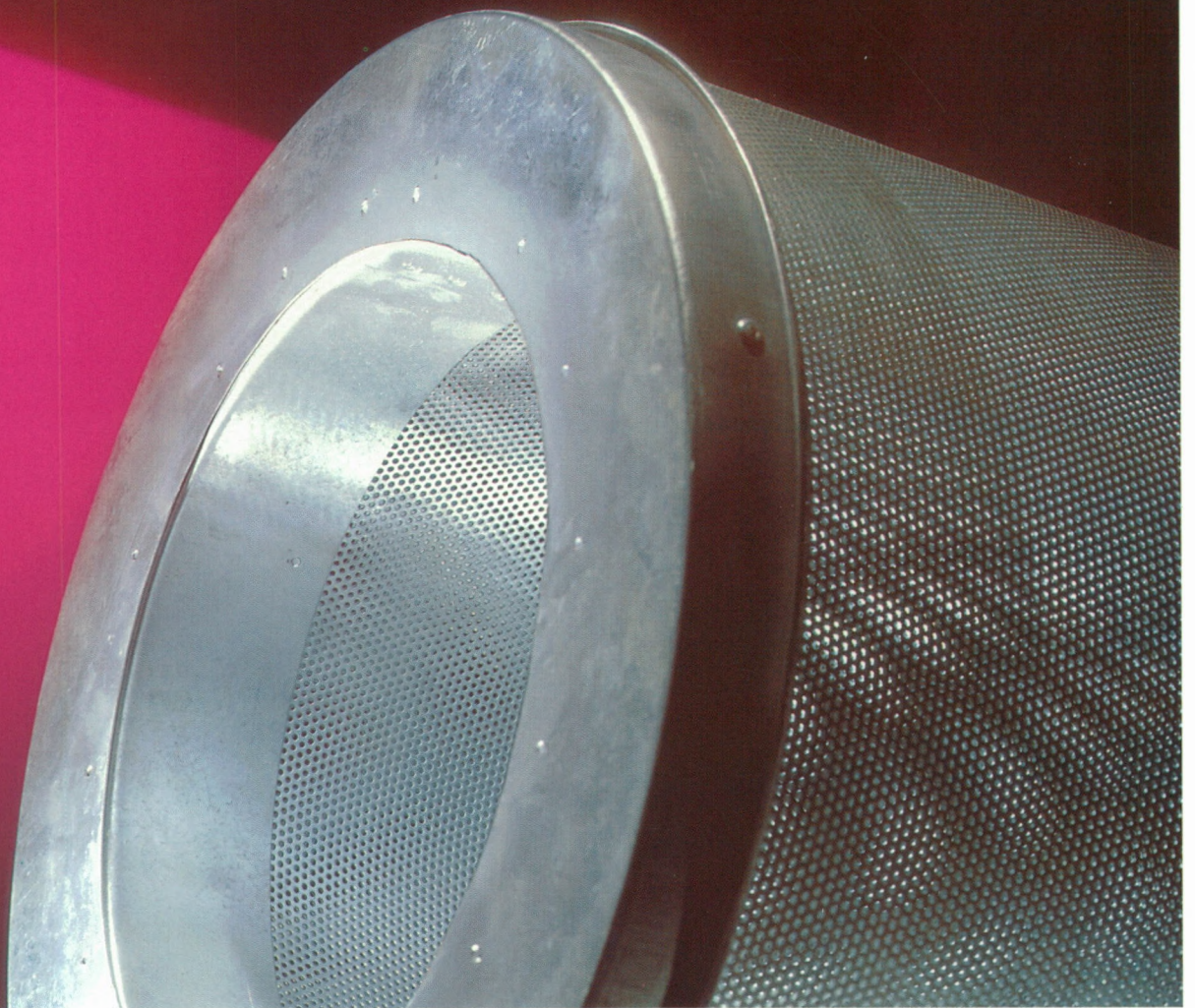

WEST-VLAANDEREN WERKT

West-Vlaanderen in 1996:

economisch overzicht

jaarverslag GOM-West-Vlaanderen

publicaties WES

WES

2.1997 • 39e Jaargang • Tweemaandelijks uitgave • Verschijnt niet in juli en augustus

Uitwisseling van informatie, ervaring en knowhow tussen grote en kleine ondernemingen

In praktijkgerichte workshops van een tiental personen wordt door KMO-managers en deskundigen van grote bedrijven van gedachten gewisseld rond actuele bedrijfsuitdagingen. Wij stippen hieronder uit het gevarieerde aanbod van onze vier deelprogramma's enkele onderwerpen aan waarrond het debat kan gevoerd worden. Deze informele en ongedwongen debatten leveren unieke informatie op die u toelaten uw beleid te optimaliseren in :

TECHNISCH MANAGEMENT

- ↳ *Strategische innovaties in product en proces*
- ↳ *Procestechnologie en flexibiliteit*
- ↳ *Informatietechnologie en telematica*

EXPORTMANAGEMENT

- ↳ *Afstemmen van de interne organisatie op de exportactiviteiten*
- ↳ *Aanpassen van de productiecapaciteit aan soms drastische omzetverhogingen*
- ↳ *Werken met andere distributiekkanalen en verkoopgewoonten.*

MILIEUMANAGEMENT

- ↳ *Afvalbeheer*
- ↳ *Omgang met gevaarlijke stoffen en afvalstoffen*
- ↳ *Milieucommunicatie*

FINANCIËEL MANAGEMENT

- ↳ *Financiële planning op korte en middellange termijn*
- ↳ *Opvolgingsplanning binnen familiebedrijven*
- ↳ *Subsidiëring*

Link is een initiatief van de GOM West-Vlaanderen in samenwerking met :

- BANK BRUSSEL LAMBERT • BANK VAN ROESELARE • BEKAERT • BEKAERT TEXTILES
- DAIKIN EUROPE • DECEUNINCK PLASTICS INDUSTRIES • ERTA
- GENENCOR INTERNATIONAL • GENERALE BANK • GIMV • KREDIETBANK
- LEVI STRAUSS • LIEVENS & C° BELASTINGSCONSULENTEN • LVD • NEW HOLLAND
- PHILIPS • PHILIPS COMPONENTS INDUSTRIAL • PICANOL • SIEMENS
- VANDEMOORTELE • VAN DE WIELE

Voor meer informatie en een volledige folder kunt u steeds terecht bij :
GOM - West-Vlaanderen
Luc Vermandere
Pascal Walrave
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek/Brugge

Tel : 050/35 81 31
Fax: 050/36 31 86
E-mail: wes@innet.be

WES

West-Vlaanderen Werkt

Tweemaandelijks uitgave
Verschijnt niet in juli en augustus

2.1997

Nummer 175 - 39e Jaargang

Westvlaams
Economisch
Studiebureau vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
Telefoon: 050/36.71.36
Telefax: 050/36.31.86
Postrekening: 000-0125243-16
BTW: 408.382.668
e-mail wes@innet.be

Abonnement 1997:
595 fr. (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening:
000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Groeninghe, Kortrijk
Foto Kaft
Bades, Brugge
Metaalcontact

46	Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen
47	Evolutie van de economische sectoren
60	Werkloosheid en grensarbeid
64	Zeehavenverkeer en luchtvaart
68	Huisvesting, ruimtelijke ordening en infrastructuur
73	GOM-West-Vlaanderen Jaarverslag 1996
96	Organisatorische uitbouw en administratie GOM-West-Vlaanderen
97	Subsidiërende bedrijven
98	Tabel: Jaargemiddelde van de werkloosheid in 1990 en 1996, absoluut en per 100 potentieel beroepsactieven
99	Publicaties WES 1996

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur

Beschermcomité
Prof. Dr. O. Vanneste,
Gouverneur,
Voorzitter WES
De heren G. Defreyne,
J. Durnez, G. Naeyaert,
F. Peuteman,
Mevrouw M.C. Van der
Stichele-De Jaegere,
de heer W. Vens
Leden van de
Bestendige Deputatie

Redactiecomité
A. Calus, P. Claerhout
G. Declercq,
P. Delafontaine,
P. Kerckaert,
P. Meurrens, J. Pattyn,
J. Theys,
P. Van den Avenne,
N. Vanhove

Redactiesecretaris
B. De Proost

Redactiesecretariaat en
publiciteitsvoorwaarden
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever
N. Vanhove,
Krakkestraat 3,
8200 St.-Andries (Brugge)

BEVOLKINGSEVOLUTIE IN WEST-VLAANDEREN

Op 1 januari 1997 bedroeg de bevolking in West-Vlaanderen circa 1.124.000 personen. In 1996 is de West-Vlaamse bevolking dus met ongeveer 850 personen toegenomen.

Jaarlijks wordt door de GOM - West-Vlaanderen een enquête bij de gemeentebesturen gehouden naar het bevolkingsverloop. In afwachting van de definitieve cijfers van het Rijksregister worden op die manier voorlopige gegevens bekomen omtrent de totale bevolking, de geboorten, de sterften en de migraties in West-Vlaanderen.

Op 1 januari 1997 bedroeg de bevolking in West-Vlaanderen circa 1.124.000 personen. In 1996 is de West-Vlaamse bevolking dus met ongeveer 850 personen toegenomen. In absolute cijfers nam de bevolking het sterkst toe in de arrondissementen

Brugge (+447), Veurne (+263) en Tielt (+237). Enkel in het arrondissement Kortrijk werd in 1996 een daling van de bevolking (-469) vastgesteld (tabel 1).

Het natuurlijk accres in West-Vlaanderen of het saldo van geboorten en sterften bedroeg in 1996 249 personen. Vorig jaar bedroeg dit saldo nog 799 personen. In de arrondissementen Kortrijk (+250), Roeselare (+169) en Tielt (+117) was het natuurlijk accres in 1996 het grootst. De arrondissementen Oostende (-354), Veurne (-40) en Diksmuide (-27) werden geconfronteerd met een negatief saldo van geboorten en sterften.

West-Vlaanderen kende in 1996 een positief migratiesaldo of een inwijkingsoverschot van 602 personen. Ten opzichte van 1995 is het migratiesaldo afgenomen met 927 personen. De arrondissementen met de grootste inwijkingsoverschotten waren de kustarrondissementen Oostende (+528), Brugge (+356) en Veurne (+303). De arrondissementen Kortrijk (-719), Roeselare (-67) en Ieper (-29) kenden een negatief migratiesaldo.

Tabel 1

Componenten van de bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen gedurende 1994 en 1995

Arrondissement	Geboorten		Sterften		Natuurlijk accres		Migratiesaldi		Totale groei	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Brugge	2.843	2.804	2.727	2.713	116	91	559	356	675	447
Diksmuide	524	523	507	577	17	-54	-83	110	-66	56
Ieper	1.149	1.168	1.044	1.098	105	70	-111	-29	-6	41
Kortrijk	3.176	3.130	2.607	2.880	569	250	33	-719	602	-469
Oostende	1.388	1.381	1.681	1.735	-293	-354	435	528	142	174
Roeselare	1.550	1.584	1.385	1.415	165	169	178	-67	343	102
Tielt	1.011	998	883	881	128	117	114	120	242	237
Veurne	585	548	593	588	-8	-40	404	303	396	263
West-Vlaanderen	12.226	12.136	11.427	11.887	799	249	1.529	602	2.328	851
Westhoek	2.258	2.239	2.144	2.263	114	-24	210	384	324	360

Bron: Enquête GOM-West-Vlaanderen bij de gemeentebesturen.

EVOLUTIE VAN DE ECONOMISCHE SECTOREN

Het aantal bezoldigden in West-Vlaanderen steeg tussen 30 juni 1994 en 30 juni 1995 met 5.569 eenheden of 1,6%. In 1996 werd in het kader van de expansiewetgeving in West-Vlaanderen steun toegekend aan 115 MGO-projecten voor een totaal bedrag van 9,3 miljard fr. en aan 1.256 KO-projecten voor 13,3 miljard fr.

De dalende trend van het aantal land- en tuinbouwbedrijven werd verdergezet.

De globale besomming van de visaanvoer door Belgische schepen in onze havens bedroeg in 1996 2.494 miljoen fr.

De toeristische activiteit kende in 1996 in de periode mei tot en met september een achteruitgang van bijna 3% in vergelijking met het voorgaand seizoen.

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen

Voor de evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid baseren we ons op gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ).

Tabel 2 toont dat het aantal bezoldigden in West-Vlaanderen tussen 30 juni 1994 en 30 juni 1995 met 5.569 eenheden of 1,6% is toegenomen, wat de totale bezoldigde tewerkstelling op 351.296 brengt. West-Vlaanderen deed het relatief gezien beter dan het Rijk (+1,4%), maar presteerde minder goed dan het Vlaamse Gewest (+2,0%)¹. De grootste stijging in West-Vlaanderen deed zich voor in het arrondissement Roeselare (+3,2%), gevolgd door Ieper (+2,9%) en Diksmuide (+2,8%). Deze twee laatste arrondissementen zijn dan ook verantwoordelijk voor de opmerkelijke groei in de Westhoek (+2,2%). Ook Tielt kende een sterke stijging (+2,5%). In de arrondissementen Brugge (+1,4%), Oostende (+1,0%), Kortrijk (0,7%) en Veurne (+0,5%) ten slotte, was de groei gering.

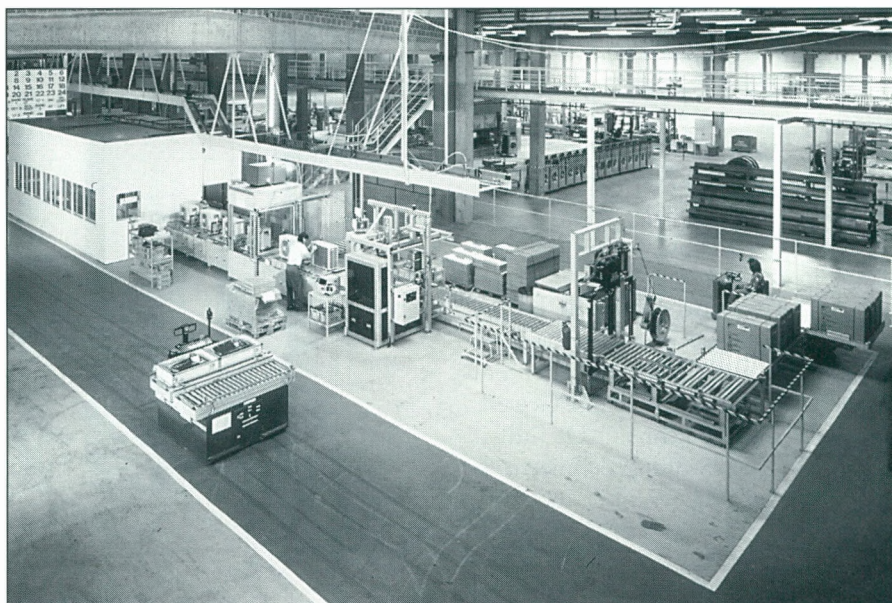
Deze cijfers illustreren dat er voor het eerst sedert 1990 opnieuw een significante toename is van de bezoldigde werkgelegenheid.

Tabel 3 geeft weer welke sectoren verantwoordelijk zijn voor deze toename.

Zowel in West-Vlaanderen (+2,0%), het Vlaamse Gewest (+2,4%) en het Rijk (+2,0%) leverden de handel en diensten de grootste bijdrage tot de groei van het aantal bezoldigden. In West-Vlaanderen nam, in tegenstelling tot het Vlaamse Gewest en het Rijk, ook de bezoldigde tewerkstelling in de sector van de industrie en energie toe (+1,1%).

Wanneer we de arrondissementen van West-Vlaanderen apart bekijken zien we dat vooral het arrondissement Oostende instaat voor de stijging in de sector van de industrie en energie. De

¹ Wel valt op te merken dat vanaf 1 juli 1994 de uitsluiting uit de Sociale Zekerheid van de Gelegenheidsarbeiders uit de tuinbouwsector onder bepaalde voorwaarden vervangen werd door een beperkte verzekeringsplicht. Dit heeft vooral een invloed op de cijfers van de bezoldigde tewerkstelling in Limburg en vandaar op de cijfers voor het Vlaamse Gewest en het Rijk.

Daikin, Oostende.

Foto Daikin

Tabel 2
Evolutie van het aantal bezoldigden, 30 juni 1994 - 30 juni 1995

Arrondissement	1994	1995	Aangroei	Procentuele evolutie
Brugge	86.391	87.617	1.226	1,4
Diksmuide	9.653	9.919	266	2,8
Ieper	26.904	27.678	774	2,9
Kortrijk	99.741	100.463	722	0,7
Oostende	34.778	35.125	347	1,0
Roeselare	46.775	48.274	1.499	3,2
Tielt	26.338	26.994	656	2,5
Veurne	15.147	15.226	79	0,5
West-Vlaanderen	345.727	351.296	5.569	1,6
Vlaamse Gewest	1.763.204	1.798.239	35.035	2,0
Rijk	3.141.223	3.186.707	45.484	1,4
Westhoek	51.704	52.823	1.119	2,2

Bron: RSZ.

bezoldigde tewerkstelling steeg er met 25,4%, voornamelijk het gevolg van de gevoelige stijging in de metaal- en de voedingsnijverheid. Alle andere arrondissementen, met uitzondering van Kortrijk kenden een, zij het wat minder uitgesproken, stijging van het aantal bezoldigden. In Kortrijk zorgde de significante daling in de textielnijverheid voor een negatieve groei in de Kortrijkse industrie en energie.

De bouwsector kende overal een afname van het aantal bezoldigden, met uitzondering van de arrondissementen Roeselare en Diksmuide. In West-Vlaanderen was de afname (-1,4%) geringer dan in het Vlaamse Gewest (-1,8%) en het Rijk (-2,9%).

In de handel en diensten deed de grootste toename van de bezoldigde tewerkstelling zich voor in de arrondissementen Ieper (+4,8%), Tielt (+3,8%) en Roeselare (+3,5%). Enkel in het arrondissement Oostende was er een daling in deze sector.

Figuur 1 tenslotte toont de industrialiserings- en tertiairiseringsgraad van de West-Vlaamse arrondissementen, West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest, het Rijk en de Westhoek. De industrialiseringsgraad wordt gedefinieerd als het aantal bezoldigden in de industrie en energie per 100 potentiële beroepsactieven (mannen van 20 tot en met 64 jaar en vrouwen van 20 tot en met 59 jaar). Op een analoge manier, maar met

het aantal bezoldigden in de handel en diensten, wordt de tertiairiseringsgraad berekend. De industrialiseringsgraad is het hoogst in de arrondissementen Tielt (27,3%), Kortrijk (23,2%) en Roeselare (22,7%). In de kustarrondissementen Brugge (41,9%), Veurne (38,7%) en Oostende (36,1%) is de tertiairiseringsgraad het hoogst.

Figuur 1:
Industrialiserings- en tertiairiseringsgraden, 30 juni 1995

(Bron: RSZ, verwerking: WES)

Enquête over de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen in 1996

De GOM - West-Vlaanderen organiseert ieder jaar een enquête bij de West-Vlaamse industriële bedrijven met 5 of meer tewerkgestelden. De bedoeling van deze enquête is op een snelle manier informatie te bekomen over de evolutie van de industriële tewerkstelling in afwachting van publicatie van de RSZ-gegevens.

De respons bedroeg 819 bedrijven met een tewerkstelling van 72.620 personen eind 1996. Daarmee werd 75,1% van de bezoldigde tewerkstelling in de West-Vlaamse industriële bedrijven met 5 of meer werknemers bereikt. De resultaten van de enquête werden geëxtrapoleerd (op de totale populatie van industriële bedrijven met 5 of meer werknemers) naar grootteklasse en sector. De resultaten van de enquête hebben enkel betrekking op de ondernemingen die eind 1996 nog actief waren. De bedrijven die hun activiteiten stopzetten werden dus niet in rekening gebracht (totaal verlies van circa 350 arbeidsplaatsen in 1996).

De tewerkstelling in de betrokken West-Vlaamse industriële ondernemingen kende een minieme daling in 1996 met 220 personen (-0,2%). Er was een stijging van de tewerkstelling waar-

Tabel 3
 Evolutie van het aantal bezoldigden naar sector, 30 juni 1994 - 30 juni 1995

Arrondissement	Industrie en energie		Bouw		Handel en diensten	
	Absolute cijfers	Procentuele toename	Absolute cijfers	Procentuele toename	Absolute cijfers	Procentuele toename
Brugge	328	1,9	-208	-4,2	1.080	1,7
Diksmuide	26	1,1	63	5,4	150	2,5
Ieper	64	0,8	-109	-4,6	775	4,8
Kortrijk	-604	-1,6	-48	-0,7	1.302	2,4
Oostende	818	25,4	-102	-4,9	-402	-1,4
Roeselare	176	1,0	271	8,3	870	3,5
Tielt	268	2,0	-130	-5,4	394	3,8
Veurne	2	0,1	-63	-6,3	159	1,4
West-Vlaanderen	1.078	1,1	-326	-1,4	4.328	2,0
Vlaamse Gewest	-1.545	-0,3	-2.115	-1,8	28.289	2,4
Rijk	-5.130	-0,7	-5.794	-2,9	45.683	2,0
Westhoek	92	0,7	-109	-2,0	1.084	3,2

Bron: RSZ.

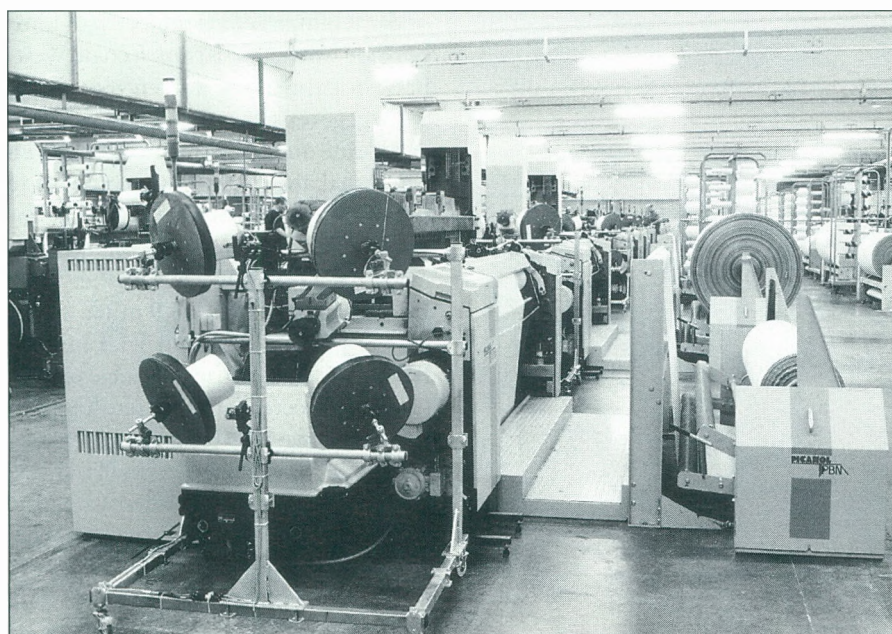
neembaar in de sectoren van de keramische nijverheid (+260 of +9,0%), de voeding (+490 of +4,1%) en de overige industrie (+530 of +3,9%). In de textielindustrie was er een afname van de tewerkstelling met 1.120 personen of -5,6%. De sectoren van de confectie (-70 of -1,9%), de metaal (-270 of -0,8%) en de houtindustrie (-40 of -0,3%) werden met een geringere daling geconfronteerd.

In de industriële ondernemingen met 5 tot 20 werknemers was er een vrij sterke toename van de tewerkstelling met 1.930 personen (+15,3%). Alle grotere tewerkstellingsklassen hadden globaal met een vermindering van de tewerkstelling te kampen. Het verlies aan arbeidsplaatsen kan nog beperkt genoemd worden in de bedrijven met 20 tot 50 en deze met 50 tot 100 werknemers (elk -120 personen of -1%). De

vestigingen met 100 tot 200 personen kenden een daling van het personeelsbestand met 210 eenheden (-1,5%). Bij de bedrijven met 200 tot 500 werknemers waren er 460 tewerkgestelden minder (-2,7%). Ondernemingen met 500 tot 1.000 werknemers kenden een daling met 290 eenheden (-2,9%). Het grootste verlies aan arbeidsplaatsen viel echter te noteren bij bedrijven met 1.000 of meer werknemers (-960 of -5,9%).

Conjuncturele situatie van West-Vlaanderen in 1996

De Nationale Bank van België (NBB) verspreidt conjunctuurcurven op provinciaal niveau. Naast een globale of synthetische curve worden ook deelcurven berekend voor de sectoren van de industrie, ruwbouw en handel. Het opstellen van de curve berust op de verwerking van een enquête bij het bedrijfsleven. Daarin worden een aantal vragen gesteld omtrent de activiteit, de vraag en de vooruitzichten. Er zijn drie antwoordmogelijkheden: stijgend (positief), gelijkblijvend of dalend (negatief). De bruto-indicator is het saldo van de antwoorden op deze vragen. In tegenstelling tot de constructie van de nationale indicator worden de antwoorden niet gewogen in functie van de omvang van de bedrijven. De

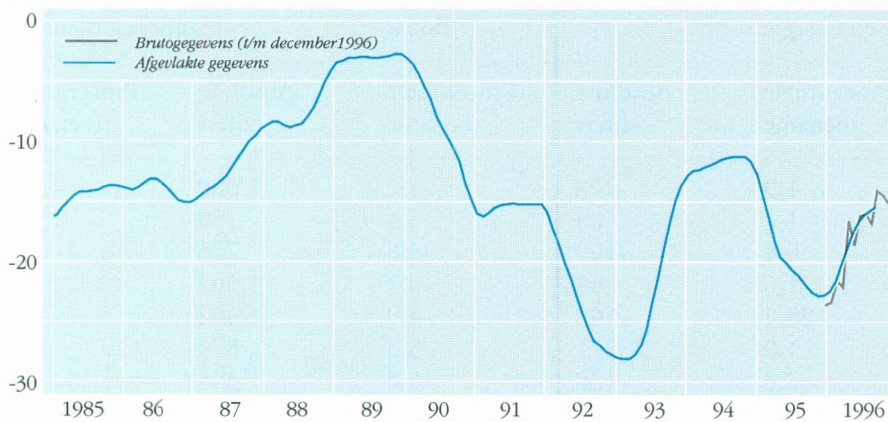

Concordia Yarns, Waregem

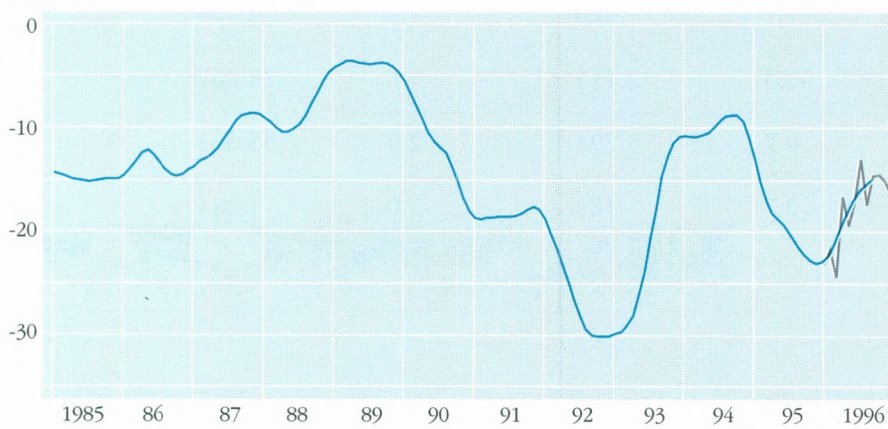
Archief WES

Figuur 2
Conjunctuurcurven West-Vlaanderen (*)

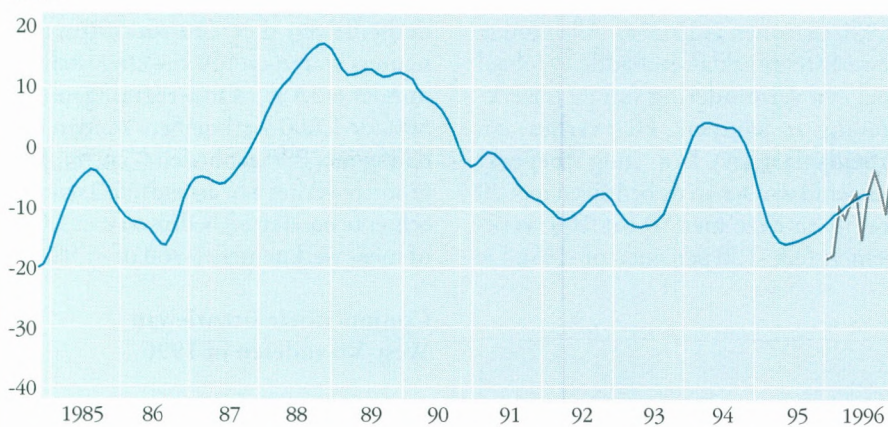
GLOBAAL

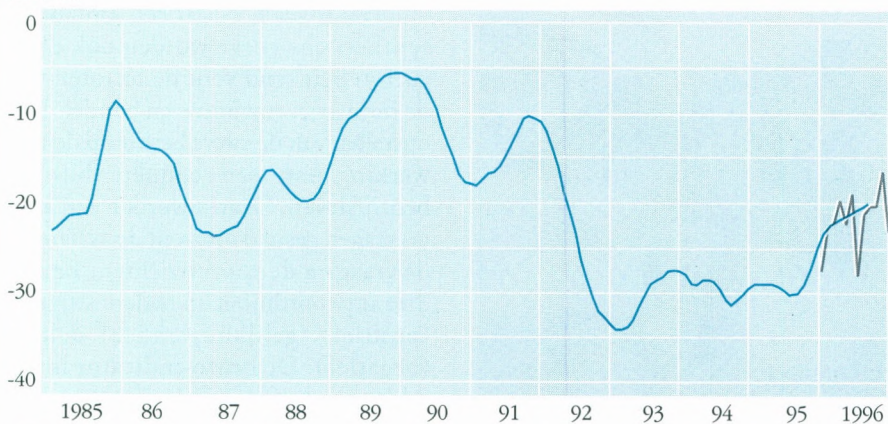
INDUSTRIE

BOUW

HANDEL

(*) Deze subregionale ongewogen syntetische curve wordt op praktisch dezelfde wijze berekend als de gewone, gewogen nationale, syntetische curve. De basis wordt echter gevormd door de individuele antwoorden van de ondernemingen die in deze (sub) regio gevestigd zijn en ze worden ongewogen in de berekeningen opgenomen.

Bron: Conjunctuurenquêtes bij de bedrijven. Berekeningen NBB.
Grafische verwerking: Westvlaams Economisch Studie Bureau (WES)

bruto-resultaten worden vervolgens afgevlakt (zie figuur 2).

De globale afgevlakte indicator kende in 1995 een continue daling. In 1996 was er echter een herneming van de conjunctuur, vooral in de eerste jaarhalf. Op het einde van het jaar volgde een adempauze, althans volgens de recentste bruto-waarden.

De curve voor de industrie kende vrijwel een analoog verloop als de globale conjunctuurcurve.

In de sector van de ruwbouw zette de herneming van de conjunctuur sedert het einde van 1995 zich trendmatig door in 1996.

In de sector van de handel nam het conjunctuurherstel een aanvang op het einde van 1995. Dit herstel zette zich in lichte mate verder in 1996. Op het jaareinde is er eerder sprake van een stabilisatie van de conjunctuurindicator.

Resultaten van de expansiewetgeving

De expansiewetgeving, dit wil zeggen de reglementering in verband met overheidssteun bij investeringen door het bedrijfsleven, omvat specifieke maatregelen voor grote, middelgrote en kleine ondernemingen. In de beschikbare statistische gegevens over de resultaten in 1996 worden de grote en middelgrote ondernemingen (MGO) samen behandeld. In deze categorie werd in 1996 in Vlaanderen steun toegekend aan 445 investeringsprojecten voor een totaal bedrag van 62,5 miljard BEF. Ongeveer 9,3 miljard BEF (14,9%) hiervan werd in West-Vlaanderen gerealiseerd (het betreft hier 115 projecten). Hierbij moet worden opgemerkt dat voor de grote ondernemingen enkel projecten in Limburg, de Antwerpse Kempen en de Westhoek in aanmerking komen voor steun.

De gegevens in verband met de steun aan kleine ondernemingen (KO) geven een totaal ander beeld waaruit eens te meer blijkt dat West-Vlaanderen de provincie bij uitstek is voor deze ondernemingscategorie. Op een totaal investeringsprogramma van 48,9 miljard BEF (4.132 projecten) kwam 13,3 miljard BEF of 27,3% in onze provincie terecht (1.256 projecten). Dit zal resulteren in 2.268 nieuwe jobs (ongeveer 25% van het totaal voor Vlaanderen). Hiermee is West-Vlaanderen voor deze categorie de belangrijkste Vlaamse provincie. Uitgesplitst per arrondissement valt op dat Kortrijk (2,4 miljard BEF) en Roeselare (2,1 miljard BEF) het beste resultaat boeken.

Voor de categorie grote en middelgrote ondernemingen zijn eveneens gegevens bekend over de herkomst van de investeringen. Bijna 14% (1,3 miljard BEF) van de investeringen die in West-Vlaanderen zullen uitgevoerd worden zijn buitenlandse projecten waarbij vooral Nederland (554 miljoen BEF) en Groot-Brittannië (446 miljoen BEF) belangrijk zijn. Het valt wel op dat het bedrag aan buitenlandse investeringen in West-Vlaanderen erg beperkt is in vergelijking met de rest van Vlaanderen. Het West-Vlaams aandeel bedraagt slechts 3,5% van het bedrag voor gans Vlaanderen.

Oscars voor de export

Twee West-Vlaamse ondernemingen werden in 1996 gelauwerd met een Oscar voor de Export. Het betreft de nv Biscuiterie Jules Destrooper in de categorie verbruiksgoederen en de nv Stow International in de categorie industriële en uitrustingsgoederen.

Voor de nv Biscuiterie Jules Destrooper te Lo was het jaar 1996 wel zeer bijzonder: het bedrijf vierde eveneens zijn 110ste verjaardag. De productie van koekjes startte rond de eeuwwisseling en werd snel een succes ook op exportgebied: reeds in 1911 kreeg het bedrijf een onderscheiding op de Internationale Voedingsbeurs in Parijs.

Het streven naar topkwaliteit is steeds een erenzaak geweest voor het bedrijf: de productie is nog steeds gebaseerd op het gebruik van kwalitatieve natuurlijke grondstoffen maar nu wordt de meest geavanceerde technologie inzake verwerking en verpakking gebruikt. Het bedrijf voert wereldwijd uit.

De nv Stow International te Wevelgem is een rekkenfabrikant gespecialiseerd in opslagsystemen dat van een regionaal opererend bedrijf sinds 1987 is uitgegroeid tot een internationaal werkende groep met een wereldwijde export. De strategie van het bedrijf steunt in feite op twee sleutelbegrippen: internationalisatie en automatisatie. De export werd zeer systematisch aangepakt: eerst de ons omringende landen Nederland, Frankrijk en Duitsland waar telkens een eigen verkoopfiliaal werd opgericht. Sinds begin de jaren negentig werd de inspanning gericht op Oost-Europa en sinds 1992-93 op het Verre Oosten. Vooral de Chinese markt is hier erg beloftevol: reeds in 1993 werd in Shanghai een verkoopkantoor geopend en sinds maart 1996 zelfs een eigen productie-eenheid.

Land- en tuinbouw

De cijfers die hierna besproken zullen worden, zijn in hoofdzaak afkomstig van de jaarlijkse land- en tuinbouwellingen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). De recentste beschikbare gegevens dateren van de telling van 15 mei 1995.

In 1995 werd de dalende trend van het aantal land- en tuinbouwbedrijven verdergezet. Ten opzichte van de telling van 1994 werden in 1995 in West-Vlaanderen 456 bedrijven minder geteld (-3,0%). Het totaal aantal bedrijven komt hiermee op 14.699. Zowel in absolute als in relatieve cijfers is de

afname in de periode 1994-95 iets kleiner dan in de periode 1993-94 (-482 bedrijven of -3,1%). In Vlaanderen en in het Rijk was de relatieve afname in 1995 groter dan in West-Vlaanderen, respectievelijk -3,3% en -3,5%.

Ook de tewerkstelling in de land- en tuinbouw neemt verder af (tabel 1). In 1995 daalde het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden in West-Vlaanderen met 204 personen (-1,6%) ten opzichte van 1994. In tegenstelling tot vorige jaren is de daling in West-Vlaanderen kleiner dan de daling in Vlaanderen (-2,2%) en het Rijk (-3,2%). Ook ten opzichte van de vorige periode is de daling minder groot.

Foto H. Maertens, Brugge

Tabel 1
Bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw, 15 mei 1994 - 15 mei 1995 (categorieën 1 tot en met 7)
(Bron: NIS)

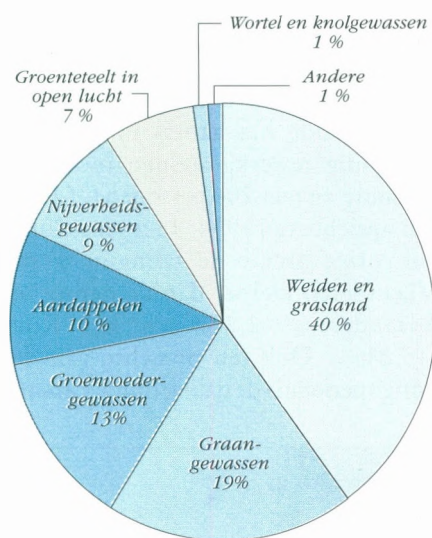
	West-Vlaanderen		Index (1994=100)		
	1994	1995	West-Vlaanderen	Vlaanderen	Het Rijk
<i>Mannen</i>	12.805	12.544	98,0	97,8	96,8
Bedrijfshoofden	10.613	10.350	97,5	96,9	96,5
Gezinsleden (a)	1.402	1.367	97,5	98,5	98,0
Anderen	790	827	104,7	104,1	98,6
<i>Vrouwen</i>					
Bedrijfshoofden	1.062	1.036	97,6	97,7	96,6
Anderen (b)	337	362	107,4	125,0	121,3

(a) Al dan niet bezoldigd.

(b) Gelet op de onbetrouwbaarheid van de gegevens, worden de cijfers voor de vrouwelijke meewerkende gezinsleden niet vermeld.

Figuur 3

Teeltstructuur in West-Vlaanderen (15 mei 1995)

(Bron: NIS, verwerking: WES)

In de periode 1993-94 daalde het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden in West-Vlaanderen met 558 personen of 4,2%.

Ten opzichte van 1994 nam de totale oppervlakte cultuurgrond in West-Vlaanderen in 1995 toe met 715 ha tot 211.709 ha (tabel 2). De stijgende trend, ingezet na de trend van afnemende oppervlaktes in de vorige decennia, zet zich dus verder, zij het in mindere mate. In de periode 1993-94 nam de totale oppervlakte cultuurgrond toe met 944 ha, in de periode daarvoor (1992-93) met 1.860 ha. In West-Vlaanderen neemt de oppervlakte cultuurgrond gemiddeld 67,3% in van de totale kadastrale oppervlakte.

De oppervlakte cultuurgrond beteeld door beroepslandbouwers en -tuinbouwers (categorieën 1 en 2) steeg in 1995 met 819 ha tot 195.640 ha (1993-94: + 817 ha, 1992-93: + 1.726 ha, 1991-92: -1.203 ha, 1990-91:

-1.473 ha). In relatieve cijfers betekende dit een stijging met 0,4%. In Vlaanderen en in het Rijk beliep de stijging respectievelijk 0,5% en 0,1%. Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen (35,6%) en in het Rijk (15,9%) is in 1995 niet veranderd ten opzichte van 1994 en 1993.

In tabel 2 en figuur 3 wordt het teeltplan weergegeven. Na de scherpe terugval in de periode 1992-93 van de oppervlakte bestemd voor de aardappelteelt, neemt de oppervlakte voor deze teelt voor de tweede opeenvolgende keer het sterkst toe: +716 ha in de periode 1993-94 en +1.681 ha in de recentste periode. Ondanks deze sterke toename bleef het aandeel van West-Vlaanderen in de aardappelteelt van het Rijk constant. Het aandeel van de West-Vlaamse aardappelteelt in Vlaanderen nam zelfs lichtjes af. Ook bij de teelt van de graangewassen (+401 ha) en pootgoed en landbouwzaden voor de verkoop (+61 ha)

Tabel 2

Evolutie van het teeltpatroon in West-Vlaanderen, 15 mei 1994 - 15 mei 1995

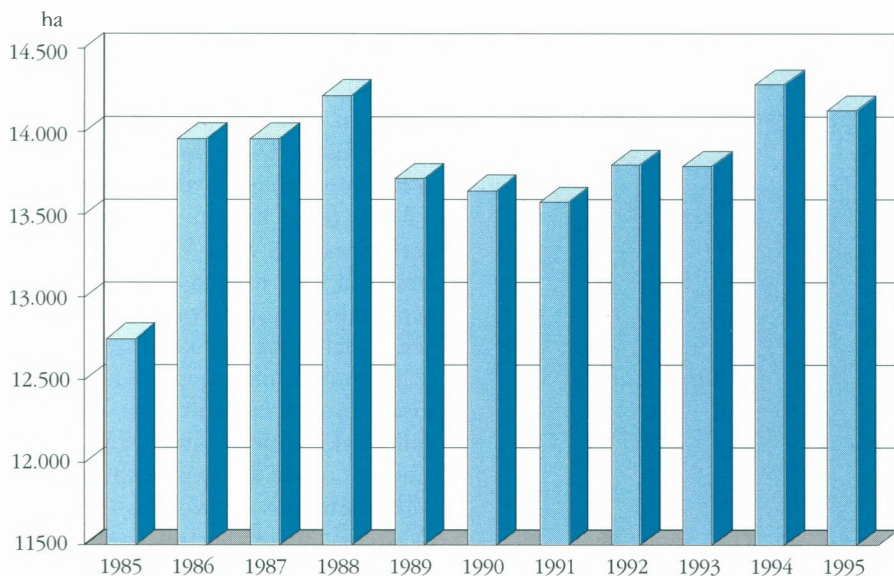
(Bron: NIS)

Sector	Beteelde oppervlakte in West-Vlaanderen (in ha)		Teeltpatroon 1995 (in %)			Aandeel West-Vlaanderen in het Rijk (in %)	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen (in %)
	1994	1995	West-Vlaanderen	Het Rijk	Vlaanderen		
Weiden en grasland	82.768	82.092	39,0	46,1	39,8	13,2	33,7
Graangewassen	40.321	40.722	19,4	23,0	20,2	13,2	33,0
Groenvoedergewassen	28.219	28.197	13,4	12,2	18,1	17,1	25,4
Aardappelen	20.095	21.776	10,4	4,2	6,2	39,0	57,4
Nijverheidsgewassen	18.147	17.919	8,5	9,2	7,2	14,4	40,7
Groenteteelt in open lucht	14.284	14.126	6,7	2,2	3,6	46,7	64,6
Wortel- en knolgewassen	2.912	2.809	1,3	0,7	1,1	29,2	40,0
Pootgoed en landbouwzaden voor de verkoop	910	971	0,5	0,3	0,3	21,7	49,5
Droog geoogste peulvruchten	386	217	0,1	0,2	0,1	6,9	38,0
Glasteelt	395	410	0,2	0,2	0,3	18,9	19,3
Fruitteelt	426	429	0,2	1,2	2,3	2,8	3,0
Bomen en heesters	420	435	0,2	0,3	0,5	11,2	14,2
Andere	287	253	0,1	0,2	0,3	12,2	15,6
Totaal	209.570	210.356	100	100	100	15,6	34,3
Tuinbouw voor het gezin	31	26				12,1	15,2
Teeltvrij gelaten grond (a)	1.393	1.327				5,8	21,2
Totaal	210.994	221.709				15,5	34,2

(a) Omvat de bewerkte tijdelijk teeltvrij gelaten grond, braakland met of zonder rotatie, blijvend grasland voor extensieve veeteelt (regeling van vijfjarige steun), teelten niet specifiek bestemd voor de menselijke of dierlijke voeding.

Figuur 4

Evolutie van de oppervlakte bestemd voor groenteteelt in West-Vlaanderen (15 mei 1985-95)⁽¹⁾

⁽¹⁾ Omwille van de onbetrouwbaarheid van het cijfer voor 1990, werd dit cijfer vervangen door het gemiddelde van de jaren 1989 en 1991
(Bron: NIS, verwerking: WES)

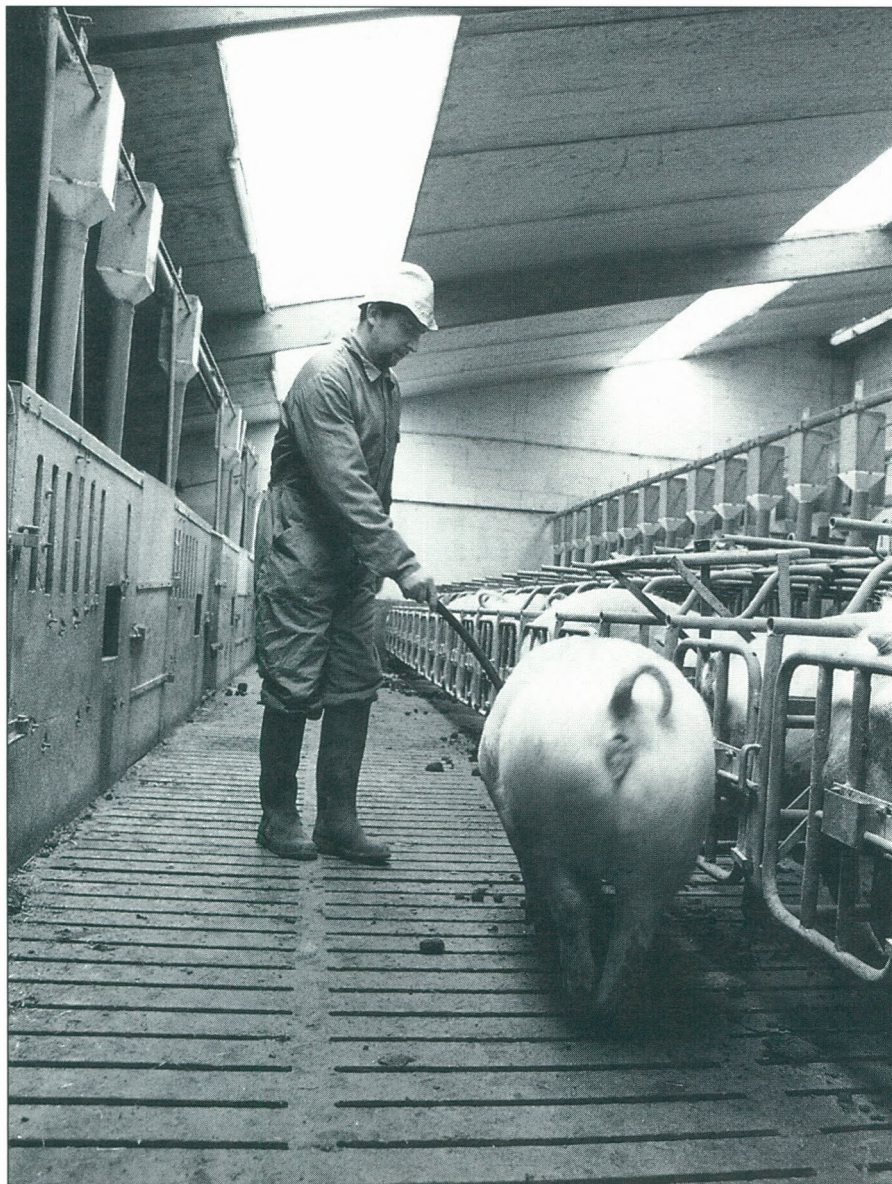

Foto H. Maertens, Brugge

nam de betaalde oppervlakte toe, zij het in veel mindere mate.

Naast enkele sectoren waar de betaalde oppervlakte nagenoeg constant bleef (groenvoedergewassen : -22 ha, glasteelt : +25 ha, fruitteelt : +3 ha en bomen en heesters : +15 ha), kenden de andere teelten een daling van de oppervlakte. In absolute cijfers daalde de oppervlakte bestemd voor weiden en grasland het meest (-676 ha), gevolgd door de teelt van nijverheidsgewassen (-228 ha), droog geogoste peulvruchten (-169 ha), de groenteteelt in open lucht (-158 ha) en de teelt van wortel- en knolgewassen (-103 ha). Op te merken valt dat de oppervlakte bestemd voor droog geogoste peulvruchten bijna gehalveerd werd.

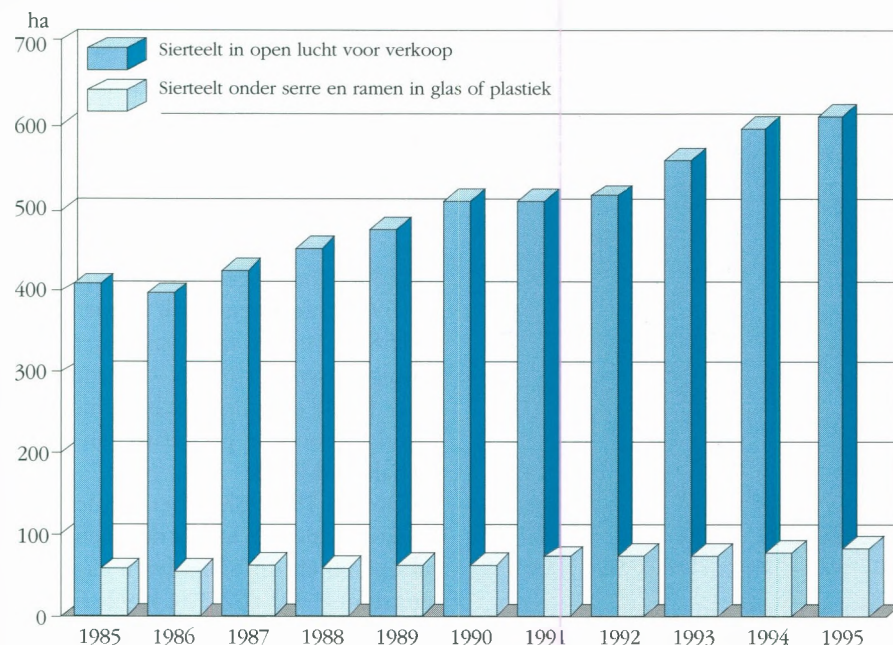
Ook in 1995 bleef het aandeel van West-Vlaanderen inzake de groenteteelt in open lucht in Vlaanderen nagenoeg constant (1991 : 62,3%, 1992 : 63,7%, 1993 : 64,6%, 1994 : 64,3% en 1995 : 64,6%). Het aandeel in het Rijk is ten opzichte van 1994 lichtjes afgenomen (1991 : 43,2%, 1992 : 43,9%, 1993 : 47,2%, 1994 : 47,1% en 1995 : 46,7%). Binnen deze categorie werden de grootste toenames waargenomen bij de oppervlaktes bestemd voor groen geogoste stamslabonen (+72 ha), knolselder (+68 ha), bloemkolen (+67 ha) en tuinwortelen (+60 ha). Het betreft telkens de groenten voor de inmaaknijverheid. Een belangrijke afname van de teeltoppervlakte werd vastgesteld bij de groen geogoste erwten (-213 ha) en de schorseneren (-100 ha). Ook in 1994 daalde de betaalde oppervlakte het sterkst bij deze twee groentesoorten.

In 1995 nam de oppervlakte bestemd voor groenten die industrieel worden verwerkt 63,8% in van het totale teelt-areaal voor groenteteelt in open lucht. Na de daling van het aandeel in 1993 en 1994 neemt het belang van deze groenteteelt opnieuw toe (1994 : 62,6%, 1993 : 65,7%, 1992 : 67,8%, 1991 : 66,3%). Ter illustratie wordt in figuur 4 de evolutie van de oppervlakte bestemd voor de groenteteelt in West-Vlaanderen weergegeven.

In 1995 is de oppervlakte bestemd voor de sierteelt verder toegenomen en bedroeg 693,4 ha (+3,1%). Ook het aandeel van West-Vlaanderen in het sierteeltareaal van Vlaanderen (1992 : 12,6%, 1993 : 13,3%, 1994 : 13,8%, 1995 : 14,2%) en van het Rijk (1992 : 10,9%, 1993 : 11,3%, 1994 : 11,4%, 1995 : 12,1%) is in 1995 verder gestegen. Figuur 5 geeft de evolutie weer van

Figuur 5

Evolutie van de oppervlakte bestemd voor sierteelt in West-Vlaanderen (15 mei 1985-95)

(Bron: NIS, verwerking: WES)

de oppervlakte bestemd voor de sierteelt in West-Vlaanderen voor de periode 1985-1995. In 1995 was 87,5% of 607,4 ha van het totale West-Vlaamse sierteeltareaal bestemd voor teelt in open lucht voor verkoop. Ten opzichte van 1994 is deze oppervlakte met 13 ha gestegen. De stijging van de oppervlakte bestemd voor bomen en heesters is hiervoor integraal verantwoordelijk. 12,5% (86,5 ha) van het totale sierteeltareaal in West-Vlaanderen was bestemd voor teelten onder serres en ramen (in glas of plastic). De stijging ten opzichte van 1994 bedroeg 7,8 ha.

In de rangschikking van de negen Belgische provincies blijft West-Vlaanderen inzake oppervlakte bestemd voor sierteelt op de derde plaats (na Oost-Vlaanderen en Antwerpen). Binnen West-Vlaanderen heeft het arrondissement Brugge het grootste aandeel in het totale West-Vlaamse sierteeltareaal (40,7%), gevolgd door de arrondissementen Tielt (20,6%), Kortrijk (11,1%), Roeselare (10,9%) en Ieper (9,4%).

KB & Ondernemer

De Kredietbank. Daar kom je als ondernemer verder mee.

Als u van een bank louter bankprodukten wilt, dan kunt u uit veel ruiven eten. Maar zoekt u een financieel expert die hard werkt voor uw geld, praat dan eens met een relatiebeheerder van de Kredietbank. Hij of zij is de link tussen uw bedrijf en de bank. Hebt u een probleem, dan krijgt u geen glimmende brochure,

maar een praktische oplossing. Eerlijk, open en zonder nonsens. Kortom, met een relatiebeheerder omringt u uw geld met meer dan hoogtechnologische bankprodukten alleen. U omringt het met een hoop talent. En daar kan ook uw bedrijf alleen maar beter van worden.

THUIS BIJ DE BANK VAN HIER

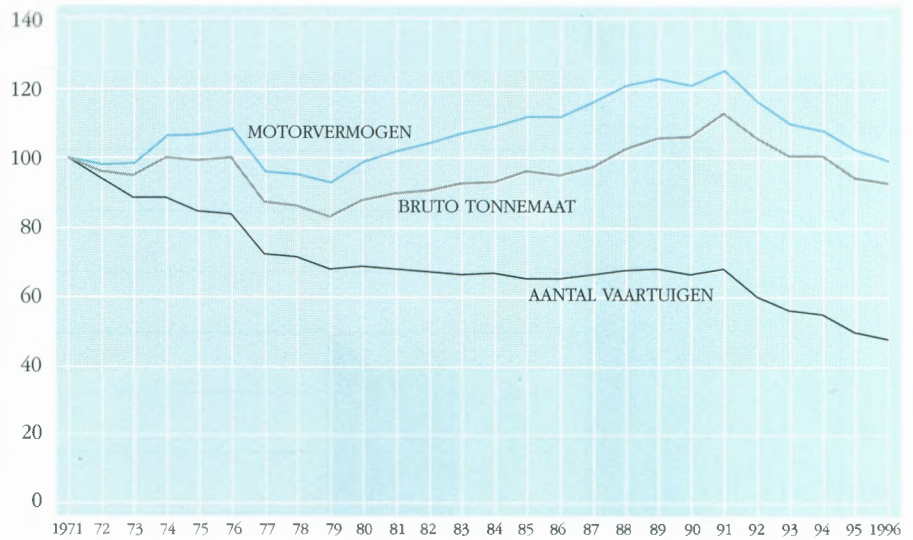
KREDIETBANK

In toepassing van de EU-Verordening nr. 866/90 (land- en tuinbouwproducten), werden in 1996 44 West-Vlaamse projecten ingediend voor een totaal investeringsbedrag van 4.291.241.130 BEF. Dit is 38% van in totaal 102 Vlaamse projecten. Het onderzoek omtrent deze projecten is momenteel gaande.

Zeevisserij

De Belgische visserijvloot is in omvang wederom gedaald in 1996 (zie tabel 1). Eind 1996 telde de Belgische visserijvloot 144 vaartuigen (waarvan 137 bemand) tegenover 150 eind 1995. De daling van het aantal vaartuigen greep per saldo uitsluitend te Zeebrugge plaats (- 6 schepen). In de overige havens bleef het aantal vaartuigen op het peil van vorig jaar. Op te merken valt dat de

*Figuur 6
Evolutie van de Belgische visserijvloot*

(Bron: Bestuur van het Zeezezen en van de Binnenvaart, verwerking: WES)

Tabel 1

Toestand van de visserijvloot 1995-1996 (31 december)

Haven	Totaal aantal vaartuigen		Bemande vaartuigen		Aangemonsterde zeelieden		Bruto tonnenmaat		Drijfkracht PK	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Zeebrugge	83	77	77	73	370	366	15991	15764	59703	57979
Oostende	42	42	42	41	166	155	4647	4509	19761	19208
Nieuwpoort	23	23	21	21	80	71	1877	1851	8632	8028
Blankenberge	2	2	2	2	8	8	153	153	600	600
Totaal	150	144	142	137	624	600	22668	22277	88696	85815

Bron: Bestuur van het Zeezezen en van de Binnenvaart.

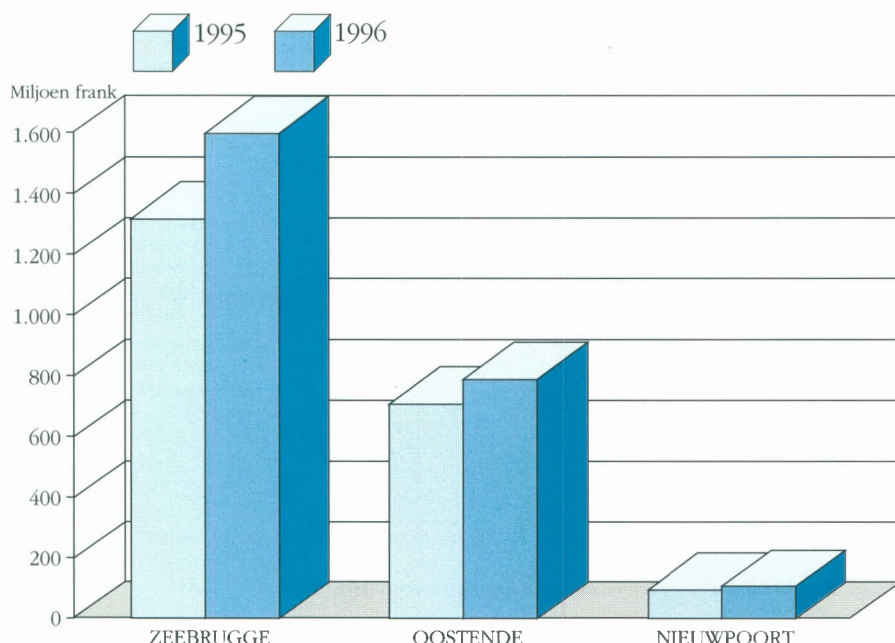

Uit sympathie

FERRY BOATS NV, Pacific House, Loodswezenstraat 21, B- 8380 Zeebrugge
tel. 32/50/54 36 11 - fax 32/50/54 75 20

Figuur 7

Waarde van visaanvoer (in miljoen frank) door Belgische vaartuigen in Belgische havens

(Bron : Dienst voor de Zeevisserij, verwerking: WES)

daling te Zeebrugge het gevolg is van het uit de vaart nemen van 10 schepen en het in gebruik nemen van 2 schepen plus de overplaatsing van 2 schepen vanuit een andere haven. Te Nieuwpoort werd 1 schip aan de vaart onttrokken en 1 schip toegevoegd.

Figuur 6 en tabel 1 illustreren dat de totale vlootcapaciteit in 1996 verder afgenomen is. In 1995 bedroeg de totale bruto tonnenmaat 22.668 BT. In 1996 viel dit terug tot 22.277 BT. Analooch kende de totale drijfkracht een vermindering van 88.696 PK in 1995 tot 85.815 PK in 1996. Volgens het herziene Meerjarig Oriëntatieprogramma (MOP) mocht de totale bruto tonnenmaat van de Belgische visserijvloot 20.914 BT bedragen eind 1996. De totale drijfkracht mocht circa 92.000 PK bedragen. De Europese Commissie is van oordeel dat ons land voldoet aan de doelstellingen van het MOP.

Het aantal aangemonsterde zeelieden bedroeg 600 eind 1996. Dit is wederom minder dan vorige jaren (1995: 624 zeelieden, 1994: 652 zeelieden, 1993: 720 zeelieden, 1992: 762 zeelieden). Er waren eind 1996 335 afgemonsterde zeelieden tegenover 410 in 1995. De afgelopen jaren waren er meer afgemonsterde zeelieden beschikbaar.

De globale besomming van de aanvoer door Belgische schepen in Bel-

gische havens bedroeg 2.493,6 miljoen frank in 1996 (tabel 2). Dit is een toename met 17,5%. Deze toename was in elk van de drie havens waarneembaar (zie figuur 7). Zeebrugge kende de grootste procentuele toename (+21,3%). In Oostende (+11,4%) en Nieuwpoort (+10,8%) was de toename

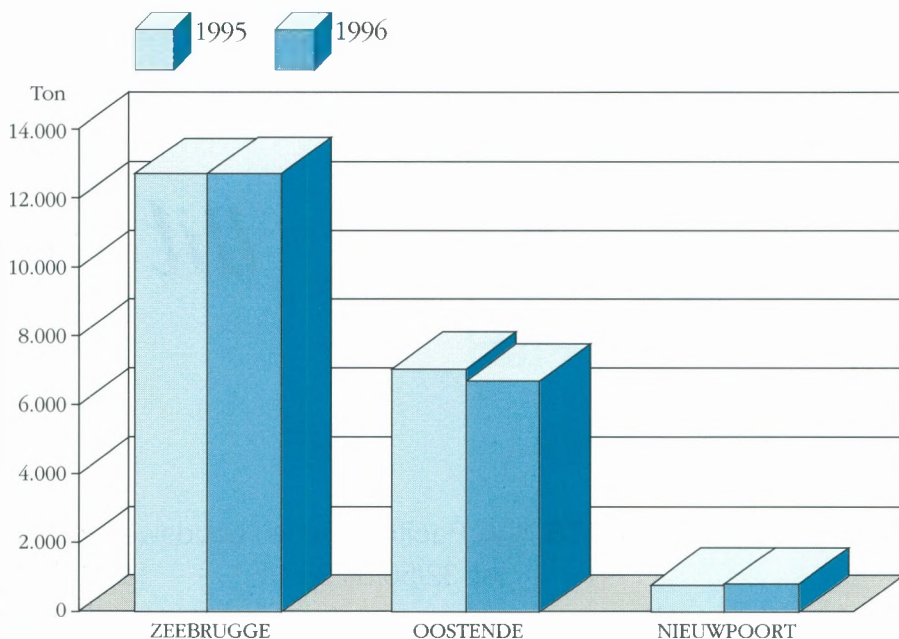
geringer. De gunstige evolutie van de totale besomming is te wijten aan de toename van de gemiddelde prijs per kg (gemiddeld +19,4%). De gemiddelde prijs van de aangevoerde vis door Belgische vaartuigen in onze havens bedroeg in 1996 123,4 fr / kg. Zeebrugge kende de gunstigste prijsevolutie (+21,1%), gevolgd door Oostende (+17,1%). In Nieuwpoort namen de prijzen gemiddeld toe met 9,7%. De samenstelling van de aanvoer naar type vis speelt uiteraard een rol. In tonnage uitgedrukt was er een beperkte daling van de totale aanvoer in eigen havens met 1,6%, te wijten aan de aanvoer-daling in Oostende (-4,9%) (zie figuur 8). In Zeebrugge bleef de aanvoer stabiel (+0,1%). Nieuwpoort kende een lichte stijging van de aanvoer (+1,0%).

Zeebrugge blijft de belangrijkste Belgische vissershavens met een totale aanvoer van 12.698 ton of 62,9% van de totale aanvoer door Belgische schepen. Oostende neemt circa één derde van de totale aanvoer voor haar rekening. Nieuwpoort is goed voor circa 4% van de totale aanvoer.

De aanvoer door vreemde vaartuigen in Belgische havens kende ook dit jaar weer een toename (697 ton met een aanvoerwaarde van 71,3 miljoen frank in 1996). In 1995 was dit 633 ton met een aanvoerwaarde van 58,1 miljoen frank. Ter illustratie van de toename over de afgelopen paar jaren kan ver-

Figuur 8

Aangevoerde hoeveelheid vis (in ton) door Belgische vaartuigen in Belgische havens

(Bron : Dienst voor de Zeevisserij, verwerking: WES)

Tabel 2
Aanvoer door Belgische en vreemde vaartuigen 1995-1996

Haven	Door Belgische vaartuigen				Door vreemde vaartuigen			
	Hoeveelheid (in ton)		Waarde (in miljoen fr.)		Hoeveelheid (in ton)		Waarde (in miljoen fr.)	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Zeebrugge	12684	12698	1318.3	1598.5	560	637	51.0	61.4
Oostende	7026	6685	708.7	789.5	59	45	5.4	7.4
Nieuwpoort	809	817	95.3	105.6	14	15	1.7	2.5
Totaal	20519	20200	2122.3	2493.6	633	697	58.1	71.3

Bron: Dienst voor de Zeevisserij.

meld worden dat deze aanvoer in 1992 nog betrekking had op 10 ton of 2,0 miljoen frank aanvoerwaarde. Voorlopige gegevens wijzen uit dat de aanvoer van vis door Belgische vaartuigen in vreemde havens circa 9.500 ton bedroeg in 1996. Dit was goed voor een totale besomming van ongeveer 1 miljard frank. Dit betekent dat er ten opzichte van 1995 sprake is van een daling van de aangevoerde hoeveelheid met circa 1.000 ton. De besomming lag echter ongeveer 80 miljoen frank hoger in 1996.

In 1996 werden in West-Vlaanderen 51 projecten betoelaagd binnen het Communautair programma voor de sector visserij / aquacultuur en verwerking / afzet, 1994-1999 (verordening 3699/93). In het kader daarvan wordt steun toegekend uit het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV). Het gaat om een relatief groot aantal daar er in 1994 geen dossiers konden worden ingediend en er in 1996 over vrij veel dossiers werd beslist die ingediend werden in 1995. Voor de nieuwbouw van vissersvaartuigen werden 9 projecten betoelaagd in West-Vlaanderen (investeringsbedrag 522 miljoen frank; FIOV-steun: 1.996.000 ECU). De modernisering van vissersvaartuigen was goed voor 29 West-Vlaamse projecten (investeringsbedrag: 170 miljoen frank; FIOV-steun: 762.000 ECU). Er werden drie projecten ingediend die betrekking hadden op havenuitrusting (investeringsbedrag: 41 miljoen frank; FIOV-steun: 150.000 ECU). Tenslotte werden 10 projecten betoelaagd in verband met verwerking en afzet van visproducten (investeringsbedrag: 423 miljoen frank; FIOV-steun: 1.576.000 ECU).

Visserijdok Zeebrugge

Foto G. Walters, Oostende

West-Vlaanderen Werk, 2/1997

Het WES biedt een brede waaier van begeleiding aan op volgende terreinen:

1. Bedrijfsinterne milieuzorg:

- ➔ Bedrijfsmilieuanalyse op maat van uw bedrijf:
 - ☒ Milieu-impact;
 - ☒ Milieukosten;
 - ☒ Milieuadministratie;
 - ☒ Milieubeleid;
- ➔ Milieuzorgsysteem: ISO 14001, EMAS-registratie en BS 7750;
- ➔ Emissiepreventie (procesgeïntegreerde saneringsstudie);
- ➔ Opsporen en evalueren van milieuvriendelijke productietechnieken (BATNEEC);
- ➔ Controle productverliezen via emissies (vast afval en afvalwater);
- ➔ Opleidingsprogramma's intern en extern.

2. Decreet bedrijfsinterne milieuzorg:

- ➔ Uitvoeren van milieuaudit;
- ➔ Opstellen van een milieujaarverslag.

3. Vergunningen:

- ➔ Milieuvergunning;
- ➔ Vergunning voor winning van grondwater;
- ➔ Vergunning voor captatie van oppervlaktewater.

4. Relevante milieuwetgeving:

- ➔ Meldingsplicht afvalstoffen en emissiejaarverslag;
- ➔ Briefing naar aangesloten bedrijven op contractuele basis.

5. Afvalwaterbehandeling:

- ➔ Dimensionering afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Optimalisatie en rendementsbepaling afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Kosten/baten-analyse van het afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Evaluatie offertes afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Financiële impact milieuheffing;
- ➔ Slib als additionele bemester in de landbouw;
- ➔ Begeleiding klaarmeester (bedrijfsgericht).

6. Milieueffectenrapportering (MER):

- ➔ Erkende MER-deskundigen in alle disciplines vereist volgens het MER-Besluit.

Voor meer informatie kunt U zich richten tot:

WES Milieuonderzoek en -Advies,
Baron Ruzettelaan 33,

8310 Assebroek-Brugge

050/36.71.36

050/36.31.86

vragen naar ir. Johan Lammerant of ir. Frank Lagaisse

Verloop van het toeristisch seizoen 1996

De toeristische index voor West-Vlaanderen meet een procentsgewijze stijging of daling van de toeristische activiteit in onze provincie tijdens een bepaalde maand in vergelijking met dezelfde maand van het vorig jaar. De index wordt opgemaakt in de periode mei tot en met september en wordt berekend voor de Kust, Brugge, het Achterland en West-Vlaanderen in zijn totaliteit.

In vergelijking met 1995 bedraagt de index voor West-Vlaanderen voor het globaal seizoen 97.1. Dit betekent dat de toeristische activiteit in 1996 een achteruitgang kent van bijna 3,0% in vergelijking met voorgaand seizoen.

Ten opzichte van het basisjaar 1965 bedraagt de globale index 126.0. Dit betekent een toename van de toeristische activiteit met 26%. We wijzen er evenwel op dat niettegenstaande deze groei nu slechts het niveau van 1984-85 gehaald wordt. In 1991 werd het maximum van de toeristische activiteit gemeten met een hoogte van 140.2. Sinds 1991 kent de toeristische activiteit in onze provincie een systematische daling.

De maanden mei tot en met augustus van het seizoen 1996 tonen allen een negatief resultaat; september is de enige maand met een positief resultaat doch dit kon geenszins de verliezen compenseren van de vorige maanden. De resultaten van de opeenvolgende maanden

zijn als volgt: mei -1,5%, juni -3,6%, juli -2,7%, augustus -3,4%, september +2,8%.

Naar zone beschouwd kent de Kust een sterke achteruitgang met 3,6%, de toeristische activiteit groeit in Brugge met 1,8% en de evolutie in het Achterland is gematigd positief met 0,7% stijging. Dit alles in vergelijking met 1995.

Binnen elke toeristische zone kunnen we verschillende meetposten onderscheiden. Alle hoofdklassen van de zone 'Kust' tonen op seizoenbasis een negatief resultaat. De grootste verliesposten zijn de overnachtingen met -4,9%; de verkeersdrukte met -6,0% en ontspanning en recreatie met -3,5%. In mindere mate doch nog steeds negatief is de evolutie van de deelposten handelsactiviteit en openbare nutsvoorzieningen met respectievelijk -1,8% en -1,4%.

De overnachtingen in Brugge maken ten overstaan van 1995 een inhaalbeweging met 3,4% stijging, ontspanning en recreatie blijven in Brugge op hetzelfde niveau met amper 0,1% stijging.

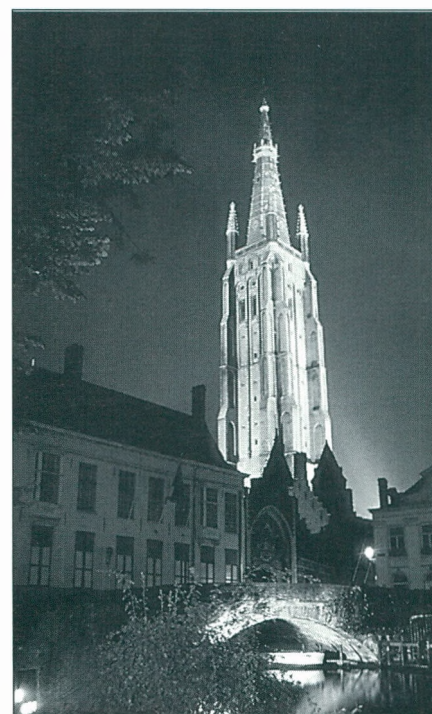
Binnen het Achterland scoren de overnachtingen globaal positief vooral door de impact van het wereldkampioenschap wagenmennen in Waregem eind augustus. De rubriek recreatie daarentegen vertoont een daling van 4,1%.

De economische impact van de daling van de overnachtingen aan de Kust op de globale toeristische sector is dermate groot dat ze voor een groot gedeelte de

resultaten van de overige meetposten beïnvloedt. Het is daarom nuttig om de evoluties binnen deze sector nader toe te lichten. De trend per maand binnen de logiessectoren is negatief voor alle maanden van voor-, hoofd- en naseizoen. In tegenstelling tot 1995 kon dit jaar het zwakke voor- en naseizoen niet opgevangen worden door een positief hoofdseizoen. Naar sector beschouwd zijn drie van de vier gevolgde logiessectoren negatief. De hotelsector sluit af met 3,9% daling, het appartementstoerisme met 5,7% daling en de losse trekkersstandplaatsen op campings met 7,3% daling. De overnachtingen in inrichtingen voor sociaal toerisme blijven dit jaar relatief stabiel met 0,8% stijging. Tenslotte merken we nog op dat we op basis van de resultaten van de 'rubriek' openbaar vervoer' binnen de zone Kust (cf. supra: -6,0%) geneigd zijn te concluderen dat het dagtoerisme naar de Kust gedaald is. Alle deelposten, namelijk NMBS-reizigerstrafiek in de kuststations, de verkeersstellingen op de autosnelweg en op enkele secundaire wegen naar de Kust en tussenkomsten voor pechverhelping, tonen een negatief resultaat.

Smedenpoort, Brugge

O.-L.-V.-kerk, Brugge

WERKLOOSHEID EN GRENSARBEID

Werkloosheid

In dit artikel wordt de werkloosheid en de werkloosheidsdruk in 1996 besproken. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met het jaar voordien. Voor gegevens hieromtrent werd een beroep gedaan op de statistieken van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) en de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

De werkloosheidsdefinitie die in dit artikel gehanteerd wordt, omvat de niet-werkende werkzoekenden, zoals gedefinieerd door de EU, en de oudere werklozen.

De niet-werkende werzoekenden omvatten volgende categorieën:

- de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, werkzoekend;
- de werklozen in wachttijd, ingeschreven voor een voltijdse betrekking;
- de andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden;
- de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden.

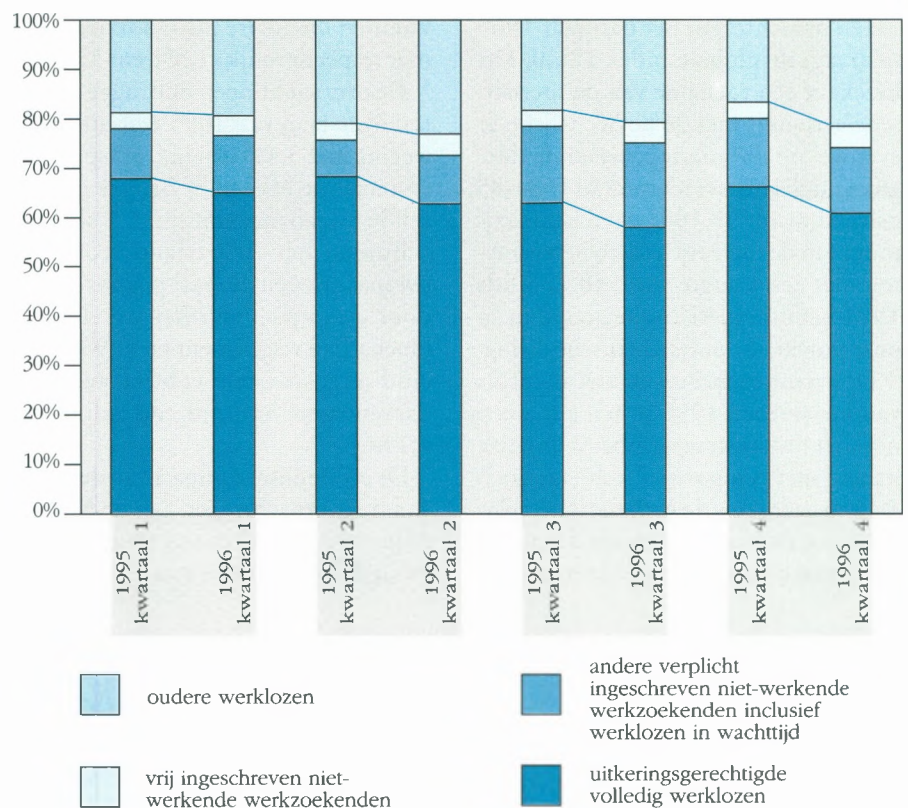
Wat de oudere werklozen betreft, werd de werkloosheidsreglementering begin 1996 licht aangepast. Door deze aanpassing is de gehanteerde definitie voor de oudere werklozen verschillend voor 1995 en 1996:

- 1995: oudere werklozen zijn werklozen van 55 jaar en meer (of 50 jaar en meer met verminderde arbeidsgeschiktheid), die vrijgesteld zijn van stempelcontrole.
- 1996: oudere werklozen zijn werklozen van 50 jaar en meer, die vrijgesteld zijn van stempelcontrole.

De vrijstellingsmaatregel werd dus versoepeld in die zin dat elke werkloze, ouder dan 50 jaar en minstens één jaar

Figuur 9

Werkloosheid volgens categorie, kwartalen van 1995 en 1996 West-Vlaanderen

(Bron: RVA, verwerking: WES)

werkloos, op eenvoudige vraag vrijgesteld kan worden van inschrijving als werkzoekende. Dit houdt in dat deze groep verdwijnt uit de categorie van uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en terechtkomt in de groep van de oudere werklozen.

Figuur 9 illustreert dit effect. Per kwartaal wordt het aandeel van de verschillende categorieën van de werk-

loosheid in 1995 en 1996 vergeleken. In elk kwartaal van 1996 is het aandeel van de categorie van de volledig uitkeringsgerechtigde werklozen lager ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 1995. Voor de categorie van de oudere werklozen wordt het omgekeerde vastgesteld. Tabel 1 toont het jaargemiddelde voor 1995 en 1996 van de werkloosheid in de West-Vlaamse arrondissementen. De totale werkloosheid is in 1996 lichtjes toegenomen (+1,2%) tot 49.951 personen, waarvan 58,6% vrouwen en 41,4% mannen (zie ook figuur 10). Het zijn

De totale werkloosheid is in 1996 in West-Vlaanderen lichtjes toegenomen met 1,2% tot 49.951 personen.

Tabel 1
Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen per arrondissement (a), jaargemiddelde 1995 en 1996

Arrondissement	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	1995	1996	Index	1995	1996	Index	1995	1996	Index
Brugge	5.532	5.618	101,6	6.505	6.928	106,5	12.037	12.546	104,2
Diksmuide	795	739	93,0	988	1.007	101,9	1.783	1.746	97,9
Ieper	1.900	1.751	92,2	2.825	2.921	103,4	4.725	4.672	98,9
Kortrijk	4.683	4.603	98,3	7.434	7.615	102,4	12.117	12.218	100,8
Oostende	3.794	3.746	98,7	3.990	4.126	103,4	7.784	7.872	101,1
Roeselare	2.166	2.046	94,5	3.306	3.386	102,4	5.472	5.432	99,3
Tielt	1.077	1.020	94,7	1.889	1.941	102,8	2.966	2.961	99,8
Veurne	1.158	1.138	98,3	1.298	1.366	105,2	2.456	2.504	102,0
West-Vlaanderen	21.105	20.661	97,9	28.235	29.290	103,7	49.340	49.951	101,2
Kustarrondissementen	10.484	10.502	100,2	11.793	12.420	105,3	22.277	22.922	102,9
Overig West-Vlaanderen	10.621	10.159	95,7	16.442	16.870	102,6	27.063	27.029	99,9
Westhoek	3.853	3.628	94,2	5.111	5.294	103,6	8.964	8.922	99,5
Vlaamse Gewest	136.443	135.444	99,3	178.441	180.395	101,1	314.884	315.839	100,3
Het Rijk	306.198	311.143	101,6	363.114	371.860	102,4	669.312	683.003	102,0

(a) EU-definitie, inclusief oudere werklozen.

de kustarrondissementen die verantwoordelijk zijn voor deze stijging; in de arrondissementen Brugge, Oostende en Veurne, steeg de werkloosheid gemiddeld met 2,9%. In de Westhoek bleef de werkloosheid ongeveer status-quo. De globale stijging in West-Vlaanderen bleef onder de stijging in het Rijk (+2,0%), maar was groter dan de toename in het Vlaamse Gewest (+0,3%).

De diversificatie naar geslacht toont dat de werkloosheid bij de mannen veel gunstiger evolueerde dan bij de vrouwen. De mannelijke werkloosheid daalde in West-Vlaanderen met 2,1%. De grootste dalingen werden genoteerd in de arrondissementen Ieper (-7,8%), Diksmuide (-7,0%), Roeselare (-5,5%) en Tielt (-5,3%). De mannelijke werkloosheid evolueerde in West-Vlaanderen beter dan in het Vlaamse Gewest (-0,7%) en het Rijk (+1,6%).

Bij de vrouwen is het beeld anders. De vrouwelijke werkloosheid steeg in alle West-Vlaamse arrondissementen. De grootste stijgingen deden zich voor in de kustarrondissementen Brugge (+6,5%), Veurne (+5,2%) en Oostende (+3,4%). De stijging van de werkloosheid bij de vrouwen was in West-Vlaan-

VORMINGSINSTITUUT
VOOR KMO
WEST-VLAANDEREN

Resultaatgerichte taalopleidingen
voor professionele doeleinden

U zoekt een taaltraining op maat
voor uw bedrijf of voor uzelf?

Geen probleem.

Het vormingsinstituut biedt u een professionele oplossing.

Individuele & bedrijfsinterne taaltraining op maat

Frans, Engels, Duits, Spaans, Italiaans, Portugees, Grieks, Zweeds, Tjcheisch,
Hongaars, Pools, Roemeens, Japans, Russisch, Chinees of Arabisch

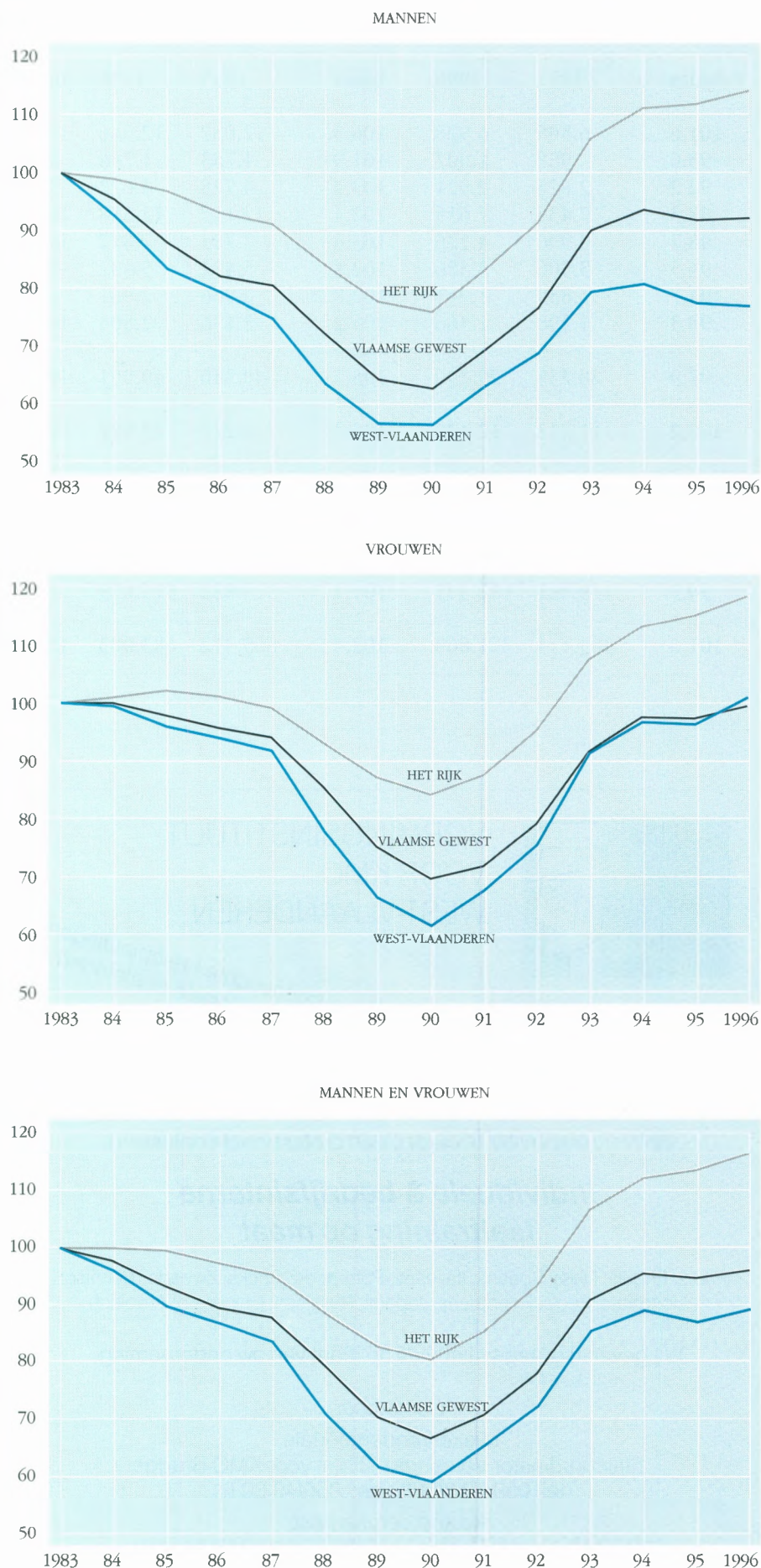
Wij geven u graag taaladvies op maat van uw onderneming.

Contacteer:

Mieke Vandemoortele,
taalcoördinator Vormingsinstituut voor KMO Brugge
tel: 050/40.30.60 - fax: 050/40.30.61

Roland Vercaempst,
taalcoördinator Vormingsinstituut voor KMO Kortrijk
tel: 056/26.02.00 - fax: 056/22.81.07

Figuur 10
 Evolutie van de werkloosheid (indices, 1983 = 100)*

deren hoger dan in het Vlaamse Gewest (+1,1%) en het Rijk (+2,4%).

Tabel 2 geeft de werkloosheidsdruk weer voor 1995 en 1996. Deze parameter is een maatstaf voor de intensiteit van de werkloosheid en wordt gedefinieerd als de verhouding van de werkloosheid tot de potentiële beroepsbevolking².

De totale werkloosheidsdruk bedroeg in 1996 gemiddeld 7,9% in West-Vlaanderen. Dit is minder dan in het Vlaamse Gewest (9,3%) en het Rijk (11,8%). In West-Vlaanderen was de werkloosheidsdruk het laagst in de arrondissementen Tielt (6,0%), Diksmuide (6,7%) en Roeselare (6,8%). Het arrondissement Oostende kende de hoogste werkloosheidsdruk (10,0%).

Bij de mannen was de gemiddelde werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen 6,1%, tegenover 7,5% in het Vlaamse Gewest en 10,2% in het Rijk. De kustarrondissementen kenden een hogere mannelijke werkloosheidsdruk (7,5%) dan West-Vlaanderen als geheel.

Bij de vrouwen is de werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen (10,0%), het Vlaamse Gewest (11,3%) en het Rijk (13,6%) systematisch hoger dan bij de mannen. In tegenstelling tot de mannen, steeg de werkloosheidsdruk in 1996 in alle West-Vlaamse arrondissementen, West-Vlaanderen als geheel, het Vlaamse Gewest en het Rijk. Bij de vrouwen is er wel nagenoeg geen verschil tussen de werkloosheidsdruk in de kustarrondissementen en het globale cijfer voor West-Vlaanderen.

Grensarbeid

De gegevens omtrent de grensarbeid zijn afkomstig van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV).

West-Vlamingen werkend in Frankrijk

Op 30 juni 1996 waren er 1.118 West-Vlamingen werkzaam in Frankrijk, of 27 personen meer dan vorig jaar. De meeste West-Vlamingen komen uit de arrondissementen Kortrijk (529), Ieper (360) en Veurne (112).

² De potentiële beroepsbevolking omvat de mannen van 20 tot en met 64 jaar en de vrouwen van 20 tot en met 59 jaar.

* Kwartaalgemiddelde van de EG-definitie inclusief oudere werklozen (Bron: RVA, verwerking: WES)

Tabel 2

Evolutie van de werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen per arrondissement (in%) (a), jaargemiddelde 1995 en 1996

Arrondissement	Aantal mannelijke werklozen per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar		Aantal vrouwelijke werklozen per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar		Aantal werkl. per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar en per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Brugge	6,8	6,9	9,0	9,6	7,8	8,2
Diksmuide	5,6	5,2	8,3	8,4	6,8	6,7
Ieper	6,2	5,7	10,8	11,1	8,3	8,2
Kortrijk	5,5	5,4	10,1	10,3	7,6	7,7
Oostende	8,9	8,8	10,8	11,2	9,8	10,0
Roeselare	5,1	4,8	9,0	9,2	6,9	6,8
Tielt	4,1	3,9	8,4	8,6	6,0	6,0
Veurne	7,2	7,1	9,3	9,7	8,2	8,3
West-Vlaanderen	6,2	6,1	9,6	10,0	7,8	7,9
Kust-arrondissementen	7,5	7,5	9,6	10,1	8,4	8,7
Overig West-Vlaanderen	5,3	5,1	9,6	9,8	7,3	7,3
Westhoek	6,3	6,0	9,8	10,1	7,9	7,9
Vlaamse Gewest	7,5	7,5	11,2	11,3	9,3	9,3
Het Rijk	10,0	10,2	13,3	13,6	11,5	11,8

(a) EU-definitie, inclusief oudere werklozen.

Fransen werkend in West-Vlaanderen

Na de scherpe daling tussen 1994 naar 1995 van het aantal Fransen werkend in West-Vlaanderen, steeg het aantal in 1996 opnieuw met 571 personen. Dat brengt het totaal op 2.141 Fransen werkend in West-Vlaanderen. De arrondissementen die de meeste Fransen tewerkstellen zijn Kortrijk (1.102), Ieper (511) en Oostende (274).

De pendel met Nederland

Op 30 juni 1996 waren er 157 West-Vlamingen tewerkgesteld in Nederland, voornamelijk uit het arrondissement Brugge (127). Omgekeerd waren er 209 Nederlanders tewerkgesteld in West-Vlaanderen, ook voor het grootste deel in het arrondissement Brugge (168). Wat de pendel met Nederland betreft, is er nagenoeg geen wijziging vast te stellen ten opzichte van de situatie van vorig jaar.

bbi

Voortaan integreert BBL Soft Telelink de telecommunicatiemodule, het raadplegen van databestanden, de overdracht van bestanden en de off-line intoetsing van uw betalingen.

Is de BBL ook daarom de voorkeurbank ?

ZEEHAVENVERKEER EN LUCHTVAART

In de haven van Zeebrugge zijn de globale trafiekcijfers in 1996 gedaald. Opvallend is wel de stijging van de trafiek van personenwagens met 11,5%.

In de haven van Oostende daalde de overslag in 1996 met 6,6%; daarentegen steeg het aantal scheepsbewegingen met 2,9%.

Zowel de luchthaven van Oostende als het vliegveld van Wevelgem noteerden in 1996 een stijging van de trafiekcijfers.

De haven van Zeebrugge

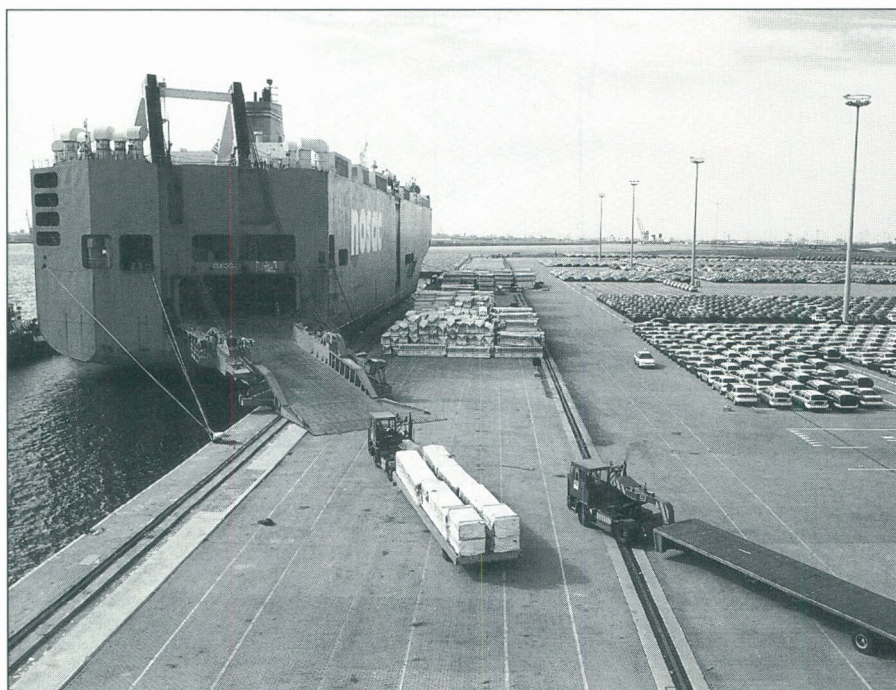
Het jaar 1996 werd net zoals 1995 gekenmerkt door een daling van de globale trafiekcijfers. De jaaromzet van de haven daalde met 6,8% tot 28,5 miljoen ton. De grootste daling deed zich voor in de eerste drie kwartalen van

1996; vanaf het vierde kwartaal begonnen de globale cijfers weer toe te nemen.

Zowel de trafiek van stukgoederen, vloeibare goederen en stortgoederen ging in 1996 achteruit. In 1995 deden 10.396 schepen de haven van Zeebrugge aan, in 1996 waren het er 9.571 (-7,9%).

De trafiek van de *stukgoederen* daalde in 1996 met 4,5% (zie tabel 1). De grootste daling binnen deze groep deed zich voor bij de roll/on-roll/off. De omzet van de ro/ro-trafiek daalde tot 12,8 miljoen ton, een verlies van 4,4%. Binnen deze groep daalde het aantal beladen vrachtwagens met 4.398 eenheden tot 837.895. Ook de overslag van fruit viel in 1996 terug. In de eerste helft van het jaar werden nog hoge cijfers gehaald, maar door het wegvallen van fruitlijnen liep deze trafiek scherp terug in het tweede semester. De trafiek van nieuwe personenwagens daarentegen, steeg van 548.948 eenheden in 1995 naar 611.907 in 1996 (+11,5%). Hiermee wordt de stijgende tendens verdergezet en versterkt de haven van Zeebrugge zijn tweede plaats in Europa na Bremerhaven. Verwacht wordt dat de overslag van nieuwe personenwagens in de toekomst verder zal toenemen. De daling van de containertrafiek (-1,5%) was minder groot dan de globale daling van de overslag van stukgoederen. Door de stijging van de Europese shortsea-trafiek met 4,0%, werd de gevoelige daling van de intercontinentale deepsea-trafiek (-9,3%) genutraliseerd. Ondanks de daling van de overgeslagen tonnage in de containertrafiek, steeg wel het aantal behandelde containers met 7.670 eenheden of 24.702 TEU's (+4,7%). De komst van de rederij Evergreen na het verlies van Maersk/P&O Containers speelt hierin een belangrijke rol.

De omzet van de *vloeibare bulk* kende een terugval in 1996 (-6,9%). Deze daling werd mede veroorzaakt door het feit dat de aanvoer van LNG verminderde als gevolg van onderhoudswerken in de Algerijnse landhaven Arzew.

Tabel 1
Goederenoverslag in de haven van Zeebrugge, 1995 en 1996 (goederen in ton)

	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996
<i>Stukgoederen</i>						
Roll/on-Roll/off	6.235.670	6.039.273	7.138.278	6.751.469	13.373.948	12.790.742
Containers	2.843.097	2.755.183	3.512.096	3.507.443	6.355.193	6.262.626
Waarvan :						
- Europees	1.553.175	1.547.611	2.201.186	2.356.203	3.754.361	3.903.814
- Intercontinentaal	1.289.922	1.207.572	1.310.910	1.151.240	2.600.832	2.358.812
Andere	1.147.132	927.195	324.711	263.103	1.471.843	1.190.298
Subtotaal	10.225.899	9.721.651	10.975.085	10.522.015	21.200.984	20.243.666
<i>Vloeibare producten</i>						
Aardgas	3.119.305	2.872.242	1.143	2.195	3.120.448	2.874.437
Geraffineerde olieproducten	1.243.631	1.194.742	716.258	647.966	1.959.889	1.842.708
Andere	85.223	89.213	50	4.656	85.273	93.869
Subtotaal	4.448.159	4.156.197	717.451	654.817	5.165.610	4.811.014
<i>Stortgoederen</i>						
Kolen en Cokes	1.843.042	1.288.071	62.259	23.676	1.905.301	1.311.747
Bouwmaterialen	1.736.684	1.601.652	12.695	2.480	1.749.379	1.604.132
Ertsen	278.842	111.859	0	0	278.842	111.859
Andere	118.030	306.089	155.225	110.771	273.255	416.860
Subtotaal	3.976.598	3.307.671	230.179	136.927	4.206.777	3.444.598
Algemeen totaal	18.650.656	17.185.519	11.922.715	11.313.759	30.573.371	28.499.278

Bron: MBZ.

CARL ADAMS N.V.

ERKEND SELECTIEBUREAU
SELECTIE, TRAINING EN ADVIES
VG. WS. 032

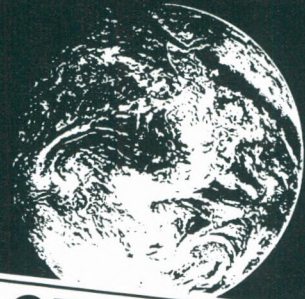
PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESLARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal / 3250.547.647)

b5orf 050.33.78.16

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**

De scherpste daling tenslotte deed zich opnieuw voor in het segment van de *stortgoederen* (-18,1%). In absolute cijfers daalde de overslag van kolen en cokes met 600.000 ton. De overslag van ertsen werd gehalveerd. De crisis in de staalnijverheid en de technische evoluties binnen deze sector bieden een verklaring voor deze scherpe terugloop.

In het toeristisch verkeer tenslotte wordt de neerwaartse trend van de laatste jaren verdergezet. Het aantal passagiers bedroeg in 1996 631.742 personen. Ten opzichte van 1995 betekent dit een daling met 408.321 reizigers of 39,2%.

De haven van Oostende

De daling van de overslag in de stads- of achterhaven, ingezet in 1995, zette zich in 1996 verder. Ten opzichte van 1995 daalde de overslag tot 2,8 miljoen ton. Dit betekent een verlies van ongeveer 0,2 miljoen ton of 6,6%. Het aantal scheepsbewegingen daarentegen steeg met 2,9% en bedroeg in 1996 3.016.

Tabel 1 toont dat de ro/ro-trafiek bijna integraal verantwoordelijk is voor de daling van de totale overslag. De activiteit van Sally Lines, die ook in 1995 gevoelig afgenomen was, daalde in 1996 opnieuw met 213.198 ton of

12,6%. De tweede grootste trafiek na de vrachtwagentrafiek, de overslag van bouwmaterialen en hout, kon zich in 1996 handhaven op het niveau van 1995.

In de voorhaven (RMT) liep de trafiek van toeristische wagens terug met 9.543 eenheden of 4,0%. Het aantal vrachtvoertuigen daarentegen nam toe met 4.688 eenheden of 5,8%. Het aantal toeristische wagens en het aantal vrachtvoertuigen bedroeg in 1996 229.908, respectievelijk 85.520 voertuigen. Het aantal passagiers liep in 1996 verder terug met 141.632 personen tot 1.609.896.

Tabel 1
Maritiem verkeer in de stadshaven van Oostende, 1995 en 1996

Aard	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Bouwmaterialen en hout	881.112	881.742	1.371	-	882.483	881.742
Petroleumproducten	117.899	157.370	180	-	118.079	157.370
Chemische producten en kunstmest	53.791	51.816	96.566	75.955	150.357	127.771
Voertuigen (ro/ro)	691.971	647.278	1.006.397	837.892	1.698.368	1.485.170
Andere	124.078	122.827	6.271	7.781	130.349	130.608
Totaal	1.868.851	1.861.033	1.110.785	921.628	2.979.636	2.782.661

Bron: Havendienst Oostende.

Tabel 1
Vliegtuigbewegingen, aantal passagiers en hoeveelheid vracht (in ton) op de luchthaven van Oostende

Jaar	Vluchten	Passagiers	Vracht (in ton)
1990	48.939	109.607	47.521
1991	47.223	87.302	50.363
1992	37.826	85.731	44.283
1993	34.858	81.902	42.577
1994	38.147	94.676	60.210
1995	37.554	80.532	81.514
1996	36.400	90.474	91.769

Bron: Luchthaven Promotie Oostende.

Archief Promotie Luchthaven Oostende

De luchthaven van Oostende

De stijging van het vrachtverkeer die in 1993 werd ingezet, zette zich in 1996 onverminderd voort (zie tabel 1). De hoeveelheid vracht steeg met 12,6% ten opzichte van 1995 tot 91.769 ton. De helft van de maatschappijen die momenteel op Oostende vliegen, staat in voor vrachtvluchten van en naar Afrika, een vierde voor de vluchten van en naar de vroegere Sovjetstaten en nog eens een vierde voor de vluchten binnen Europa en van en naar de andere werelddelen.

Het aantal vervoerde passagiers steeg in 1996 opnieuw met iets meer dan 12%. Deze stijging is vooral te wijten aan de grote toename van het aantal chartertoeristen; het aantal chartertoeristen steeg in 1996 met 66% of van 24.805 tot 41.128. Het feit dat twee touroperators net voor de zomer van 1996 hun bestemmingen vanuit Oostende hebben uitgebreid,

speelde mee een rol in deze toename.

Daartegenover daalden opnieuw de touringvluchten (binnenlandse pleziervluchten) en het aantal touringpassagiers. Oorzaken zijn de verhoging van de brandstofprijs en het aanrekenen van passagierstaksen.

Het vliegveld van Wevelgem

Na de lichte achteruitgang in 1995, werden in 1996 voor het vliegveld van Wevelgem opnieuw betere trafiekresultaten neergezet. Het aantal vluchten nam opnieuw toe met 3,7% of ongeveer 2.000 eenheden. Het totaal aantal vluchten kwam hierdoor op 55.971. Het aantal passagiers steeg in 1996 gemiddeld met 5,0% tot 114.239, maar bleef nog steeds onder het passagiersaantal in 1994 (128.528).

De stijging van het aantal vliegtuigbewegingen en het aantal passagiers is integraal te wijten aan de sterke toename

van het binnenlands verkeer. In het algemeen stegen de binnenlandse vliegtuigbewegingen van 10.287 tot 11.995 eenheden (+17%), het aantal passagiers van 22.807 tot 28.788 eenheden (+26%). Wat het professionele binnenlandse verkeer betreft, namen de bewegingen met 999 eenheden of 8% toe tot 2.786. Het aantal passagiers tijdens zakelijke binnenlandse vluchten, steeg zelfs met 40% (van 5.814 tot 8.132 eenheden). Deze grote toename is te wijten aan de dagelijkse vluchten van Touring Mobilis sedert eind 1995, de trainings- en observatievluchten van de rijkswacht en de vluchten met de nieuwe Avro-fluisterjet.

Het globale aantal passagiers tijdens professionele (binnen- en buitenlandse) vliegtuigbewegingen steeg met 5,4%, ondanks de daling met 0,5% van het aantal professionele vliegtuigbewegingen. De oorzaak ligt in het feit dat steeds grotere toestellen het vliegveld van Wevelgem aandoen.

HUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN INFRASTRUCTUUR

Huisvesting

De statistiek omtrent het aantal begonnen en vergunde woningen is afkomstig van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). Op het huidige moment zijn cijfergegevens voorhanden tot en met augustus 1996. Dit maakt dat een vergelijking van de periode januari-augustus voor de jaren 1995 en 1996 mogelijk is. Een volledig beeld kan slechts verstrekt worden als alle maandgegevens binnen zijn.

In tabel 1 bevindt zich een overzicht van het aantal vergunde woningen gedurende de eerste acht maanden van 1995 en 1996. Gedurende deze periode

in 1996 bedroeg het aantal vergunde woningen 5.294 in West-Vlaanderen. Dit komt overeen met een toename van

13,9%. In het Vlaamse Gewest als geheel en het Rijk was er eveneens een toename, doch geringer in intensiteit

In 1996 werden in West-Vlaanderen 4,7 bouwvergunningen afgeleverd per 1.000 inwoners; tijdens de eerste 8 maanden waren er 3,3 begonnen woningen per 1.000 inwoners.

Voor 5 van de 7 West-Vlaamse gewestplannen werden in 1996 wijzigingen definitief vastgesteld; 2 herzieningen waren in procedure. Hiernaast werden zowel in 1995 als in 1996 aanvragen tot wijziging van de West-Vlaamse gewestplannen door de GOM-West-Vlaanderen ingediend.

Tabel 1

Nieuw toegestane bouw en begonnen woningen, periode januari-augustus 1995-96

Arrondissement	Vergunde woningen (al of niet in woongebouwen)			Begonnen woningen (al of niet in woongebouwen)			Aantal per 1.000 inwoners	
	1995	1996	Index	1995	1996	Index	Vergund	Begonnen
Brugge	1.098	1.609	146,5	1.257	1.157	92,0	6,0	4,3
Diksmuide	132	109	82,6	228	71	31,1	2,3	1,5
Ieper	295	325	110,2	342	243	71,1	3,1	2,3
Kortrijk	811	861	106,2	1.014	608	60,0	3,1	2,2
Oostende	977	997	102,0	1.271	682	53,7	7,1	4,8
Roeselare	541	574	106,1	596	359	60,2	4,1	2,6
Tielt	277	415	149,8	353	297	84,1	4,7	3,4
Veurne	516	404	78,3	724	278	38,4	7,3	5,0
Kustarrondissementen	2.591	3.010	116,2	3.252	2.117	65,1	6,5	4,6
Overig West-Vlaanderen	2.056	2.284	111,1	2.533	1.578	62,3	3,5	2,4
West-Vlaanderen	4.647	5.294	113,9	5.785	3.695	63,9	4,7	3,3
Vlaamse Gewest	21.961	22.474	102,3	26.285	16.113	61,3	3,8	2,7
Het Rijk	30.565	32.205	105,4	36.194	21.916	60,6	3,2	2,2

Bron: NIS.

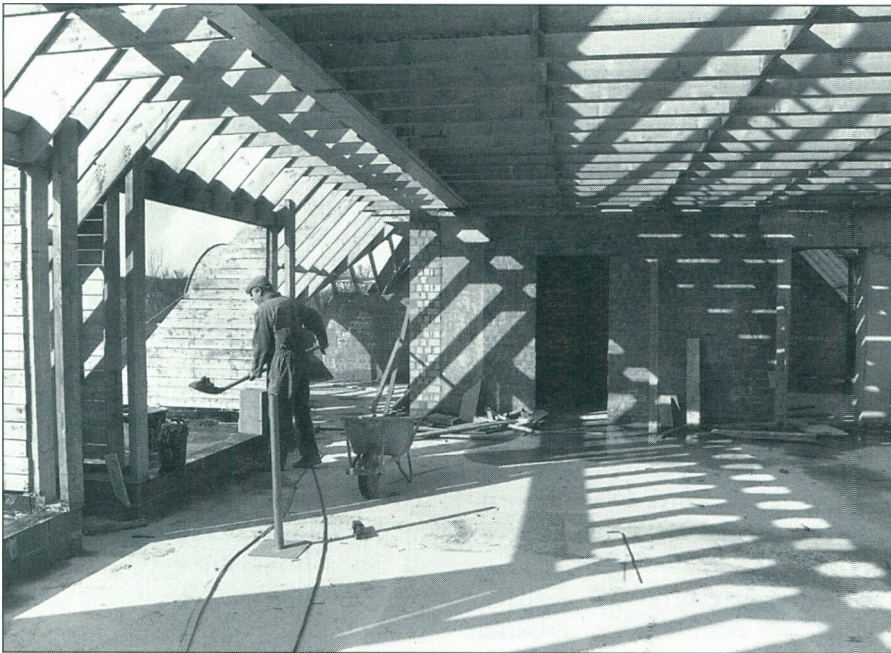

Foto H. Maertens, Brugge

(respectievelijk +2,3% en +5,4%). Vooral in de arrondissementen Tielt (+49,8%) en Brugge (+46,5%) was er een relatief grote toename (telkens bijna met de helft). In alle andere arrondissementen was er een stijging van het aantal bouwvergunningen met uitzondering van de arrondissementen Veurne (-21,7%) en Diksmuide (-17,4%). Om een maat te bekomen voor het relatieve belang van het aantal bouwvergunningen kunnen deze uitgedrukt worden in verhouding tot het inwoneraantal. Er werden in West-Vlaanderen 4,7 bouwvergunningen afgeleverd per 1.000 inwoners. Dat is meer dan in Vlaanderen (3,8) of het Rijk (3,2). Dit is te wijten aan de kustarrondissementen (6,5 per 1.000 inwoners). In de rest van West-Vlaanderen is het aantal afgeleverde bouwvergunningen relatief lager (3,5).

Het aantal begonnen woningen bedroeg 3.695 in West-Vlaanderen tijdens de eerste acht maanden van 1996. Dit is een sterke afname met 36,1% in vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar. In 1996 werd een nieuwe maatregel van kracht die een gedeeltelijke BTW-verlaging toestaat voor een bescheiden woning. Deze maatregel had echter een lange aanlooptijd nodig vooraleer er gebruik van gemaakt werd. In het Vlaamse Gewest als geheel (-38,7%) en het Rijk (-39,4%) was de statistiek van het aantal begonnen woningen eveneens fors lager. Elk West-Vlaams arrondissement kende een lager aantal begonnen woningen in de periode januari-augustus 1996. De

daling was het minst uitgesproken in de arrondissementen Brugge (-8,0%), Tielt (-15,9%) en Ieper (-28,9%). In de arrondissementen Diksmuide (-68,9%) en Veurne (-61,6%) was de statistiek merkkelijk lager. Er waren in West-Vlaanderen tijdens de eerste acht maanden van 1996 3,3 begonnen woningen per 1.000 inwoners. Dit is meer dan in het Vlaamse Gewest (2,7) of het Rijk (2,2). De bouwactiviteit in de kustarrondissementen (4,6) is de reden hiervoor.

De activiteiten van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij in West-Vlaanderen namen in 1996 toe ten opzichte van vorig jaar. Er waren in totaal 617 projecten. De meeste daarvan hadden betrekking op nieuwbouw (492 woningen). In het kader van Domus Flandria werden 83 woningen goedgekeurd. In 1995 waren er 519 projecten waarvan 140 in het kader van Domus Flandria.

De grondaankopen van de West-Vlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid betroffen 7,8 ha in 1996. Dit is minder dan een jaar eerder (19,6 ha). De verkopen bedroegen 23,0 ha gespreid over 280 kavels. In 1995 was er een verkoop van 32,0 ha gespreid over 299 kavels.

De intercommunale Leiedal kocht in 1996 2,5 ha grond aan in woonzones. Dit is meer dan in 1995 (0,4 ha). De verkopen betroffen 2,1 ha in woonzones. Een jaar eerder werd 3,8 ha verkocht.

Vanwege het Vlaamse Gewest kan een tegemoetkoming verkregen worden in de aflossing van een hypothecaire lening voor de bouw, koop of renovatie van een woning. Daarenboven zijn er specifieke verbeterings- of saneringspremies gericht op het verhelpen van gebreken in verband met overbevolking of om de woning aan te passen aan de toestand van een gehandicapte of bejaarde inwoner. Tenslotte is er ook een huursubsidie en installatiepremie. In

Tabel 2

Tussenkomst in de leninglast inzake bouw, koop en renovatie in 1995 en 1996

	Bouw	Koop	Renovatie
West-Vlaanderen			
1996	631	302	565
1995	765	151	500
Verschil	-134	151	65
Vlaamse Gewest			
1996	2.414	1.460	2.390
1995	2.717	839	1.933
Verschil	-303	621	457
Aandeel West-Vlaanderen			
1996	26,1%	20,7%	23,6%
1995	28,2%	18,0%	25,9%

Bron: Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

tabel 2 bevindt zich een overzicht van de tegemoetkomingen in de aflossing van een hypothecaire lening.

De tegemoetkomingen voor koop en renovatie zijn in 1996 toegenomen en dit zowel in West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest. De tussenkomsten voor leningen voor de bouw kenden daarentegen een achteruitgang ten opzichte van 1995. West-Vlaanderen heeft een relatief belangrijk aandeel in de tegemoetkomingen voor bouw (26,1%) en renovatie (23,6%), hoewel deze aandelen vorig jaar nog belangrijker waren. Er werden in West-Vlaanderen 1.327 verbeterings- en installatiepremies toegekend (23,1% van het Vlaamse Gewest). Het aantal nieuw toegekende huursubsidies of installatiepremies bedroeg 293 (22,2% van het Vlaamse Gewest).

Ruimtelijke ordening

Voor vijf van de zeven West-Vlaamse gewestplannen werden in 1996 wijzigingen definitief vastgesteld. Voor de gewestplannen Ieper-Poperinge en Veurne-Westkust ging het om bedrijventerreinen, voor Diksmuide-Torhout en Kortrijk ging het respectievelijk om een ontginningsgebied en om een gasleiding terwijl de wijziging van het gewestplan Brugge-Oostkust een brede gamma van bodembestemmingen betrof.

Daarnaast waren in 1996 twee herzieningen in procedure: Diksmuide-Torhout (infrastructuur voor waterzuivering) en Brugge-Oostkust (gasleiding).

Naast de definitieve vaststellingen en de twee dossiers die nog in procedure zijn, zijn er nog aanvragen tot wijziging van elk van de West-Vlaamse gewestplannen, in 1995 en 1996 ingediend door de GOM - West-Vlaanderen, waarvoor de overheid in 1996 de herzieningsprocedure niet startte. Het betreft vooral aanvragen voor het bekomen van bijkomende regionale bedrijventerreinen en van uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven die niet op een bedrijventerrein gelegen zijn.

Tenslotte valt te wijzen op het feit dat in 1996 het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen door de Vlaamse regering voorlopig werd vastgesteld; in het kader van het openbaar onderzoek bereidde de GOM - West-Vlaanderen een advies voor. Deze instelling was overigens ook betrokken bij

de opmaak (door het Westvlaams Economisch Studiebureau) van het Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen.

Zeehavens en kustverdediging

Wat de verdere uitbouw van de haven van Zeebrugge betreft is voor 1996 vooral te wijzen op de aanzet voor de realisatie van het Wielingendok: het meest zeewaarts gelegen dok in de voorhaven; het is vooral bedoeld voor ro/ro-verkeer. Meer landwaarts, maar nog steeds in de voorhaven werd de verlenging van de kade van de Ocean Container Terminal (met 300 m) eind 1996 aanbesteed.

Ondertussen ging ook veel aandacht naar de verbetering van de aansluiting van de haven op de verkeersinfrastructuur. Zo werd de tunnel onder het kruispunt van de Baron de Maerelaan en de Kustlaan afgewerkt en werkte de NMBS verder aan de uitbouw van het sporennet in de haven. Eind 1996 publiceerden het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (Administratie Waterwegen en Zeewezen) en de Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen een projectnota 'De ontsluiting van de haven van Zeebrugge via de binnenvaart'. Hierin wordt voorgesteld het huidige Afleidingskanaal van de Leie (Zeebrugge-Balgerhoeke-Merendree) aan te passen en ter hoogte van Balgerhoeke een aftakking te realiseren (nieuw kanaal) tot aan het kanaal Gent-Terneuzen.

Nog in verband met Zeebrugge is te vermelden dat in 1996 de werken startten voor de aanleg van een onderzeese aardgasverbinding tussen Groot-Brittannië en het vasteland. Deze pijpleiding, gekend als 'Interconnector', zal in beide richtingen kunnen gebruikt worden. Te Zeebrugge is nu reeds het aanlandingspunt van een gasleiding uit de Noordzee ter hoogte van Noorwegen.

Voor Oostende is vooral te wijzen op de aan gang zijnde werken voor de aanpassing van het Zeewezendok tot modern ro/ro-dok (onderdeel van het renovatieplan voor de Oostendse haven).

Belangrijk is ook dat in 1996 in het rollend driejarenprogramma 1997-99 voor de gewestwegen, een eenmalig krediet is ingeschreven voor de ontsluiting van de havens. In dit krediet is voor het jaar 1997 400 miljoen BEF opgenomen voor de aanleg van een wegverbinding tussen de Kennedy-

rotonde (terminus van de autosnelweg Brussel-Oostende) en De Bolle in het havengebied. Hierdoor kan de haven dus rechtstreeks aangesloten worden op de autosnelweg en kan het centrum van Oostende ontlast worden van het havenverkeer.

Wegen

De A18 is in 1996 verlengd met de sectie Veurne-Adinkerke. Het sluitstuk, met name de sectie Adinkerke-Franse grens zal in 1997 in gebruik kunnen genomen worden. Hierdoor zal de aansluiting gerealiseerd zijn op de Franse 'Rocade Littorale' naar de Kanaaltunnel (en verder); deze 'Rocade Littorale' is sinds 1993 in gebruik.

Ander belangrijk wegenwerk is de aanleg van de N58 tussen de A19 te Geluwe en Komen. In 1993 werd tussen het Vlaamse en het Waalse Gewest een protocol afgesloten voor de gelijktijdige realisatie van de verdere aanleg van de N58 (reeds in gebruik op Henegouws gebied) en de afwerking van de A17 op Henegouws grondgebied (te Dottenijs). Tussen de A19 te Geluwe en de N8 aldaar is de N58 in 1996 in gebruik genomen; op het verder traject zijn de werken grotendeels in uitvoering. Zoals door de GOM - West-Vlaanderen meermaals is bepleit, wordt de aanleg van de westelijke ring om Menen opgenomen in de werken voor de aanleg van de N58. Voor het grootste deel van deze westelijke ring werden de werken eind 1996 aanbesteed. Zoals eerder gesteld, is de aanleg van de N58 gekoppeld aan de voltooiing van de A17 te Dottenijs in Henegouwen. Deze voltooiing wordt in 1997 verwacht zodat dan eindelijk de A17 tussen Kortrijk en Doornik zal in gebruik kunnen genomen worden (tussen Kortrijk en de provinciegrens ligt de weg er sinds 1983 ongebruikt bij).

Nog in 1996 werden in gebruik genomen: de omleiding van Lichtervelde en een sectie van de nieuwe weg N37 Ieper-Roeselare; het gaat om de sectie tussen de A19 en de kern van Zonnebeke, aansluitend op de in 1994 in gebruik genomen sectie tussen Ieper en de A19. Van de omleiding van Ingelmunster is het noordelijk deel nagenoeg klaar (nog niet in gebruik); het sluit aan op het reeds sinds 1985 in gebruik zijnde zuidelijk deel ervan.

Belangrijke werken in uitvoering zijn vooral: de verdere aanleg van de ringen

om Roeselare en om Torhout (tevens aansluitingen op de A17) en de aanleg van een eerste sectie van de nieuwe weg Kortrijk-Avelgem (omleiding van Zwevegem).

Waterwegen

In verband met de Leie is vooral melding te maken van het feit dat eind 1996 de aanbesteding is doorgegaan voor de modernisering in de doortocht van Kortrijk. Deze doortocht is sinds vele jaren een flessenhals tussen de gekalibreerde panden stroomafwaarts Kortrijk en de grotendeels gerealiseerde kalibrering stroomopwaarts deze stad. Wat dit laatste betreft zijn de werken thans gesitueerd te Wervik.

Ander belangrijk project waaraan in 1996 verder werd gewerkt is de bouw van een stuwsuis op het kanaal Gent-Brugge ter hoogte van Beernem. Bedoeling van dit kunstwerk is het beschermen van het Brugse tegen overstromingen.

In 1996 werd een belangrijke beslissing genomen ten aanzien van de modernisering van het kanaal Kortrijk-Bossuit dat de Leie met de Schelde verbindt. Bedoeld is de afwerking van de sluis te Zwevegem. Het gedeelte 'burgerlijke bouwkunde' is sinds 1990 gerealiseerd; daarna werd de werf verlaten. In 1996 werd eindelijk een volgende realisatiefase aanbesteed. Het werk heeft niet enkel betekenis voor de scheepvaart maar ook voor de productie van drinkwater.

Spoorwegen

Sinds midden 1996 wordt elektrisch gereden op de lijn Gent-Adinkerke. De elektrificatie ging gepaard met onder meer het rechtekken van de lijn ter hoogte van Kaaskerke en met het afschaffen van overwegen. Thans zijn er in West-Vlaanderen geen spoorverbindingen meer die niet elektrisch gereden worden.

Deze opwaardering van de relatie Gent-Adinkerke is niet los te zien van de verlenging van de kusttram tot in het spoorwegstation van Adinkerke. Deze verlenging is in realisatie.

In 1996 werd gestart met rechtstreekse treinverbindingen op de relatie Oostende-Rijsel met aansluiting op de HST aldaar. Hiervoor is mede door de GOM - West-Vlaanderen jarenlang gepleit.

Luchthavens

In het kader van de realisatie van een bedrijventerrein voor luchthavengebonden activiteiten, palend aan de luchthaven van Oostende, is in 1996 gestart met de aanleg van het tweede (en laatste) deel van de rolbaan die de luchthaven met het bedrijventerrein verbindt. Hierdoor kan het specifiek bedrijventerrein ter beschikking worden gesteld van vrachtvliegtuigmaatschappijen, luchtvrachtexpediteurs, luchtvaartgebonden distributiecentra en bedrijven voor vliegtuigonderhoud.

Bedrijventerreinen

De West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie (WIER) en de intercommunale Leiedal beheren het grootste deel van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen.

De WIER kocht in 1996 58,0 ha aan. De grootste aankopen waren te Tielt (Noord-uitbreiding), Menen (Grensland-uitbreiding) en Zedelgem (De Arend I - Sint-Eloois IV). In totaal werd 55,2 ha verkocht door de WIER. De grootste verkopen situeerden zich te Brugge (Herdersbrug), Wielsbeke (Wakkensteenweg-uitbreiding), Menen (Oost), Oostkamp (Kampveld) en Ieper (Ieperleekanaal).

De intercommunale Leiedal verkocht 14,1 ha, voornamelijk te Avelgem, Gullegem-Moorsele en Vichte (Deerlijkstraat).

Afvalwaterzuivering

Zoals in voorgaande jaren werd in 1996 opnieuw een opvallende activiteit ontplooid inzake de bouw van infrastructuur voor de zuivering van afvalwater.

In Roeselare kwam de zuiveringsinstallatie klaar (80.000 inwoner-equivalenten), terwijl aan dergelijke projecten verder werd gebouwd te Waregem (80.000 inwoner-equivalenten), Vleteren (1.300 inwoner-equivalenten) en Aalbeke (500 inwoner-equivalenten).

Aanbestedingen gingen door voor de bouw van zuiveringsinstallaties te Kortemark (28.000 inwoner-equivalenten) en Roesbrugge (1.000 inwoner-equivalenten).

Behalve de rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn er uiteraard de netwerken van rioleringen en collectoren die de afvalwaters moeten aanvoeren naar deze installaties. In de loop van 1996 werden

dergelijke netwerken verder uitgebouwd, leidend zowel naar bestaande of in uitvoering zijnde zuiveringsstations als naar geplande stations.

Electriciteitsproductie

De nieuwe elektriciteitscentrale te Brugge (op bedrijventerrein Herdersbrug) wordt geleidelijk opgestart en zal naar verwachting eind 1997 volledig operationeel zijn. Deze centrale (460 MW) zal zorgen voor een beter evenwicht tussen vraag en aanbod van elektriciteit in West-Vlaanderen. Tot nog toe werd de elektrische energie nagenoeg volledig vanuit Oost-Vlaamse centrales aangevoerd en vormde het noorden van de provincie een kwetsbaar gebied inzake bevoorrading.

In 1996 groeide de idee om, in het kader van het Nationaal Uitrustingsplan 1995-2000, ook in het zuiden van de provincie een elektriciteitscentrale (350 MW) te bouwen; de interesse gaat naar een vestiging op het bedrijventerrein Gullegem-Moorsele.

Natuurbescherming

In 1996 werd slechts één West-Vlaams landschap beschermd via de rangschikkingsprocedure. Het betreft het gebied van het Schoonbergbos (ook gekend als Slangebossen) op het grondgebied van Ruiselede en van Aalter (Oost-Vlaanderen). Het gaat om 118 ha waarvan 43 in Ruiselede.

Met het oog op de oprichting van het natuurreservaat 'De kleiputten van Heist', heeft de bevoegde minister de onteigening bevolen van circa 9 ha te Knokke-Heist.

In 1996 ging de provincie West-Vlaanderen over tot de aankoop van het Molenbos (29 ha) aansluitend op het provinciaal domein 'De Palingbeek' (Zillebeke), van een bos (21 ha) op de Kemmelberg en van gronden (27 ha) bij het gemeentelijk natuurgebied 'Bergelenput' te Gullegem. De Gasthuisbossen (circa 200 ha te Zillebeke, Hollebeke en Zandvoorde) werden in erfpacht genomen. De provincie nam ook te Blankenberge gronden (28 ha) in erfpacht met het oog op bebossing.

Tenslotte is nog te vermelden dat een deel (92 ha) van het Wijndendalebos (Torhout en Ichtegem) door de bevoegde minister aangewezen werd als bosreservaat.

POLYVALENTE bedrijfs- en kantoorruimten te huur

Diksmuide - Ieper - Oostende - Poperinge - Veurne - Wevelgem

**optimaal gelegen
bedrijfsvriendelijk milieu**

voor meer inlichtingen,
contacteer :

GOM
WEST-VLAANDEREN

Baron Ruzettelaan 33,
8310 Assebroek-Brugge
tel. 050/36 71 00
fax 050/36 31 86

G-BUSINESS • BUITENLANDSE HANDEL

Voor mijn handelsactiviteiten
in het buitenland word ik
bijgestaan door specialisten.
Dat noem ik G-kracht.

Overal waar Belgische bedrijven zaken doen, is de Generale Bank stevig verankerd. Onze ervaren specialisten kunnen u helpen bij alle facetten van de internationale handel zoals transacties met verregaande automatisering, financieringen op maat, beheer van commerciële en financiële risico's en het aanboren van nieuwe markten.

Bel voor meer info gratis onze Cliëntendienst op 0800-16789 van maandag tot vrijdag van 7 tot 22 u. en op zaterdag van 9 tot 17 u.
Of kom langs in een van onze Generale Bank-agentschappen.

"Een bank die me wegwijs maakt in alle aspecten van de internationale handel, dat is pas sterk."

Generale Bank. Mijn Kracht.

GOM-WEST-VLAANDEREN

JAARVERSLAG 1996

Aangepaste oplossingen voorstellen voor en helpen realiseren van economische uitdagingen waarmee onze provincie geconfronteerd wordt, kregen ook in 1996 de hoofdaandacht van de GOM-West-Vlaanderen.

Dit jaarverslag biedt een overzicht van de acties bij de aanpak van deze thematiek.

Hoofdbrok en tegelijk uitgangspunt is de vertaling in concrete actiepunten van de studie en het concept van strategie inzake economische ontwikkeling. Hieruit vloeit immers het instrumentarium voort om deze strategie te operationaliseren: de creatie van een ondernemingsvriendelijke omgeving en de informatie- en adviesverstrekking aan ondernemingen onder meer op het vlak van technologie, energie, milieuzorg, toelevering en exportpromotie.

Verder wordt de stand geschetst van initiatieven waarin de GOM-West-Vlaanderen participeert.

Veel aandacht gaat tevens naar de geleverde inspanningen inzake de toekomstige uitbouw van de gewestelijke infrastructuur, naar de daarmee nauw samenhangende problematiek met betrekking tot de ruimtelijke ordening en naar de uiteenlopende tussenkomsten op het gebied van de sociaal-economische bedrijvigheid.

De permanente confrontatie op vele terreinen met andere overheidsdiensten en met de privé-sector laat een nagenoeg dagelijkse toetsing toe van het studie-, conceptie- en promotiewerk aan de concrete realiteit, wat zich in doorgedreven samenwerking en externe relaties vertaalt.

Tot slot wordt overzichtelijk de organisatorische uitbouw belicht.

Studie, concept en promotie van de economische ontwikkeling

A. Studie, concept van te voeren acties

In 1996 werd de nadruk verder gelegd op het optimaal inschakelen van alle elementen voor endogene ontwikkeling en op samenwerking en coördinatie. Grote aandacht ging naar het tijdig beschikbaar stellen van een netwerk van regionale bedrijventerreinen en naar de problematiek van de zonevreemde bedrijven. Medewerking werd verleend aan het opstellen van het beleidsdocument dat een kader biedt voor de diverse actoren die de ruimtelijke structuur van West-Vlaanderen beïnvloeden.

De zeven gewestplannen voor West-Vlaanderen werden goedgekeurd tussen december 1976 en december 1979. Een herziening drong zich op. De planvorming voor het Structuurplan West-

Vlaanderen houdt rekening - na passende terugkoppeling - met randvoorwaarden die in het Voorontwerp van Structuurplan Vlaanderen werden geformuleerd.

Het Structuurplan West-Vlaanderen komt fasegewijs tot stand. Prioritair is de Kustzone (arrondissementen Brugge, Oostende en Veurne); daarna komt de Zone Zuidoost (arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt); tenslotte is er de Zone Zuidwest (arrondissementen Diksmuide en Ieper).

In 1996 werd het Voorontwerp van Structuurplan voor de Zone Zuidoost afgewerkt en werd de voorbereiding voor de Zone Zuidwest aangevat.

De GOM-West-Vlaanderen werkt op zeer intensieve wijze samen met het Provinciebestuur van West-Vlaanderen en met alle instanties die door de provincie hiertoe worden aangesproken.

Deze samenwerking kwam op een nog uitdrukkelijker wijze tot uiting in de strategie en hefbomen die werden ontwikkeld in de *Beleidsnota GOM-West-Vlaanderen 1996-2000* die als basisdocument voor het economisch beleid door de provincie West-Vlaanderen werd aanvaard. Deze nota die een leidraad voor de economische stuwijng tijdens de resterende jaren van deze eeuw inhoudt, is in de volgende drie hoofdstukken ingedeeld:

- een korte sociaal-economische analyse;
- een sterkte-zwakte analyse van West-Vlaanderen;
- een strategischets met aanverwante hefbomen.

Als uitgangspunt werd de WES-publicatie 'West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling' genomen. Hoewel dit standaardwerk op het eind van de jaren tachtig werd voorbereid, heeft het zijn actualiteit behouden. Een strategie is nu eenmaal een langetermijnvisie.

In 1996 werd het Structuurplan West-Vlaanderen verder ontwikkeld. De Zone Zuidoost werd afgewerkt. Na de erkenning van de Westhoek als doelstelling 5b-gebied, waarvoor belangrijke bouwstenen voor het actieplan door de GOM - West-Vlaanderen werden aangebracht, werden de eerste projecten goedgekeurd. De ontvangststructuur voor bedrijven in de provincie werd verder gediversifieerd en aangepast. In de grote centra van West-Vlaanderen werden concrete projecten ontwikkeld.

Naast de grote bekommernis voor een verantwoord aanbod van bedrijventerreinen werd de diversiteit van de dienstverlening bij de bedrijventercentra verder uitgebouwd en werd het netwerk van doorganggebouwen vervolledigd. Het actieplan voor het 5b-gebied voorzag heel wat projecten en de leiding van het secretariaat werd aan de GOM-West-Vlaanderen toevertrouwd. In 1996 werden reeds heel wat projecten geconcretiseerd.

De GOM-West-Vlaanderen verleende haar medewerking als coördinator aan de diverse streekplatforms die gecreëerd werden in het kader van de nieuwe accenten in het regionaal beleid die de Vlaamse regering wilde promoten.

De plannen voor de headquarterzone te Brugge, die ook moeten toelaten de troeven die Brugge heeft voor toekomstgerichte tertiaire activiteiten een betere uitstraling te geven, werden opnieuw bepleit. De aanleg van het Researchpark te Kortrijk is in uitvoering en de eerste projecten, het Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking en het Innovatie- en Incubatiecentrum werden voorbereid.

Te Oostende werd het luchthavengebonden bedrijventerrein volledig uitgerust met de ontsluitingsinfrastructuur, zodat de marketing van deze zone kan worden aangepakt. De valorisering van deze economische infrastructuur voor de regio vergt nog de verdere uitrusting met een inschepingsvloer voor vliegtuigen en een interne verbindingsweg tussen het bedrijvenpark en de reeds bestaande luchthaveninstallaties.

Het volledig operationeel worden van het autonoom gemeentebedrijf Haven Oostende in maart 1997 laat de haven toe nieuwe kansen te scheppen inzake dynamiek en creatie van bijkomende trafieken.

B. Promotie van investeringen en tewerkstelling

1) Algemeen dienstbetoon aan ondernemingen

a) Advies en informatie over overheidssteun

In 1996 werden aan nagenoeg 140 bedrijven advies en informatie verstrekt op verschillende domeinen.

Naar aanleiding van de gewijzigde reglementering met betrekking tot de investeringssteun werden veel vragen

vanuit het bedrijfsleven hieromtrent beantwoord. Daarnaast werden de bedrijven vooral ook geïnformeerd over tewerkstellingsmaatregelen, steun bij exportinitiatieven, stimuli voor onderzoek en ontwikkeling en Europese steunmogelijkheden. Een aantal ondernemingen werd ingelicht over financieringsmaatschappijen en/of over het Kapitaalfonds Westhoek dat door de GOM-West-Vlaanderen wordt beheerd. Er werden ook tussenkomsten verricht bij specifieke problemen van bedrijven zoals (her)lokalisatie, overname, bedrijf in moeilijkheden.

De GOM-West-Vlaanderen verstrekte eveneens gegevens over industrieterreinen en beschikbare bedrijfsgebouwen aan investeerders.

In de loop van 1996 werd een informatiesessie ingericht met betrekking tot 'zakendoen met Tsjechië' en werd er een infodag georganiseerd over de luchthaven van Oostende.

De GOM-West-Vlaanderen verspreidde twee GOM-info's waarbij in het kort informatie werd verstrekt over respectievelijk de ecologische steun bij investeringen en het dienstenpakket die de Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen (TIV) aanbiedt aan het bedrijfsleven.

b) Het Euro Info Center (EIC)

Het Euro Info Center (EIC) van de Vlaamse GOM's is gevestigd in de GOM - Oost-Vlaanderen maar heeft een antenne in elke Vlaamse GOM. Naast de promotie van de Europese gedachte is de belangrijkste taak van het EIC de Vlaamse bedrijven te informeren over Europese aangelegenheden en hen te begeleiden bij hun deelname aan Europese programma's. Deze taak werd in 1996 verdergezet.

c) Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) en het Financieringsinstrument voor Oriëntatie van de Visserij (FIOV)

Het EOGFL en het FIOV zijn beide fondsen van de Europese Unie die financiële steun geven aan het bedrijfsleven. Het EOGFL steunt investeringen in de commercialisatie en/of verwerking van landbouw- en tuinbouwproducten. Het FIOV beoogt hetzelfde voor visserijproducten maar steunt ook investeringen in havenuitrusting. De GOM-West-Vlaanderen heeft hier als opdracht het bedrijfsleven te informeren over de

mogelijkheden van beide fondsen en de investeerders te begeleiden bij het indienen van hun aanvraagdossier. In 1996 werden zes West-Vlaamse bedrijven uitvoerig ingelicht over de steunmogelijkheden van beide fondsen.

2) Goedgekeurde projecten in het kader van de Europese steunprogramma's voor de regio 'Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied'

Voor de programmeringsperiode 1994-1999 heeft de Westhoek op 26 januari 1994 van de Europese Commissie een erkenning gekregen als **doelstelling 5b-gebied**. De algemene doelstelling van een 5b-programma voorziet in: 'de bevordering van de ontwikkeling van het platteland door de ontwikkeling en de structurele aanpassing van het platteland te vergemakkelijken'. Gezien de structurele problemen in de visserijsector werd doelstelling 5b uitgebreid voor gelijkaardige acties in de visserijprobleemgebieden. Het doelstelling 5b-gebied in West-Vlaanderen, genaamd 'Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied', omvat de gemeenten Poperinge, Ieper, Zonnebeke, Langemark-Poelkapelle, Houthulst, Lo-Reninge, Diksmuide, Veurne, Gistel, Oudenburg en Nieuwpoort, en een gedeelte van Middelkerke, Oostende en Bredene. Het doelstelling 5b-programma Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied werd uiteindelijk op 31 maart 1995 goedgekeurd door de Europese Commissie.

Voor de uitvoering van en het toezicht op het doelstelling 5b-programma werden twee comités opgericht, namelijk een Comité van Toezicht en een Managementcomité. De comités worden bijgestaan door een Programma Management Eenheid, waarvan de uitbouw begin 1996 werd toegewezen aan de GOM-West-Vlaanderen. Algemeen kan gesteld worden dat het Comité van Toezicht het goede verloop bewaakt van de bijstandsverlening in het kader van het doelstelling 5b-programma met het oog op het bereiken van de gestelde doelstellingen. Het Managementcomité 5b is onder meer verantwoordelijk voor de goedkeuring van de individuele projectvoorstellen.

In het kader van het doelstelling 5b-programma Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied zijn Europese middelen voorzien voor een totaal bedrag van circa 1.015 miljoen BEF, waarvan 59 % is voorzien door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO),

11 % door het Europees Sociaal Fonds (ESF) en 30 % door het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw.

In 1996 werden EFRO-projecten goedgekeurd voor een totaal steunbedrag van circa 305 miljoen BEF EFRO-steun. In het kader van de versterking van het economisch weefsel werd EFRO-steun toegewezen aan de uitrusting van regionale bedrijventerreinen (te Veurne, Diksmuide, Ieper en Poperinge), de aanpassing van het bedrijventercentrum te Ieper, het 'Bedrijfsfonds West 2000', een promotiecampagne ter bevordering van nieuwe investeringen, de promotie van het luchthavengebonden bedrijvenpark te Oostende, de aanleg van een externe ontsluitingsweg voor het bedrijventerrein te Langemark, diverse werken in het kader van de waterproductie te Ieper, de plaatsing van een Instrumental Landing System-systeem in de luchthaven van Oostende, een onderzoeksproject voor de winning van infiltratiewater aan de Avekapellekreek, en de bouw van een denitrificatie-installatie in de Blankaart. Ter ondersteuning van de ontwikkeling van het toerisme in de Westhoek werd EFRO-steun toegekend aan de uitbouw van het museum 'in Flanders Fields' te Ieper, de toeristische herinrichting van de IJzertoren te Diksmuide en het project 'Klein Noordhof'. Onder het zwaartepunt 'visserij' werd aan het visserijtoeristisch project 'renovatie Noordzeeaquarium' te Oostende tevens EFRO-steun toegewezen. Tot slot werd in 1996 nog EFRO-steun verleend aan een opleidingsinfrastructuurproject te Veurne en een leefbaarheidsonderzoek voor de kleine kernen in de Westhoek.

Circa 22,6 miljoen BEF ESF-steun werd verstrekt aan diverse opleidingsprojecten (schipper te kustvisserij, distributie, toerisme, visbereider, mechanici scheepsdieselmotoren, beheerder kinderopvanginstelling, vernieuwende technologieën horeca, PLC-technieken en andere opleidingen ter ondersteuning van de KMO's).

Nagenoeg 112 miljoen BEF EOGFL-steun werd toegewezen aan land- en tuinbouwprojecten met betrekking tot inventarisatie en waardering van het agrarisch productiepotentieel, demonstratie en voorlichting inzake diversificatie (groente- en kruidenteelt, pootgoedteelt, graszaadproductie en de sierteelt, intensieve bedrijfsopvolging op gesloten varkensbedrijven volgens het

principe van integrale ketenbewerking, ontwikkeling van een teeltadviseurssysteem voor de vollegrondsgroenten, aardbeienteelt en kleinfruit), praktijkgericht onderzoek en bedrijfsvoorlichting (voor maatregelen inspelend op de verstrengde milieunormen, de bedreigde economische leefbaarheid en de behandeling van afvalwaters in de melkveehouderij, op de ontwikkeling van een bodemmonitoringssysteem in relatie tot kwaliteitsaspecten van de suikerbietenteelt, het stimuleren van de diversificatie en milieuvriendelijke teelt in grondgebonden glastuinbouw, de diversificatie van de productiemogelijkheden bij de consumptieaardappelteelt en de kwaliteitsverbetering bij de hopteelt en de stimulering van de hopteelt op lage stelling), de creatie van een landbouwcentrum, een onderzoek ter verkenning van de mogelijkheid tot uitbouw van een agrovoedingscluster, de organisatie van een landbouwmilieuadviesdienst en intensieve bedrijfsbegeleiding voor landbouwbedrijven in moeilijkheden.

Als aanvulling op de erkenning van een gedeelte van de West-Vlaamse kuststrook als 5b-gebied is er een programma in het kader van het communautair initiatief PESCA van toepassing. Naast de kustgemeenten die behoren tot het 5b-gebied werden tevens de (deel)gemeenten Oostduinkerke, De Haan, Blankenberge (gedeeltelijk), Zeebrugge en Heist opgenomen in het Vlaams PESCA-gebied. Het PESCA-programma werd goedgekeurd door de Europese Commissie op 27 december 1994 en loopt over de periode van 1 november 1994 tot en met 31 december 1999. De hoofddoelstelling is het behouden en desgevallend het creëren van arbeidsplaatsen in de visserijsector en haar nevensectoren, gepaard gaande met een stabilisatie of verhoging van het globale inkomen. Dit moet worden bekomen door een opwaardering van de ganse visserijsector, een versteviging van de structuur door verbeterde cohesie, opleiding en informatie. De Europese Commissie heeft circa 78 miljoen BEF Europese middelen voorzien voor het Vlaams PESCA-programma. Binnenkort zal dit bedrag nog worden verhoogd. De Europese steun betreft steun van het Financieringsinstrument ter Oriëntatie van de Visserij (FIOV). Door het Managementcomité PESCA werd reeds goedkeuring gegeven inzake de toewijzing van FIOV-steun voor de eerste fase van

de uitbouw van het Vlaams Visserijcentrum, zijnde een overleg-, informatie- en begeleidingscentrum voor de Vlaamse visserij. Tevens werd het reconversieproject 'van vismijn naar visserijtoerisme' te Zeebrugge principieel goedgekeurd door het Managementcomité PESCA.

Met het oog op de ondersteuning van de levensvatbare activiteiten in de textiel- en kledingsector en de economische diversificatie van de regio werd op 3 april 1996 door de Europese Commissie een bijkomend steunprogramma goedgekeurd voor het doelstelling 5b-gebied 'Westhoek-Middenkust' in het kader van het communautair initiatief RETEX (programmaperiode: 16 mei 1995 tot en met 31 december 1997). Onlangs werd door de Europese Commissie beslist om de programmaperiode van RETEX te verlengen tot 31 december 1999. Voor de financiering van het RETEX-programma 'Westhoek-Middenkust' heeft de Europese Commissie middelen voorzien van EFRO (circa 33,930 miljoen BEF) en ESF (20,670 miljoen BEF). In 1996 werden geen projecten voorgelegd aan het Managementcomité RETEX dat nog moet worden geïnstalleerd.

3) Het stimuleringsprogramma voor de impulsregio Oostende-Blankenberge

De impulsregio Oostende-Blankenberge kreeg voor de periode 1991-1993 een enveloppe van 296,7 miljoen BEF toegewezen.

Begin 1996 sloot de GOM-West-Vlaanderen een cofinancieringsovereenkomst af met de bevoegde Vlaamse minister ter aanwending van saldi ten belope van 30 miljoen BEF die wegens onvolledige uitvoering op bepaalde projecten dreigden te ontstaan, voor de aanleg van de tweede fase van de rolbaan op de luchtvaartgebonden zone te Oostende. Hierdoor kon de infrastructuur op deze zone in 1996 volledig afgevoerd worden. Dit bijkomend project brengt het totaal aantal afgesloten overeenkomsten op 20, waarmee een globaal bedrag van 331,3 miljoen BEF (inclusief de aanwending van gegeneerde intresten) gemoeid is.

In de loop van 1996 betaalde de GOM-West-Vlaanderen voor een totaal van 18,3 miljoen BEF aan voorschotten uit aan de projectpromotoren; van de globale impulsenveloppe werd hierdoor reeds 255,1 miljoen BEF aangewend.

4) Streekplatformen

In 1996 waren in West-Vlaanderen vijf streekplatformen erkend en actief, namelijk:

1. het Streekplatform arrondissement Brugge;
2. het Streekplatform arrondissement Oostende;
3. het Regionaal Beleidscomité arrondissement Kortrijk;
4. het Streekplatform Roeselare-Tielt;
5. het Streekplatform Westhoek.

Deze streekplatformen hebben als voornaamste doelstelling het uitbouwen van een toekomstgerichte streekvisie en het bepalen van strategische hefboomen voor de bevordering van de socio-economische ontwikkeling en van de tewerkstelling van de regio. Zodra een consensus bereikt is over deze streekvisie en over de hefboomen kan met de Vlaamse regering een streekcharter worden afgesloten, dit is een gemeenschappelijke intentieverklaring betreffende de verwezenlijking van deze hefboomen. Alle streekplatformen van West-Vlaanderen zijn thans deze streekvisie aan het uitwerken. De GOM-West-Vlaanderen verleent hierbij haar medewerking bij de coördinatie en/of het secretariaat.

5) Buitenlandse investeringen

Naast het bevorderen van de eigen ondernemingsdynamiek blijft een promotie van onze streek bij buitenlandse ondernemingen een noodzaak om tot de uitbouw van een evenwicht-

tig bedrijfspatroon en een maximale tewerkstelling te komen.

Met het oog op een verdere diversificatie van ons bedrijfspatroon wordt, in uitvoering van de strategie West-Vlaanderen 2000, de prospectie vooral gericht naar hightechsectoren waarvoor reeds aanknopingspunten in West-Vlaanderen aanwezig zijn zoals elektronica, taal- en beeldverwerking, robotica en bepaalde biotechnologische ontwikkelingen.

Daarnaast worden de bedrijfssectoren benaderd waarvoor nog geen aanknopingspunten in West-Vlaanderen zijn, maar die in de nabije toekomst een belangrijke plaats zullen innemen zoals telecommunicatie, transport en logistieke systemen, milieu- en medische technologie.

Ook de aantrekkelijkheid van West-Vlaanderen voor distributiecentra wordt sterk benadrukt.

In 1996 werd door de afdeling Bedrijfsontwikkeling de nadruk gelegd op de opvolging van de contacten gelegd gedurende de investeringsseminaries in San Diego (USA), Chicago (USA), Seoul (Zuid-Korea) en Taipei (Taiwan). Ook de mogelijkheden aangebracht door de Japanse GOM-vertegenwoordiger evenals diverse andere investeringscontacten werden beantwoord.

In het kader van een investeringsmissie onder leiding van minister-president L. Van den Brande nam de GOM-West-Vlaanderen begin mei 1996 deel aan conferenties die werden georganiseerd in San Diego (Californië) en Chicago

(Illinois). In San Diego werden vooral contacten gelegd in de sector van de biotechnologie en in Chicago in de sector van de automobiel- en transportsector, met nadruk op de mogelijkheden voor distributiecentra.

Begin juni 1996 werden seminaries georganiseerd in Seoul (Korea) en Taipei (Taiwan) onder de titel: 'Business Opportunities in the heart of Europe'. Dit initiatief was het resultaat van een samenwerking van de GOM-West-Vlaanderen met de federale overheid (de ambassade en consulaten), de regionale instanties (de Dienst Investeren in Vlaanderen) en de collega's uit Limburg en de Kempen.

Ondanks de moeilijke economische situatie blijft een levendige belangstelling bestaan bij het bedrijfsleven voor marktverruiming naar Europa toe. De seminaries kenden heel wat succes bij expansieve bedrijven die uitkijken naar een vestiging in de Europese markt. De nieuwe elan in Europa met de muntunie in 1999, de groeiende markt naar Oost-Europa toe en de samenwerkingsmogelijkheden binnen de Europese markt zorgden voor een interessant seminariepubliek. Van deze belangstelling werd uitvoerig gebruik gemaakt om Vlaanderen in zijn diverse aspecten als investeringsgebied, als distributiecentrale en als startplaats voor bedrijfsinitiatieven te promoten.

Naast het toelichten van aspecten van legale, financiële en culturele aard in het groeiend Europa werden vooral de unieke mogelijkheden beklemtoond die

Brusselle Enterprises nv

Westendelaan 1, 8620 Nieuwpoort

Tel. 058/23.25.13

Fax 058/23.05.76

Aanneming van draai-, frees-, slijp- en kotterwerk,
zowel conventioneel als op CNC-machines
Vol- en halfautomatisch lassen

Vlaanderen als vestigingsplaats in de Europese markt biedt evenals een aantal samenwerkingsmogelijkheden.

Heel wat contacten die uit deze seminars voortvloeiden en die tot nieuwe ontwikkelingen in ons bedrijfspatroon kunnen bijdragen, werden opgevolgd door de initiatiefnemers.

Bij de opvolging van deze seminars werd de nadruk gelegd op twee taken:

- het beantwoorden van de concrete vragen die naar aanleiding van de seminars werden gesteld en waarvoor een uitgebreidere documentatie noodzakelijk was;

- het individueel opnieuw contacteren van alle aanwezige en verontschuldigde bedrijven om concrete projecten op te sporen en op te volgen.

De vragen om informatie over de investerings- of samenwerkingsmogelijkheden die via het Flanders Investment Office (FIO) en haar buitenlandse prospectoren en via de Belgische diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland werden gesteld werden passend beantwoord.

De afdeling Bedrijfsontwikkeling besprak in de loop van 1996 diverse projecten met buitenlandse kandidaat-investeerdere. Een 18-tal projecten leidden tot een uitgewerkte opvolging. Vier projecten beoogden distributieactiviteiten. Vier projecten vertoonden speciale interesse voor de accommodatie Oostende voor luchtvaartgebonden activiteiten en zes projecten betroffen activiteiten van een hoogtechnologisch niveau. Acht projecten kwamen uit de USA, drie projecten uit het Verre Oosten en zeven uit Europa.

Bij de gerealiseerde projecten trekken vooral volgende investeringen de aandacht: het Amerikaans metaalverwerkende bedrijf Donaldson te Brugge, het kunststofverwerkend Duits bedrijf Duranet te Oostende, de Britse distributiegroep Salvesen in samenwerking met United Biscuits te Veurne en het Frans telecombedrijf Tibco te Wevelgem.

De GOM-West-Vlaanderen is ook actief in de vzw Flanders Language Valley die te Ieper de prospectie en promotie van het nieuwe bedrijventerrein voor hoogtechnologisch activiteiten wil uitbouwen in samenwerking met Lernout en Hauspie Speechproducts nv.

Ook hier kunnen reeds een aantal concrete projecten vermeld worden: de Amerikaanse softwarebedrijven Quarterdeck Flanders, Keyware Technologies, Excalibur Technologies, Dictation

Consortium en het servicebedrijf NOC Voice.

6) LINK: De peterschapsformule van de GOM-West-Vlaanderen

Eind 1996 is de GOM-West-Vlaanderen gestart met het opleidings- en vormingsprogramma LINK. Het programma stelt zich tot doel de uitwisseling van informatie, ervaring en knowhow tussen grote en kleinere ondernemingen te stimuleren.

Zes jaar geleden is de GOM-West-Vlaanderen reeds gestart met een initiatief dat gebaseerd was op ervaringsuitwisseling tussen grote ondernemingen en KMO's. Aan de basis van dit initiatief lag het besef dat aan de ene kant heel wat knowhow en ervaring te vinden zijn bij het kaderpersoneel van grote, internationaalgerichte West-Vlaamse ondernemingen. Aan de andere kant worden KMO's, precies omwille van een gebrek aan ervaring en knowhow, dagelijks geconfronteerd met problemen waarvoor zij niet onmiddellijk de juiste oplossing vinden. De GOM-West-Vlaanderen heeft een formule uitgewerkt die een oplossing biedt voor deze problematiek. Deze formule, op punt gesteld en verruimd, vormt nu de basis van het nieuwe LINK-programma. Naast de uitwisseling van informatie, ervaring en knowhow tussen grote bedrijven en KMO's streeft het programma er eveneens naar om netwerken te vormen tussen de deelnemende ondernemingen. De aanpak van het programma is informeel en praktijkgericht. Op basis van praktijkervaring wordt, in kleine groepen, op een spontane manier gediscussieerd over actuele bedrijfsuitdagingen. Naast het basisthema dat als rode draad dient, worden bestaande problemen door de deelnemende KMO's aangebracht zodat zij zelf de inhoud van de sessie mee bepalen. Elke groep bestaat uit bedrijfsleiders en kaderleden van KMO's en een begeleidings- en adviesgroep van deskundigen van grote ondernemingen. Een ervaren bedrijfsleider treedt op als moderator en coördinator.

De formule is bovendien verruimd en omvat vier deelprogramma's: technisch management, exportmanagement, milieumanagement en financieel management.

Naast de 250 West-Vlaamse KMO's die in het verleden reeds deelnamen aan de programma's technisch en exportmanagement, schreven zich reeds meer

dan 40 KMO's in voor het LINK-programma dat eind januari 1997 met het luik milieumanagement van start gaat.

C. Technologie

1) Begeleiding van de technologische innovatie

Aan verschillende KMO-bedrijven werd informatie gegeven over de steunmogelijkheden van het Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch onderzoek in de industrie (IWT). De bedrijven werden uitvoerig ingelicht over de twee types van aanvraagdossiers die kunnen ingediend worden bij het IWT, namelijk de KMO-haalbaarheidsstudies en de KMO-innovatieprojecten. Bij enkele van deze bedrijven werd een actieve begeleiding gegeven bij het omschrijven, het opmaken en het indienen van het aanvraagdossier voor steun bij het IWT.

Aan een aantal bedrijven werd informatie verschaft met betrekking tot de problematiek van octrooien en merken. De bedrijven werden geholpen met eerstelijnsadvies die hen toeliet verdere acties te ondernemen om een octrooi of een merk neer te leggen.

De GOM-West-Vlaanderen neemt ook actief deel aan de adviesraad 'Research' van Charter 99. In deze werkgroep zijn grote bedrijven en KMO-bedrijven vertegenwoordigd. De bedoeling van de adviesraad 'Research' is om het innovatiegebeuren in de regio te stimuleren en te versterken via het formuleren van mogelijke acties en ideeën naar de bestaande organisaties. De adviesraad formuleert ook een aantal suggesties naar de Vlaamse overheid toe om de innovatiecapaciteit van de KMO-bedrijven te verhogen.

2) Technologische innovatiecel voor Vlaanderen-TIV, gemeenschappelijke cel van de Vlaamse GOM'S

Dit jaar werd het promoten van technologietransfer via het rondsturen van technologietransfervoorstellen geactiveerd. Maandelijks bezorgde de TIV een 10-tal interessante technologievoorstellen aan de GOM-West-Vlaanderen. Deze technologievoorstellen werden door deze laatste maandelijks naar een 30-tal potentieel geïnteresseerde bedrijven verstuurd. De bedrijven konden op deze voorstellen reageren en bijkomende

informatie opvragen aan de TIV. De uiteindelijke bedoeling is de West-Vlaamse bedrijven kennis te laten maken met buitenlandse technologie en indien opportuun de mogelijkheid bieden om deze technologie in te kopen.

De GOM-West-Vlaanderen heeft samen met de TIV een 33-tal bedrijven bezocht waarbij een grondige analyse van het innovatiebeleid werd doorgevoerd. Tijdens deze analyse werd met de bedrijfsleider over innovatiemanagement, -strategie en de reële mogelijkheden van het bedrijf inzake innovatie gesproken. Op deze manier sensibiliseert de TIV de KMO-bedrijven in hun innovatiebeleid.

De TIV helpt de bedrijven bij hun zoektocht naar nieuwe producten en/of productieprocessen. De begeleiding van het innovatie- en diversificatieproces gebeurt op verscheidene vlakken en op maat van het bedrijf.

De verschillende dienstenpakketten die aan het bedrijfsleven worden aangeboden zijn divers. Een ideeëngeneratie houdt in dat het bedrijf met zijn welomschreven profiel wordt gespiegeld aan het ganse industriële spectrum. Het resultaat is een ganse reeks ideeën/opportunities die verder moeten worden uitgewerkt. Hierbij aansluitend kan een gerichte zoekactie plaatsvinden waarbij deze producten en/of productieprocessen wereldwijd worden gezocht om de innovatiestrategie van het bedrijf te helpen realiseren. Een laatste mogelijkheid

is een audit van het bedrijf op het vlak van de implementatie van de meest actuele technologie die relevant is voor het bedrijf in zijn sector.

In totaal voerde de TIV 14 betaalde opdrachten voor West-Vlaamse ondernemingen uit, geënt op de specifieke behoeften en mogelijkheden van de respectievelijke bedrijven.

3) Westvlaams Ondernemingsfonds (WOF)

Het Westvlaams Ondernemersfonds heeft tot doel jonge innovatieve bedrijven in West-Vlaanderen te steunen.

De financiële stimulans laat de jonge ondernemers toe om de opstart van hun onderneming gemakkelijker te laten verlopen. Een aantal bedrijven toonden interesse. Drie jonge ondernemers hebben een dossier ingediend bij het Westvlaams Ondernemersfonds. De toekenningscommissie heeft het dossier van Verdes Kitchen Equipment positief bevonden. Het bedrijf krijgt een renteloze lening van 500.000 BEF. Na twee jaar wordt de som in vijf gelijke jaarlijkse schijven door het bedrijf terugbetaald.

4) Technisch management ondersteuning (TMO)

Begin oktober 1996 startte de GOM-West-Vlaanderen de zevende jaargang van de discussienamiddagen over technisch management tussen KMO's en

grote ondernemingen in West-Vlaanderen. Voor de jaargang 1996-97 zijn 18 KMO's ingeschreven.

Deze 18 deelnemende KMO's zijn dit jaar ingedeeld in drie groepen van zes KMO's en drie grote bedrijven. Per groep zijn zes discussienamiddagen voorzien. De jaargang loopt van oktober 1996 tot maart 1997.

Vanaf 1997 wordt het TMO-programma in LINK, de peterschapsformule van de GOM-West-Vlaanderen, geïntegreerd.

5) Clustervorming

Het clusterbeleid dat door de Vlaamse overheid werd gelanceerd einde 1994 heeft reeds voldoende weerklank gevonden bij de industrie. Het clusterbeleid beoogt het opzetten van economische netwerken van aanverwante bedrijven. Hiermee wenst de Vlaamse Overheid impulsen te geven aan het bedrijfsleven om samen te werken in een economisch netwerk of 'cluster'. De bedoeling van een economisch netwerk is om zowel het technologisch niveau als het opleidingsniveau te verhogen. De uiteindelijke doelstelling is het bedrijfsleven slagvaardiger te maken en de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven ten opzichte van het buitenland te verhogen. In West-Vlaanderen werden in 1995 reeds twee 'clusters' erkend: Een cluster 'Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking' en een cluster wooninterieur 'CEPRO'. In 1996 werd door

GENENCOR
INTERNATIONAL

Genencor International N.V.

Komvest 43, 8000 Brugge

Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49

Genencor International N.V. is een productie-onderneming toegespitst op de fermentatie, opwerking en formulering die zich in hoofdzaak richt naar biotechnologische producten voor industriële toepassingen.

de GOM-West-Vlaanderen actief samengewerkt met het bedrijfsleven om twee nieuwe clusters te kunnen realiseren. De cluster 'Agrovoeding', waar de eerste stappen reeds in 1995 werden gezet, werd dit jaar verder uitgewerkt. Het concept over de inhoud van de dienstverlening die het cluster 'Agrovoeding' in de toekomst zal uitvoeren is gedefinieerd. Het definiëren van de nodige investeringen in gebouwen, machines en labomateriaal wordt afgevoerd. De voorbereidende werkzaamheden aan het cluster 'Aluminium' is op het einde van 1996 opgestart in samenwerking met een aantal Vlaamse bedrijven.

Het is de bedoeling om beide clusters te laten erkennen door de Vlaamse overheid in 1997.

Inzake het erkend cluster 'Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking' is het convenant met de Vlaamse overheid ondertekend waarbij de financiële middelen werden vrijgemaakt voor de werking van het cluster en het bouwen van het centrum (Vlaams Kunststoffencentrum; VKC). Dit laatste zal, in opdracht van de Vlaamse overheid, door de GOM-West-Vlaanderen gebeuren. Het centrum zal gesitueerd zijn op een perceel grond van het Researchpark te Kortrijk en naast het te bouwen Incubatie- en Innovatiecentrum.

6) Biotechnologie

a) *Forum for Applied Biotechnology*

In samenwerking met de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Gentse Universiteit werd op 26 en 27 september 1996 in het Provinciaal Hof te Brugge het tiende 'Forum for Applied Biotechnology' georganiseerd. Ook voor deze tiende editie werd de klemtoon gelegd op het creëren van een internationaal platform waar wetenschappers, beleidsmensen en industriëlen elkaar ontmoeten om de nieuwe evoluties in dit onderzoeksdomein en de potentiële toepassingsmogelijkheden ervoor te evalueren. Meer dan 300 deelnemers uit een 30-tal landen werden geregistreerd.

Tijdens de academische zitting werd aandacht besteed aan managementaspecten in biotechnologiebedrijven en aan de opportuniteiten die het nieuw opgerichte Vlaams Instituut voor Biotechnologie aanbiedt aan bedrijven en

researchinstellingen. De vijf parallelle sessies waarvoor een 60 lezingen werden geselecteerd, hadden betrekking op milieutechnologie (onder andere modellering van afvalwaterbehandelingsinstallaties en bioremediëring), biotechnologische toepassingen in de voeding en de veevoeding, industriële biotechnologie en biocatalyse, biotechnologische toepassingen op het vlak van milieu. Naast de parallelle sessies werd ruim aandacht besteed aan een postersessie waarvoor een 60-tal posters met interessante onderzoekresultaten werden weerhouden. De wetenschappelijke tentoonstelling bood plaats aan zes bedrijven die er hun dienstverlening en nieuw ontwikkelde apparatuur en producten voorstelden.

b) *LVM - KMO Verkenningdag FAB*

Als satelliet aan dit tiende internationaal Forum for Applied Biotechnology organiseerden de GOM-West-Vlaanderen en de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Universiteit Gent op donderdag 26 september 1996 een 'KMO-Verkenningdag Biotechnologie'. Op deze verkenningdag werd aan bedrijfsleiders uit de sectoren landbouw, voeding en milieu op een snelle manier een overzicht gegeven van de mogelijkheden die zich aanbieden voor innovatie, kwaliteitsverbetering en productiviteitsverhoging vanuit het toegepast biotechnologisch onderzoek en via optimalisatie van de samenwerking universiteit-bedrijf. Dit gebeurde via enkele bedrijfspraktijkgetuigenissen, enerzijds, en via een slotbeschouwing vanuit de wereld van onderzoek en ontwikkeling, anderzijds. Via een panelgesprek werden de bedrijven geïnformeerd omtrent subsidie-mogelijkheden voor toegepast biotechnologisch onderzoek en steunmaatregelen voor investeringen terzake. In dit kader gaf de Milieucel een toelichting over de opportuniteiten binnen de economische expansiewetgeving, meer bepaald het ecologiecriterium.

c) *Andere acties*

- De biotechmailinglist met bedrijven en researchinstellingen uit zowel binnen als buitenland werd verder geactualiseerd en uitgebreid. Het bestand omvat thans een 4.500 adressen.

- De GOM-West-Vlaanderen is vertegenwoordigd in het genootschap Biotechnologie van het Technologisch Instituut van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging. Dit genootschap organiseerde in 1996 voordrachten en studiedagen rond actuele thema's in de biotechnologie.

D. *Informatie en adviesverstrekking door de energiecel*

In het kader van de opdrachtfunctie van de GOM-West-Vlaanderen werd de energiecel na vier jaar werking in oktober 1995 verdergezet. Het dienstenpakket van de energiecel bestaat uit een drietal taken.

Haar eerste taak bestaat erin eerste lijnsadvies te verlenen aan het bedrijfsleven over Rationeel Energiegebruik (REG). Hierbij geeft de energiecel technische voorlichting over de energiebesparingen die kunnen verwezenlijkt worden in de bedrijfsruimtes en -processen. Daarnaast adviseert ze over mogelijke kostenbesparingen op de energiefactuur. Een tweede taak is het voorlichten van de bedrijven over de financiële steunmaatregelen in het kader van de Vlaamse expansiewetgeving alsmede over de supplementaire fiscale aftrek voor energiebesparende investeringen. De bedrijven worden geadviseerd bij het opstellen en indienen van hun aanvraagdossier. Als derde taak verschaft de energiecel informatie over de Europese onderzoeks- en demonstratieprogramma's rond energie waaronder Thermie en Joule alsook over de Vlaamse steun voor demonstratieprojecten van innovatieve energietechnologieën. In 1996 werd door de bedrijven menigmaal een beroep gedaan op de diensten van de energiecel. Aan de hand van de 'Energiezelftest' van de Vlaamse GOM's werd telkens een doorlichting gemaakt van de energiehuishouding van deze bedrijven. Op basis van de opgegeven informatie over hun energiesituatie op het vlak van verlichting, verwarming, isolatie, productieproces, perslucht en over hun energiefacturatie werd gericht advies verleend. Er zijn ook veelvuldige contacten geweest tussen de energiedistributiemaatschappijen en de energiecel met betrekking tot investeringen in warmte/krachtkoppeling (WKK). In 1996 werd bij een aantal bedrijven de geplande investering in een WKK gerealiseerd.

E. Exportpromotie

De GOM-West-Vlaanderen organiseert ieder jaar in samenwerking met de andere Vlaamse GOM's een beperkt aantal groepsstands op buitenlandse vakbeurzen.

De doelstelling van dit initiatief is de West-Vlaamse KMO's ervan te overtuigen dat een deelname aan een buitenlandse vakbeurs een uitstekende, zonet de beste methode is om een nieuwe markt te prospecteren. De GOM's hanteren daarbij een sleutel-op-de-deur formule waarbij alle praktische besommeringen van een beursdeelname (zoals stand-

bouw, technische voorzieningen en dergelijke meer) door de GOM worden behartigd zodat de deelnemende KMO zich maximaal op de commerciële aspecten van de vakbeurs kan concentreren.

In 1996 werden groepsstands georganiseerd op de volgende vakbeurzen:

- 1) ROKA te Utrecht
(25-28 februari 1996)

Deze vakbeurs voor voedingswaren wordt druk bezocht door de Nederlandse kleinhandel en biedt de deelnemers een goede penetratie in een

geografisch beperkte markt. Er namen aan de stand drie bedrijven deel waarvan één uit West-Vlaanderen.

- 2) Interpack te Düsseldorf
(9-15 mei 1996)

Deze vakbeurs is vermoedelijk de belangrijkste op wereldvlak in de verpakingssector. De internationale belangstelling zowel inzake deelnemers als inzake bezoekers is indrukwekkend. De GOM's organiseren er sinds een aantal jaren systematisch een stand in de deelbeurs 'verpakingsmaterialen'. Er waren in 1996 vijf deelnemers waarvan twee uit West-Vlaanderen.

- 3) Intercool te Düsseldorf
(8-11 september 1996)

In 1996 organiseerden de GOM's voor de eerste keer een stand op Intercool, een vakbeurs voor diepvrieswaren. Deze erg jonge vakbeurs (1996 was pas de tweede editie) kadert in de steeds grotere specialisatie in het beursgebeuren en is in feite een afsplitsing uit de grote voedingsbeurzen. De GOM-stand telde 10 deelnemers waarvan drie uit West-Vlaanderen.

- 4) Intermeat te Düsseldorf
(8-11 september 1996)

Ook de vakbeurs Intermeat, die samen met Intercool doorgaat, is een vrij nieuwe vakbeurs, gericht op vleeswaren en aanverwante producten. Ook hier organiseerden de GOM's voor de eerste keer, en met succes een groepsstand waarvoor zes bedrijven inschreven waarvan drie uit West-Vlaanderen.

- 5) Sial te Parijs (20-24 oktober 1996)

Sial is als wereldbeurs voor de voedingssector ontegensprekelijk een aanrader voor elk bedrijf dat voor de exportacties verder kijkt dan de buurlanden of zelfs Europa. Deze vakbeurs staat dan ook sinds jaren op het programma van de GOM's. De groepsstand in 1996 telde zeven bedrijven waarvan één uit West-Vlaanderen.

- 6) KIF te Kobe, Japan
(22-25 oktober 1996)

Met de organisatie van een groepsstand op een Japanse beurs voor importgoederen spelen de GOM's in op een specifieke opportuniteit die zich voordeed.

Balans '94: 3.200 miljard F. We blijven Nr 2 in België. We zijn er fier op dat wij het Gemeentekrediet in uw buurt vertegenwoordigen. En daar blijft het niet bij. Ook u zal ons vroeg of laat tegenkomen. Vandaag, morgen, volgend jaar? We worden uw bank!

Deze importbeurs is vooral in de regio Kobe van belang en is gericht op verbruiksgoederen. Voor 13 bedrijven waaronder drie uit West-Vlaanderen was deze organisatie een unieke kans om zich op de Japanse markt te manifesteren.

7) Salon de l'emballage te Parijs
(14-20 november 1996)

Uiteraard leed deze vakbeurs die vooral gericht is op de Franse markt, sterk onder de concurrentie van Interpack eerder op het jaar. Toch waren op de GOM-groepsstand vijf bedrijven ingeschreven.

F. Toelevering

De promotie van de toeleveringssector is een vaste waarde in het programma van de GOM-West-Vlaanderen. De toelevering is in de provincie van groot belang en dit zal in de toekomst zeker niet verminderen. In West-Vlaanderen is het aandeel van de kleine, familiale bedrijven in de industrie erg groot en precies dit type van bedrijven is het best in staat om de soepelheid en de inventiviteit op te brengen die van een goed werkend toeleveringsbedrijf wordt geëist. De toeleveringspromotie van de GOM-West-Vlaanderen spitste zich in 1996 toe op de volgende drie activiteiten:

1) De toeleveringsdatabank

In samenwerking met de andere Vlaamse GOM's wordt een databank bijgehouden met alle gegevens over de technische mogelijkheden van de Vlaamse toeleveringsbedrijven in de volgende sectoren: metaal, kunststof en rubber, elektronica en industriële diensten. Deze gegevens worden verwerkt volgens een Europese nomenclatuur en staan gratis ter beschikking van het bedrijfsleven. Deze databank omvat nu de gegevens van ongeveer 1.252 bedrijven waarvan 360 uit West-Vlaanderen.

2) Toeleveren vandaag

Het bulletin 'Toeleveren Vandaag' in 1996 aan zijn 29ste jaargang toe, is een gezamenlijke publicatie van de vijf Vlaamse GOM's en wordt gratis verspreid bij het Vlaamse bedrijfsleven. Het doel van dit bulletin is in eerste instantie de uitbestedende bedrijven een overzicht te bezorgen van de toeleverings-

markt in Vlaanderen. De toeleveringsbedrijven kunnen hun mogelijkheden bekendmaken met kleine aanbiedingen of meer uitvoerige bedrijfsreportages. Het tijdschrift wordt ook gebruikt om de toeleveringsbedrijven en de uitbesteders te informeren over hetgeen leeft in de sector (vakbeurzen, publicaties en dergelijke meer).

3) Groepsstanden op toeleveringsvakbeurzen

a) VAT te Utrecht
(30 januari-2 februari 1996)

De VAT (Vakbeurs Algemene Toelevering) is een sterk op de Nederlandse markt gerichte toeleveringsvakbeurs en dus erg aan te raden voor bedrijven die zich op deze markt willen waarmaken. Gezien de geografische nabijheid en ook de taal is deze beurs erg aantrekkelijk voor Vlaamse toeleveringsbedrijven. De groepsstand van de GOM's is dan ook altijd een groot succes: in 1996 namen 20 bedrijven deel waarvan twee uit West-Vlaanderen.

b) Interregio te Brussel (7-11 mei 1996)

De GOM-West-Vlaanderen behoort tot de initiatiefnemers van deze Belgische toeleveringsvakbeurs en organiseert er telkens een ruime groepsstand voor Vlaamse KMO's. Deze stand telde deze keer 48 deelnemers waarvan 15 uit West-Vlaanderen. De beurs zelf was georganiseerd in het kader van een groter geheel namelijk Eurotech dat bestaat uit een achttal deelbeurzen.

c) Electronica te München
(12-15 november 1996)

Deze wereldbeurs voor onderdelen voor de elektronicasector staat ook sinds enkele jaren op het GOM-beursprogramma waar het alterneert met Intertronic, een gelijkaardige vakbeurs te Parijs. De groepsstand in 1996 telde acht deelnemers waarvan twee uit West-Vlaanderen.

d) Midest te Parijs (2-6 december 1996)

Deze Franse toeleveringsvakbeurs staat bekend als een pionier in deze sector en is nog steeds een erg belangrijk evenement in de toeleveringswereld. De beurs wordt trouwens steeds internationaler. De stand telde in 1996 12 deelnemers waarvan zeven uit West-Vlaanderen.

G. Milieuzorg

1) Informatie- en adviesverstrekking naar de bedrijven

In het kader van de opdrachtfunctie van de GOM's werd medio 1991 de Milieucel operationeel. De Milieucel geeft advies aan en begeleidt KMO's in het domein van de milieuwetgeving, de vergunningsproblematiek, subsidiëring van milieu-investeringen en integratie van milieuzorg. In 1996 deden een 140 West-Vlaamse bedrijven een beroep op de Milieucel.

Een groot deel van de tussenkomsten had betrekking op wetgevend advies en begeleiding bij het opmaken van milieuvergunningaanvragen. Bij deze adviesverlening worden door de Milieucel ook de vergunningsvoorwaarden en de eventuele implicaties hiervan op de bedrijfsvoering nagegaan en besproken met het bedrijf.

Problemen betreffende de milieuvergunning stelden zich voor enkele bedrijven omwille van het niet gevestigd zijn op een geëigende zone volgens het gewestplan. Vooral de uitbreiding van bedrijven wordt daarbij veelal gehypothekerd. Voor enkele bedrijven werd een overlegvergadering georganiseerd met alle betrokken besturen teneinde de haalbaarheid van een uitbreiding na te gaan.

De milieuafdeling van de GOM-West-Vlaanderen trad opnieuw regelmatig op als bemiddelaar tussen bedrijfsleven en overheid. Om de verdere exploitatie van deze bedrijven veilig te stellen werd daarbij gezocht naar maatregelen om de milieuhinder te reduceren, die zowel uit milieuhygiënisch als uit ecologisch oogpunt te verzoenen waren en naar realistische uitvoeringstermijnen.

Voor een bedrijf dat met een mogelijke sluiting door de milieu-inspectie werd geconfronteerd, werd in overleg met de betrokken besturen een saneringsplan opgesteld, gekoppeld aan strikte uitvoeringstermijnen. Eind 1996 werd het eindrapport met beschrijving van de doorgevoerde maatregelen en nog te voorziene acties aan de Bestendige Deputatie overgemaakt.

Enkele bedrijven werden begeleid bij het instellen van een beroepsprocedure tegen de uitspraak betreffende hun vergunningsaanvraag of tegen de opgelegde bijzondere vergunningsvoorwaarden.

Ook over de bouwvergunning, de grondwaterwinningsvergunning en de

vergunning voor captatie van oppervlaktewater werden inlichtingen verstrekt omtrent de inhoud van de wettelijke bepalingen en omtrent de te volgen procedure. Verder werden enkele buitenlandse kandidaat-investeerders geïnformeerd over de milieuwetgeving en de vergunningenproblematiek in Vlaanderen.

Naar aanleiding van de publicatie op 3 juli 1996 van de uitvoeringsbesluiten bij het decreet 'Bedrijfsinterne Milieuzorg' werd de milieufdeling geregeld geraadpleegd voor verduidelijking terzake. Zo werd voor diverse ondernemingen nagegaan of zij onderworpen worden aan de verplichting tot het aanstellen van een milieucoördinator en het opmaken van een milieujarverslag, en of zij mogelijks kunnen opgelegd worden een eenmalige of periodieke milieuaudit uit te voeren.

De verplichting tot het aanstellen van een milieucoördinator heeft tal van bedrijfsleiders van kleine ondernemingen ertoe aangezet na te gaan of hun vergunningssituatie in orde is en welke de milieuvoorschriften zijn die van toe-

passing zijn op het bedrijf. Heel wat bedrijven deden in dit kader een beroep op de dienstverlening van de GOM-Milieucellen.

In 1996 werd de milieufdeling ook geregeld geraadpleegd omtrent de implicaties van het op 29 oktober 1995 van kracht geworden bodemsaneringsdecreet. Op aanraden van de Milieucel gingen enkele bedrijven over tot uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek.

Advies en begeleiding met betrekking tot milieusubsidiereglementeringen vormde een ander belangrijk onderdeel van tussenkomsten door de Milieucel. Diverse bedrijven werden attent gemaakt op de bijkomende expansiesteun in het kader van het ecologiecriterium waarop zij kunnen aanspraak maken voor bepaalde milieu-investeringen. Een twintigtal bedrijven werden daadwerkelijk begeleid bij het opmaken en argumenteren van hun aanvraagdossier.

Verder werd informatie verstrekt in verband met de mogelijkheden en de procedure voor het bekomen van sub-

sidies voor onderzoek en voor pilootprojecten, dit zowel via Vlaamse als via Europese programma's.

Enkele bedrijven deden verder een beroep op de Milieucel om de berekening van de heffingen op het lozen van afvalwater te controleren.

Voor diverse bedrijven werd er gezocht naar optimalisatie van hun afvalverwerking en -verwijdering. Suggesties werden daarbij overgemaakt inzake afvalpreventie en het selectief inzamelen van bepaalde fracties.

Meerdere bedrijven werden geïnformeerd omtrent geschikte milieutechnologieën en zo nodig doorverwezen naar aanbieders van milieutechnologie of naar adviesbureaus. Hiertoe worden de ontwikkelingen op de milieutechnologiemarkt van nabij gevolgd via deelname aan studiedagen en technische beurzen, door rechtstreekse contacten met bedrijven en door opvolging van de literatuur terzake.

Andere topics waar rond door de Milieucel geregeld informatie werd verstrekt betroffen de wettelijke bepalingen en de procedure voor het opstellen en indienen van het jaarverslag, de meldingsplicht, de mogelijkheden tot het bekomen van een herlokalisatiepremie en de mogelijkheden voor verwerking of verwijdering van afvalstoffen via erkende ophalers en vergunde inrichtingen.

Verder werden bedrijven begeleid inzake het opstellen van een meetprogramma voor emissies, het erkennen van afvalstoffen als secundaire grondstof, het aanvragen van een gewestplanwijziging, het invoeren van een milieuzorgsysteem en het opstellen van een saneringsplan voor het grondwaterverbruik.

De databestanden met informatie van consultancybedrijven, enerzijds, en van technologieleveranciers, anderzijds, werden verder uitgebreid en geactualiseerd.

2) Coördinatie van de vijf milieucellen van de GOM's

- De milieufdeling van de GOM-West-Vlaanderen coördineert de gemeenschappelijke acties van de Milieucellen van de vijf Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen. **Gemeenschappelijk overleg** vond onder meer plaats met Aminal, afdeling Milieu-inspectie, met de VITO evenals met verschillende bedrijven uit de milieusector en met milieuconsultants.

De Brugse Algemene Bouwonderneming

n.v.

Maria van Bourgondiëlaan 29,

8000 Brugge

Tel. (050) 31 41 73

Private, openbare en industriële Bouwwerken

Renovatie- en Restauratiewerken

Vaste meubilering

Schrijnwerk

- Een gemeenschappelijk initiatief van de vijf Milieucellen betreft de **Milieuzelftest voor bedrijven**. Deze test bestaat uit een vragenlijst die bedrijfsverantwoordelijken helpt een inzicht te verkrijgen in voor het bedrijf milieurelevante gegevens. Daarbij wordt de vergunnings situatie van het bedrijf geëvalueerd en wordt nagegaan of het bedrijf aan de opgelegde vergunningsvoorwaarden voldoet. Ook de betaalde milieuheffingen worden geanalyseerd. Na invulling van de vragenlijst worden de antwoorden besproken met de milieucelconsulent van de GOM waarbij de knelpunten worden geëvalueerd en mogelijke acties of maatregelen worden voorgesteld. De milieuzelftest werd in 1996 naar aanleiding van IFEST '96 geactualiseerd overeenkomstig de nieuwe milieureglementeringen en werd in West-Vlaanderen in een tiental bedrijven uitgevoerd.

- De vijf Milieucellen blijven verder hun medewerking verlenen aan het nieuwe **Milieutijdschrift Ecotips** dat in 1995 werd opgestart en zich tot doel stelt om KMO's te informeren omtrent nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de milieutechnologie. De Milieucellen zijn vertegenwoordigd in de redactieraad en krijgen in het tijdschrift de mogelijkheid om hun dienstverlening en activiteiten bekend te maken. Enkele artikelen met betrekking tot milieu-investeringen, het certificeren van milieuzorgsystemen en de milieumaatregelen getroffen in het kader van de milieuverklaring werden door medewerkers van de Milieucellen in de jaargang 1996 gepubliceerd.

- De Milieucellen hebben een samenwerkingsovereenkomst met de VITO rond EMIS/BBT. Dit is een project dat begin 1995 door de Vlaamse regering werd opgericht en geïmplementeerd werd bij de VITO.

Het Energie- en Milieu-Informatie-Systeem, kortweg EMIS, heeft als doel relevante en objectieve energie- en milieu-informatie (inter)nationaal te verzamelen, eventueel te herwerken en vervolgens ter beschikking te stellen van de Vlaamse overheid, het bedrijfsleven en de bevolking, teneinde (beleids)beslissingen van deze groepen te ondersteunen. Deze informatie is via Internet te raadplegen.

Het kenniscentrum Best Beschikbare Technieken (BBT) heeft tot doel het inventariseren van informatie over aanwezige en beschikbare 'schone' technieken en het verspreiden van deze

informatie naar de Vlaamse overheid en bedrijven.

De GOM-Milieucellen stelden hun milieubedrijfsbestanden ter beschikking van EMIS en de GOM-Milieucellen fungeren als steunpunt voor de EMIS/BBT databank. Op 15 maart 1996 ging in deze steunpunten een testfase van start. De GOM-Milieucellen stonden daarbij in voor terugkoppeling naar de VITO. In 1997 moet EMIS/BBT operationeel worden zodat bedrijven toegang kunnen verkrijgen tot de informatie uit de databank.

3) Organisatie Infodagen

- Uit de dagelijkse praktijk van de GOM-Milieucellen kon vastgesteld worden dat het niet voor iedereen altijd even duidelijk is welke ambtenaren de bevoegdheid hebben om in een bedrijf vaststellingen te doen. Om bedrijfsverantwoordelijken en milieucoördinatoren hieromtrent te informeren organiseerden de GOM-Milieucellen milieucelcontactdagen rond het thema '**Milieuwetgeving: toezicht, inspectie en vervolging**'. Toelichtingen over de taken en bevoegdheden terzake werden verzorgd door vertegenwoordigers van AMINAL afdeling Milieu-Inspectie, OVAM, VMM en de gemeentelijke milieudienst. De heer P. Morrens, politierechter van Antwerpen, verschaftte meer inzicht in het leefmilieu-strafproces. Deze milieucelcontactdag ging voor West- en Oost-Vlaanderen door op 26 juni 1996 te Aalter en kon met 140 deelnemers rekenen op heel wat belangstelling.

- Op 3 juli 1996 verschenen in het Belgisch Staatsblad de uitvoeringsbesluiten bij het decreet 'Bedrijfsinterne Milieuzorg'. Deze regelgeving heeft tot doel bedrijven aan te sporen een intern milieubeleid uit te bouwen. Instrumenten om dit beleid te realiseren zijn de verplichting om een eenmalige, dan wel periodieke audit uit te voeren, de verplichting tot het opstellen van een milieujaarverslag en de verplichting tot het aanstellen van een milieucoördinator. Om meer inzicht te verschaffen in deze materie organiseerden de Milieucellen van de vijf Vlaamse GOM's milieucelcontactdagen met als thema: '**Milieucoördinator, milieuaudit, milieujaarverslag: wat nu?**'. De toelichtingen handelden over de inhoud van het decreet en de uitvoeringsbesluiten (door een vertegenwoordiger van AMINAL afdeling milieuvergunningen), over de

aansprakelijkheid (door de heer M. Deketelaere, advocaat - assistent KUL) en de verzekeraarbaarheid (de heer G. Vandaele, Kredietbank) van de milieucoördinator. Een praktijkgetuigenis sloot het informatieve gedeelte van de milieucelcontactdag af.

In West-Vlaanderen ging de infomiddag door op dinsdag 17 september 1996 in het Cultureel Centrum van Torhout en deze werd bijgewoond door een 120-tal geïnteresseerden. Daarnaast werd in de mogelijkheid voorzien tot gepersonaliseerde contacten met 19 consultancybureaus die bedrijven kunnen bijstaan bij de uitvoering van de taken van de milieucoördinator, het opmaken van het milieujaarverslag en het uitvoeren van een milieuaudit.

4) Integratie

Milieuzorg-Kwaliteitszorg

In samenwerking met het CKZ West-Vlaanderen en WES Milieuonderzoek en -advies werden de in 1994 opgezette acties rond informatieverspreiding en opleiding omtrent milieuzorgsystemen en de integratie ervan in kwaliteitszorgsystemen ook in 1996 verdergezet.

In het voorjaar werd opnieuw een lessenreeks 'bedrijfsinterne milieuzorg en de integratie met kwaliteitszorg' opgezet. In het kader van deze cursus gaf de Milieucel van de GOM-West-Vlaanderen onderricht over normalisatie en certificatie van kwaliteits-, milieu- en veiligheidszorgsystemen en over de mogelijkheid tot integratie van een milieuzorgsysteem volgens een bepaalde norm in een ISO 9001-kwaliteitszorgsysteem.

De lessenreeks werd gevolgd door 20 personen uit industriële ondernemingen.

Tijdens het najaar werd deze medewerking uitgebreid naar een bijkomende opleiding 'hoe omgaan met ISO 14001?'. De bijdrage van de GOM-Milieucel tot deze lessencyclus handelde over het 'certificatie- en verificatieproces van milieuzorgsystemen'.

In samenwerking met het CKZ organiseerde de milieuafdeling van de GOM-West-Vlaanderen op 22 november 1996 in Brugge een kwaliteitslunch die als thema kreeg 'het belang van kwaliteits- en milieubewustzijn'. Prof. dr. O. Vanneste, gouverneur van West-Vlaanderen gaf er een gelegenheids toespraak met als titel: 'Het belang van kwaliteits- en milieubewustzijn in het streven naar economische welvaart in de provincie'. Na de lunch vond een

paneldebat plaats rond het thema 'zin of onzin van kwaliteits- en milieuzorg'. Deze activiteit werd door een dertigtal bedrijfsleiders bijgewoond.

De Milieucel van de GOM-West-Vlaanderen maakte verder deel uit van een projectgroep binnen Eurosymb vzw, een geaccrediteerde certificatie-instelling voor kwaliteitssystemen, ter begeleiding en coördinatie van de acties om geaccrediteerd te worden als milieuverificateur in het kader van de EMAS-verordening nr. 1836/93 inzake de vrijwillige deelname van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS-verordening).

De Milieucel werd op vraag van een internationale onderneming uitgenodigd deel uit te maken van een projectgroep die instond voor de coördinatie en opvolging van de ontwikkeling en implementatie van een milieuzorgsysteem conform de ISO 14001-norm. De Milieucel nam deel aan een initiële milieuaudit voor evaluatie van de performantie van het bestaande milieuzorgsysteem en leverde een bijdrage tot de interne vormingsdag georganiseerd ten behoeve van het middle-management.

5) GOM - nota procedureproblemen bij bedrijfsvestigingen

De GOM's werden meer dan ooit geconfronteerd met klachten vanuit het bedrijfsleven die het bedrijfs-onvriendelijk optreden van de overheid aanklagen. Dit was de aanzet voor de vijf GOM's om gezamenlijk een balans op te maken van de nefaste economische gevolgen van een verkeerd toegepaste regelgeving inzake ruimtelijke ordening en milieubescherming. In deze evaluatie werd vooral gewezen op administratieve procedureproblemen bij bedrijfsvestigingen en/of -uitbreidingen.

Deze nota, welke mede op vraag van minister E. Van Rompuy werd opgemaakt, omvat een verzameling van concrete probleemgevallen waarvan de GOM's getuige waren. Ze hebben onder andere betrekking op:

- de trage administratieve procedures bij gewestplanwijzigingen en behandeling van BPA's;
- stedenbouwkundige problemen zoals zonevremde en para-agrarische bedrijven;
- de langdurige milieuvergunningsprocedures en de geringe rechtszekerheid ten gevolge van de continu wijzigende milieuwetgeving;
- concrete problemen met het bodemsaneringsdecreet.

Als bijlage werden 35 praktijkvoorbeelden opgesomd, welke de conclusies van de GOM staven en verduidelijken.

6) IFEST 1996

Van 22 tot 25 oktober 1996 ging in Flanders Expo de vijfde editie van de milieuvakbeurs IFEST door. Net als op IFEST '93 en '94 stonden de Milieucellen in voor de organisatie en coördinatie van het startersdorp. Dankzij dit initiatief krijgen jonge bedrijven actief op de milieumarkt de kans tegen interessante voorwaarden en met een mini-

"ASLK. ZO EENVOUDIG KAN ONDERNEMEN ZIJN."

"Voor mij, als ondernemer, staat efficiëntie voorop.

En als ik denk aan investeren, cash flow beheer, kredieten of expansie, dan wil ik diezelfde efficiëntie ook terugvinden bij mijn financiële partner. Die snel en zakelijk op mijn wensen moet inspelen.

De specialisten van de ASLK kunnen zich uitstekend in mijn verwachtingen herkennen. Als bank denken zij mee vanuit mijn doelstellingen, mijn bedrijfssituatie, mijn marktcontext. Ze spreken écht dezelfde zakelijke taal."

Kom eens langs in een ASLK-agentschap. Onze bank + verzekeringspecialisten maken werk van een gedegen advies. En verbinden daar meteen de passende engagementen aan. Met de snelle efficiëntie waar ondernemers op rekenen.

Zo eenvoudig kan 't leven zijn. **ASLK**

BANK + VERZEKERINGEN

num aan organisatorische en administratieve beslommeringen aanwezig te zijn op deze voor België toonaangevende milieuvakbeurs. Om te kunnen deelnemen aan het startersdorp '96 diende een onderneming opgericht te zijn na 1 januari 1993 en mocht zij geen zuster- of dochteronderneming zijn van een grote onderneming. Tevens diende het een eerste of tweede deelname aan IFEST te betreffen.

Vijftien bedrijven, opgericht na 1993, maakten deel uit van het startersdorp. Hierbij waren er twee deelnemers uit West-Vlaanderen, namelijk Ecotips en MTD. De startende bedrijven zijn onder meer actief in de domeinen afvalverwerking, waterzuivering, meetapparatuur, verpakkingproblematiek, recycling van foliematerialen, analyseapparatuur, proces-automatisering, milieuconsultancy, bioremediëringstechnieken, labo-inrichting, luchtreiniging en apparatuur voor tuinrichting.

De Milieucellen namen ook dit jaar een module van het startersdorp in. Naar aanleiding van deze aanwezigheid op de beurs werden een aantal brochures geactualiseerd, terwijl een aantal nieuwe brochures werden opgemaakt. Volgende informatiebrochures zijn momenteel bij de GOM-Milieucellen te verkrijgen:

- handleiding milieuvergunningsaanvraag;
- steunmaatregelen voor milieu-investeringen en milieuonderzoek;
- bedrijf en milieu;
- milieuzelftest: checklist voor milieudossiers.

7) Provinciaal afvalstoffenplan

Door de milieuafdeling van de GOM-West-Vlaanderen wordt in samenwerking met de provinciale administratie een provinciaal afvalstoffenplan uitgewerkt. Dit plan dient een overzicht te geven van de actuele situatie van de afvalproductie en -verwerking in de provincie en dient tevens een prognose te maken van de evolutie terzake op middellange en lange termijn teneinde tijdig een aanzet te kunnen geven tot gewenste of noodzakelijke acties inzake afvalverwerking. Het ligt tevens in de bedoeling om een evaluatie te maken van de huidige intercommunale samenwerkingsverbanden en eventueel suggesties te maken naar een nieuwe aflijning van deze samenwerkingsgebieden in functie van een optimaler benutting van de beschikbare verwerkings-

capaciteit. Dit provinciaal afvalstoffenplan zal deels inspelen op de bepalingen van het Ontwerp Afvalstoffenplan 1996-2001 dat eind december 1996 door OVAM werd uitgebracht, doch zal vooral de provinciale situatie beklemtonen en van hieruit vertrekken om het afvalstoffenbeleid mee te oriënteren. De typisch West-Vlaamse situatie moet in het afvalstoffenbeleid worden in acht genomen. Hierbij denken we aan de specifieke impact van het toerisme op de afvalproductie, de reeds jaren geleden uitgebouwde en goed functionerende afvalverbrandingsinfrastructuur - die recent werd geoptimaliseerd met de nodige rookgaswassing en energie-recuperatie - evenals aan de goed uitgeruste containerparken en de opgebouwde groenafvalverwerking.

De uitwerking van de inventarisatie van de afvalgegevens en de opmaak van het provinciaal afvalstoffenplan gebeurt in nauw overleg met de intercommunales, OVAM en bedrijven met activiteiten in het domein van de afvalverwerking en -verwijdering.

In 1996 werden de gegevens rond afvalproductie op gemeentelijk, intercommunaal en provinciaal vlak voor de periode 1992-1995 geïnventariseerd evenals de gegevens rond afvalverwerking en -verwijdering in de provincie.

Tevens werd deelgenomen aan het overleg van de intercommunales voor afvalverwijdering met de provincie. Naast het afvalstoffenplan zelf kwamen op dit overleg initiatieven zoals de Kringloopcentra, Het Milieustraatje, groencompostering, ambachtelijke containerparken en sensibilisatie rond selectieve inzameling aan bod.

8) Mestproblematiek en het Vlaams Coördinatiecentrum mestverwerking

De mestoverschotten blijven voor de provincie een acuut probleem. De evoluties inzake het Mestdecreet en het Mestactieplan werden daarom van nabij opgevolgd.

Inzake de mestproblematiek blijft de GOM de stelling verdedigen dat omwille van het uitzonderlijk belang van de veeteelt en van de varkensproductiekolom in het bijzonder voor de economie en de tewerkstelling in de provincie, de inkrumping van de veestapel dient te worden voorkomen. Daarom dient gezocht naar oplossingen die noch de sector noch het milieu hypothekeren. Naast maximale toepassing van het

substitutieprincipe en invoering van voedertecnische maatregelen die de opname van mineralen verbeteren, dient absolute prioriteit gegeven te worden aan mestverwerking. Initiatieven zowel op bedrijfsniveau als grootschalig via centrale mestverwerkingsseenheden en coöperatieven zijn een absolute noodzaak om een milieubeleid te kunnen combineren met het behoud en verdere ontwikkeling van deze sector.

Op initiatief van het provinciebestuur West-Vlaanderen en van de GOM-West-Vlaanderen werd op woensdag 26 juni 1996 in het Provinciaal Hof te Brugge door zeven partijen overgegaan tot de oprichting van het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking.

De onderschreven doelstellingen van het coördinatiecentrum betreffen het organiseren van het overleg tussen de betrokken overheid en de verschillende actoren in de mestproblematiek teneinde een coherent en praktisch toepasbaar beleid uit te werken inzake mestverwerking en mestbewerking, evenals het coördineren, ondersteunen en stimuleren van initiatieven terzake. Het coördinatiecentrum stelt zich tevens als taak een 'mestverwerkingsplan voor Vlaanderen' op te stellen waarin een gefaseerde aanpak zal worden voorgesteld van de uit te bouwen verwerkingscapaciteit en waarbij voorstellen zullen worden gedaan van geschikte locaties voor de inplanting van mestverwerkingsprojecten. Verder zal gezocht worden naar mogelijkheden voor afzet en valorisatie van eindproducten uit het mestverwerkingsproces en naar opportuniteiten voor het inschakelen van andere organische afvalstoffen in het verwerkingsproces.

De partners die van bij de ondertekening deel uitmaken van het coördinatiecentrum zijn: de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen, de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Administratie Land- en Tuinbouw, de Belgische Boerenbond en de Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten, BEMEF. In november 1996 trad ook de provincie Limburg toe tot het VCM toe.

Het secretariaat van het Vlaams Coördinatiecentrum wordt waargenomen door de GOM-West-Vlaanderen.

De GOM volgde tevens van nabij de in ontwerp zijnde initiatieven op inzake mestverwerking in de provincie. Besprekingen werden daaromtrent gevoerd met de nv Danis voor het in opbouw zijnde project te Izegem evenals met de

initiatiefnemers van het project Sagron in het zuiden van de provincie en met de West-Vlaamse Elektriciteitsmaatschappij voor het SDCE-project in het centrum van de provincie.

De milieuafdeling zetelt verder in de begeleidingscommissie Mestverwerking van het project Best Beschikbare Technologie van het VITO.

9) Interregproject Milieu en KMO/MKB in de Euregio Scheldemond

In samenwerking met de GOMOV en het Innovatiecentrum Zeeland werd een interregproject 'Milieu en KMO/MKB in de Euregio Scheldemond' voorbereid. Dit project beoogt de versnelde implementatie van schone technologie in het bedrijfsleven en de bevordering van de ontwikkeling van een sterkere milieusector in de Euregio. De hoofddoelstelling van dit project is daarbij om de beschikbare kennis inzake afval- en emissiepreventie, milieuzorgsystemen en schone technologie te implementeren bij het bedrijfsleven. Daartoe zullen

in een eerste fase een drietal bedrijfssectoren worden doorgelicht naar hun milieubeleid en milieuprestaties waarna voor gezamenlijke knelpunten per sector naar oplossingen zal gezocht worden door onderlinge uitwisseling van informatie en door het opzetten van gezamenlijke initiatieven tot invoering van betere technologieën. De sectoren die in de eerste fase aan bod zullen komen zijn de metaalverwerking, vlees- en visverwerking en de productie van bouwmaterialen. Het project kan na anderhalf jaar verlengd worden waarna nog zes sectoren zouden doorgelicht worden. Dit project werd eind 1996 goedgekeurd en gaat op 1 januari 1997 van start.

10) Medewerking aan initiatieven en researchactiviteiten

a) *Adviesraad omgeving Charter 99 en de Milieuverklaring van Charter 99*

- De milieuafdeling van de GOM-West-Vlaanderen verleende verder zijn volledige medewerking aan de uitwerking

van de **milieuverklaring van Charter 99**. Deze milieuverklaring brengt bedrijven samen die op vrijwillige basis 10 milieudoelstellingen onderschrijven. Deze doelstellingen zijn sectoroverschrijdend en houden rekening met de specifieke situatie van het milieu en de ruimtelijke planning in de regio Zuidwest-Vlaanderen. Zij richten zich naar een rationeel gebruik van water en energie, het beperken van verpakkingsafval, het stimuleren van afvalpreventie en -recuperatie, de beperking van luchtverontreiniging en lawaai- en geurhinder, de landschappelijke integratie van bedrijfsgebouwen, het streven naar een goede nabuurschap met omwonenden en het integreren van de milieuzorg in het bedrijfsbeleid.

Met dit initiatief beoogt men bedrijven ertoe aan te zetten om een actief milieubeleid te voeren dat verdergaat dan de wettelijk opgelegde verplichtingen. Tevens worden bedrijven die effectief milieumaatregelen treffen ook geregeld in de kijker gesteld door een positieve ruchtbaarheid te geven aan geleverde inspanningen terzake.

De milieuafdeling van de GOM-West-Vlaanderen coördineert en zit de evaluatiecommissie van de milieuverklaring voor. Deze commissie beslist over de toelating tot ondertekening van de milieuverklaring en over de uitreiking van het jaarlijkse logo dat wordt verleend op basis van het gevoerde milieubeleid en van de concrete realisaties die werden uitgevoerd.

In 1995 werd dit initiatief ook opengesteld voor alle West-Vlaamse bedrijven.

Van de 32 bedrijven die sinds 1993 de milieuverklaring ondertekenden dienden in 1996 24 bedrijven een dossier in. De evaluatiecommissie besliste daarbij om 23 bedrijven het milieucertificaat 1996 uit te reiken. Zestien van deze bedrijven ontvingen eerder reeds het charter-milieucertificaat zodat mag worden gesteld dat deze bedrijven hun milieubeleid in positieve zin verder wisten uit te bouwen.

Daarnaast werden in 1996 zeven nieuwe bedrijven tot ondertekening toegelaten. Na onderzoek is gebleken dat deze aanvragers werk maken van de uitbouw van een milieubeleid en daarenboven heel wat milieuprestaties kunnen voorleggen.

Door het VBO werd het initiatief van de milieuverklaring in 1996 onderscheiden met een eervolle vermelding in de categorie 'Partnership voor duur-

BR - FONDSSEN

EEN KLARE KIJK OP BELEGGEN

BANK VAN ROESELARE
OP SPAREN STAAN GEEN JAREN.

zame ontwikkeling' van de milieuprijs voor de industrie.

- In samenwerking met het vormingsinstituut voor KMO's te Kortrijk en met Charter 99 werd de in 1994 opgerichte **Milieubeleidsclub** ook in 1996 verdergezet. Doel van deze club is de uitwisseling van ervaringen en beleidsvisies met betrekking tot de milieuproblematiek bij bedrijven. De milieufdeling van de GOM staat in voor de coördinatie van het initiatief en voor het modereren van de gesprekken.

In 1996 werden er zes sessies ingericht waarbij volgende thema's aan bod kwamen: milieusensibilisatie van werknemers, milieucommunicatie naar omgeving, overheid en pers, de implementatie van milieuzorgsystemen, afvalbeheerssystemen, hoe een milieuaudit uitvoeren? en het opmaken van het emissiejaarverslag. Elke sessie werd ingeleid door twee externe deskundigen waarna een groepsgesprek met actieve deelname van alle deelnemers plaatsvond. 17 bedrijven maakten in 1996 deel uit van de milieubeleidsclub.

- In samenspraak met de adviesraad Omgeving werd tevens een studieopdracht voorbereid rond de mogelijke impact van het herlokalisieren van zonnereemde bedrijven zowel op gebied van mobiliteit, milieu, economie en tewerkstelling. Besprekingen werden gevoerd met de leidende ambtenaren van het departement leefmilieu en infrastructuur aangaande de inhoud en de subsidiëring van deze studie.

b) *Ontwerp milieubeleidsplan 1997-2001*

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek voor het Ontwerp Milieubeleidsplan 1997-2001 (Mina II) en de mogelijkheid die hierbij geboden wordt om opmerkingen op de inhoud van het plan te formuleren, werd het ontwerp door de milieufdeling van de GOM-West-Vlaanderen grondig bestudeerd. Het advies voorbereid door de milieufdeling werd na bespreking en goedkeuring door de raad van bestuur ter informatie ook overgemaakt aan de provinciale en gemeentelijke overheden.

c) *Project ecomanagement*

Het projectvoorstel 'Ecomanagement', dat wordt gecoördineerd door de VDAB en waar de GOM-Milieucellen medewerking aan verlenen, werd in het kader

van het Europese programma ADAPT ingediend. Door buitenlandse partners werd na samenspraak en overleg het project tevens ingediend in Finland, Italië, Griekenland, Denemarken, Duitsland en Groot-Brittannië.

In het kader van dit project (dat handelt rond opleiding inzake de toepassing van milieuzorgsystemen in bedrijven en zich daarbij onder meer op de ontwikkeling van een cursus voor milieucoördinatoren en bij het milieubeleid betrokken werknemers en een training voor trainers richt) voerde de GOM-milieufdeling een haalbaarheidsonderzoek uit. Dit haalbaarheidsonderzoek had tot doel na te gaan welke opleidingsnaden terzake binnen de Vlaamse ondernemingen bestaan en wat de actuele situatie is bij de bedrijven met betrekking tot het invoeren van milieuzorg. Dit gebeurde aan de hand van een enquête, welke een vrij grote respons opleverde (meer dan 580 antwoorden op een mailing van 2.000).

Wat betreft de structuur en inhoud van het op te stellen opleidingspakket werd beslist dat de Belgische partners in het opleidingspakket de module over de initiële milieuanalyse volgens EMAS moeten schrijven. Hiermee werd in het najaar van 1996 aangevangen.

e) *Andere samenwerkingen*

- De milieufdeling van de GOM-West-Vlaanderen is actief betrokken bij het beleid van de vzw Alitech, onderzoekscentrum voor levensmiddelentechnologie, bij de vzw Proclam, bij de vzw Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek en is vertegenwoordigd in de adviesraad IFEST.

- Tevens wordt medewerking verleend aan de werkgroep milieubeheerders van Energik. Deze groep organiseert op maandelijkse basis werkvergaderingen en informatienamiddagen rond actuele milieuthema's. Op 27 februari 1996 coördineerde de milieufdeling in dit kader de studiedag 'geluidshinder: reglementering, meetproblematiek en oplossingen.'

- Ook aan de plenaire vergaderingen van het Bekkencomité IJzer wordt deelgenomen door de milieufdeling.

- Tenslotte verleende de Milieucel zijn medewerking aan de opleidingen 'milieucoördinator van het tweede niveau', georganiseerd door de vormingsinstituten te Brugge en Kortrijk en door het KATHO te Kortrijk.

H. *Grensoverschrijdende samenwerking*

1) Interreg

a) *Euregio Scheldemonde*

Projecten in verband met toelevering.

Gedurende 1995 werden een aantal projecten in verband met toeleveringspromotie uitgewerkt en ingediend met het oog op steun van het Interreg II-programma. Net zoals voor het programma Interreg I zullen deze projecten worden uitgevoerd door de Kamers van Koophandel en Fabrieken van Zeeland, de GOM - Oost-Vlaanderen en de GOM-West-Vlaanderen. Drie projecten werden op punt gesteld namelijk:

- publicatie van grensoverschrijdende toeleveringsaanbiedingen;
- doorlichting van en bezoek aan de uitbesteders in de Euregio Scheldemonde;
- contactdagen grensoverschrijdende toelevering.

De procedure tot goedkeuring van de projecten was einde 1995 dusdanig gevorderd dat de uitvoering ervan zeker in de eerste helft van 1997 zal starten.

b) *Nord - Pas-de-Calais*

Ook voor de grensoverschrijdende samenwerking met de regio Nord-Pas-de-Calais was 1996 een jaar van voorbereiding op Interreg II. Samen met de partner Chambre Régionale de Commerce et d'Industrie werd een programma rond toelevering besproken, op punt gesteld en ingediend. Het programma bestaat uit vier deelprojecten:

1. promotieacties op internationale toeleveringsvakbeurzen;
2. ontmoetingen tussen uitbesteders en toeleveranciers;
3. contactdagen;
4. grensoverschrijdende toeleveringsaanbiedingen.

Ook dit programma zal, mits goedkeuring, in de loop van 1997 worden uitgevoerd.

2) Het bedrijvent centrum te Kaposvar (Hongarije)

In opdracht van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Europa economie, werd door de GOM-West-Vlaanderen een haalbaarheidsstudie uitgevoerd omtrent de oprichting van een bedrijvent centrum te Kaposvar in de regio Somogy, Hongarije. Deze studie

werd in het voorjaar 1996 goedgekeurd waarop de GOM-West-Vlaanderen vanwege het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap de opdracht kreeg het bedrijvent centrum op te richten en in te staan voor de begeleiding in de startfase. Dit project wordt uitgevoerd samen met de LEA (Local Enterprise Agency) van Somogy County. De doelstelling van dit project is drieledig:

1. gunstige kansen creëren voor de ont-plooiing van jonge ondernemingen;
2. een ontmoetingscentrum worden voor jonge ondernemingen in de regio;
3. een trefpunt worden voor Vlaamse bedrijven en instellingen die hun markt-positie in Hongarije en Oost-Europa willen uitbouwen.

Op 9 september 1996 werd te Kaposvar de vennootschap Somogy-Flanders Ltd. opgericht met een kapitaal van 2 miljoen forint. Partners zijn de Somogy LEA (inbreng 1 miljoen forint) en de GOM-West-Vlaanderen (idem). Deze vennootschap zal het bedrijvent centrum te Kaposvar bouwen en behe- ren.

3) Het bedrijvent centrum te Litvinov (Tsjechie)

Gelijkaardig aan het project in Hongarije, bereidt de GOM-West-Vlaanderen de vestiging voor van een bedrijvent centrum te Litvinov in Tsjechië.

Nadat in 1995 met het plaatselijke stadsbestuur dat als Tsjechische partner optreedt, een vennootschap werd opge- richt, had in 1996 de aanbesteding en de aanvang van de bouwwerken plaats. De bouw is inmiddels zodanig opge- schoten, dat alles laat voorzien dat het bedrijvent centrum medio 1997 opera- tieel zal zijn.

Nauw aansluitend bij dit project, sloot de GOM-West-Vlaanderen een overeenkomst met de Regional Deve- lopment Agency of Northern Bohemia waar technische bijstand voor de pro- fessionele uitbouw van deze organisatie wordt geboden.

In het kader van deze overeenkomst, die eveneens wordt uitgevoerd met de hulp van het Vlaams Samenwerkings- programma voor Centraal- en Oost- Europa, werd onder meer in januari 1996 een druk bijgewoonde informa- tiesessie rond 'Zaken doen met Tsjechië' op de GOM-West-Vlaanderen georga- niseerd. Hierbij aansluitend had in juni 1996 een ontmoetingsdag voor Vlaamse bedrijven in Litvinov, Noord-Bohemen

plaats. Via individuele contacten met Tsjechische managers, verhoogden de deelnemende Vlaamse bedrijven gevoe- lig hun exportpotentieel naar de Tsje- chische republiek.

2. Initiatieven in de industriële en tertiaire sector

A. Bedrijvent centra en doorgangsgebouwen

West-Vlaanderen beschikt over een netwerk van zeven bedrijvent centra (Brugge, Ieper, Oostende, Roeselare, Veurne, Waregem, Wevelgem) waar aan startende ondernemingen drie diensten worden aangeboden: aangepaste ruim- ten, secretariaatsservice, management- begeleiding. Naast het netwerk van bedrijvent centra bouwt de GOM-West- Vlaanderen ook een netwerk van door- gangsgebouwen uit. Naast Diksmuide, Ieper en Poperinge en Oostende zijn complexen te Wevelgem, Brugge en Wingene in opbouw. Deze initiatieven passen in het nieuwe concept van ont- vangststructuur voor bedrijven waar naast de bedrijventerrein ook andere instapmogelijkheden in het economisch leven werden voorzien. 1996 werd bij de bedrijvent centra gekenmerkt door een uitbouw van de dienstverlening, een aantal directeurswissels en het aanvat- ten van nieuwe projecten. Op 1 januari 1996 trad de heer B. Blontrock in dienst als directeur van het Bedrijvent centrum Regio Brugge in opvolging van de heer M. Decock. Op 1 oktober 1996 nam de heer J. Demyttenaere de fakkel over van de heer A. De Leenheer in het Bedrij- vent centrum te Roeselare.

Op 31 december 1996 waren 89 bedrijven gehuisvest in de West- Vlaamse bedrijvent centra. Daarvan waren 75 bedrijven van binnenlandse en 14 van buitenlandse oorsprong. De globale tewerkstelling bij deze 89 bedrij- ven bedroeg 310 personen. Reeds 217 bedrijven hebben deze bedrijven- centra verlaten en de tewerkstelling in deze bedrijven liep op tot meer dan 1.100 personen. In het totaal hebben reeds 306 bedrijven van het begelei- dingsinstrument bedrijvent centrum gebruik gemaakt en de totale recht- streekse tewerkstellingscreatie, inbe- grepen de staf van de bedrijvent centra bedraagt bijna 1.500 personen. De gemiddelde bezettingsgraad van de bedrijvent centra in 1996 bedroeg 82,5 % voor de kantoorruimten en 77,7 % voor de productieruimten en de

verblijfsperiode per bedrijf bedroeg 27 maanden. Bij de financiering van de centra werd 72 miljoen BEF aange- bracht door de industriële sector, 46 miljoen BEF door de financiële sec- tor en 30 miljoen BEF door de overheid.

Parallel aan het netwerk van bedrij- vent centra, realiseert de GOM-West- Vlaanderen een gelijkaardig netwerk van doorgangsgebouwen in de provincie.

Het doorgangsgebouwencomplex te Wevelgem voor de Regio Kortrijk werd in 1996 afgewerkt en in januari 1997 officieel geopend. Bij de realisatie trad de GOM-West-Vlaanderen op in partnership met de Intercommunale Leiedal en het Bedrijvent centrum Regio Kortrijk. Bij de realisatie kan de GOM- West-Vlaanderen een beroep doen op een belangrijke bijdrage van het Vlaamse Gewest en de Provincie. De inplanting in de onmiddellijke nabij- heid van het bedrijvent centrum doet deze locatie meer dan ooit uitgroeien tot een echt ondernemingscentrum waar nieuwe initiatieven een stevige begeleiding aangeboden wordt. De voorbereidingen voor de realisatie van het ambachtelijk doorgangsgebouw te Wingene door de partners de cv Belgomilk en de GOM-West-Vlaande- ren werden in 1996 gestart om in 1997 tot realisatie te kunnen overgaan. Ook in het buitenland wordt meegewerkt aan het valoriseren van de knowhow die hier op het gebied van bedrijvent centra en doorgangsgebouwen werd opgebouwd. De bouwwerken van het bedrijvent centrum te Litvinov zijn in uitvoering. De opening van het nieuwe centrum wordt gepland midden 1997. Te Kaposvar (Somogy County) in Hongarije werd een basisovereenkomst gesloten tussen de Local Enterprise Agency (LEA) en de GOM-West-Vlaanderen voor de oprichting van een bedrijvent centrum.

B. Transportzone Zeebrugge (TZZ)

Naar aanleiding van de verkoop van een belangrijk perceel ten behoeve van inter- connector-gastoevoer uit Bakton (Groot-Britannië) werd in 1996 be- sloten tot de uitbreiding in een derde fase met ongeveer 13 ha. Deze expansie zal zich concretiseren in de loop van 1997. De uitbreiding van de infra- structuur zal eveneens haar verloop krijgen in 1997. In het afgelopen jaar werden 3,5 ha verkocht aan drie kopers, wat het totaal in de zone op 22,5 ha ver- kochte gronden brengt. In het centraal dienstengebouw hebben een achttal

transportfirma's een onderkomen gevonden. Niettemin bleef de vraag naar industriële gronden vanwege haven- en transportgebonden bedrijven in 1996 onder de verwachtingen.

C. Beheersmaatschappij van het internationaal transportcentrum LAR (cv BITLAR)

De activiteiten op het internationaal transportcentrum LAR evolueren in de goede richting: de rechtstreekse tewerkstelling bereikt 650 personen.

Als vermeldenswaard initiatief was er de organisatie van een contactdag Antwerpen-Kortrijk in samenwerking met de Groepering van Havenbelangen van Antwerpen. Naar promotie en ontwikkeling toe werd de installatie van een eigen Website voorbereid. Blijvende aandacht gaat naar de verspreiding van de naambekendheid van de LAR en naar tal van andere activiteiten, waaronder voornamelijk nauwe contacten met de lokale en centrale douanebesturen en initiatieven ter bevordering van de werking van de spoorterminal.

D. Flanders Vegetables Board cv

Deze vennootschap, door de GOM-West-Vlaanderen samen met de privé-sector opgericht om de export van verse groenten naar 'moeilijke' markten te stimuleren richt zich sinds een tweetal jaar in eerste instantie naar Oost-Europa vooral dan naar Rusland. Dat gebeurt duidelijk met succes. In 1996 werd voor 161,5 miljoen BEF uitgevoerd, ongeveer een verdubbeling ten opzichte van 1995. Deze som vertegenwoordigde ±7,5 miljoen kg voornamelijk appels (4 miljoen kg), peren (2 miljoen kg) en groenten (0,6 miljoen kg). Ondanks de hoge moeilijkheidsgraad van de markt, een gevolg van de onduidelijke structuur, lijkt Rusland voor West-Vlaamse groenten en fruit een steeds belangrijker klant te worden.

E. Hermes nv

Deze maatschappij heeft als doel de uitbouw en de financiering van de terminals voor goederen en passagiers te Brugge en te Zeebrugge. In de Zeebrugge achterhaven financierde Hermes nv de bouw van een containerterminal die werd verhuurd aan de firma Cast. Sinds de verhuis van Cast naar de Flanders Container Terminal in de voorhaven, werd deze terminal omgebouwd tot

een multi-purpose terminal, waarop stukgoed en voornamelijk nieuwe wagens worden behandeld.

F. De Hallen cv

Het programma voor 1996 bevat vier actiepunten: het creëren van nieuwe beurzen, het exporteren van beurzen, het ontwikkelen van het Meeting Center Gruzenberg en de verdere expansie en het stroomlijnen van de gebouwen en de campus. Het aantal evenementen kende inderdaad heel wat nieuwe initiatieven. Van de 35 evenementen waren er zes nieuwe.

Met het oog op een betere profilatie als beursorganisator en het rendabiliseren van de portfolio werden activiteiten ontplooid te Leuven, Luxemburg, Lille en Utrecht. Het Meeting Center Gruzenberg slaagde erin een totaal pakket aan te bieden en kende een succesvolle ontwikkeling. De vormgeving van het globaal concept dat een samenspel voorziet van het tentoonstellingscomplex De Hallen met het Meeting Center Gruzenberg, een multi-bioscoopcomplex en een evenementenhal kreeg verder vorm met de beslissing om het bioscoopcomplex te realiseren in 1997.

3. Bevordering gewestelijke infrastructuur, economische bedrijvigheid, ruimtelijke ordening

A. Infrastructuur

Zoals voorgaande jaren is opnieuw blijvende aandacht besteed aan de behoeften inzake een goede interne verkeersinfrastructuur en de integratie ervan in het nationaal en internationaal verkeersnetwerk. De evoluties werden van nabij gevolgd, onder meer via de werkzaamheden van diverse commissies en via besprekingen met de betrokken diensten. Waar nodig werden de beleidsinstanties benaderd.

In tegenstelling tot voorgaande jaren heeft de bevoegde overheid aan de GOM-West-Vlaanderen geen advies gevraagd ten aanzien van het rollend driejarenprogramma voor de wegeninfrastructuur (1997-99). Nochtans is er in de Richtnota 1995-96 en in de Richtnota 1997-98 (door de Vlaamse regering opgesteld ten aanzien van de werking van de GOM's) sprake van de 'rol die aan de GOM's werd toebedeeld inzake advies over de driejarenprogramma's infrastructuurwerken'.

Het niet opnemen van de verlenging van de A18 vanaf Jabbeke tot aan Westkapelle (aansluiting op de expresweg Antwerpen-Knokke) in het herziene gewestplan Brugge-Oostkust (Besluit van de Vlaamse regering van 19 september 1996) was aanleiding voor de (provinciale) Bijzondere Verkeerscommissie Zeebrugge om opnieuw in werking te treden; er werd een memorandum opgesteld ten gunste van de beoogde verlenging. De GOM-West-Vlaanderen werkt actief mee in deze commissie.

In verband met de waterwegen staat in 1996 de Leie opnieuw in de actualiteit. De doortocht van Kortrijk blijft nog steeds een flessenhals tussen de reeds volledig op 1.350 ton gekalibreerde panden stroomafwaarts Kortrijk en de nagenoeg volledig gekalibreerde panden stroomopwaarts deze stad. In 1996 is door de GOM-West-Vlaanderen opnieuw tussengekomen bij de bevoegde minister ten gunste van een spoedige modernisering van de doortocht van Kortrijk. Dit heeft te maken met de economische ontwikkeling van de streek, de transportfunctie van de waterweg, de waterbeheersing en de veiligheid (huidige onstabiliteit van kaden). De Vlaamse regering gaf in oktober 1996 haar akkoord over de selectie van de kandidaten voor de uitvoering van de werken; de aanbesteding gebeurde in december 1996. De GOM-West-Vlaanderen is lid van de 'Opvolgingscommissie Leie Kortrijk', opgericht door de minister die bevoegd is voor openbare werken.

De GOM-West-Vlaanderen was ook medeondertekenaar van een overeenkomst met de Vlaamse regering waarin de betrokkenen zich engageren om onder meer 'de binnenvaart in al zijn aspecten onvoorwaardelijk te promoten' en erover te waken dat 'watergebonden bedrijventerreinen uitsluitend aan watergebonden bedrijven worden toegewezen ...'.

Nog op het vlak van de waterwegen is te verwijzen naar de activiteiten van het Studiecomité Leie en Bijkkanalen waarvan de GOM-West-Vlaanderen lid is.

Inzake spoorwegen zijn voor 1996 twee realisaties te vermelden waarvoor de GOM-West-Vlaanderen steeds heeft gepleit. Het gaat om de elektrificatie van de lijn (Gent-)Deinze-De Panne en om het inleggen van rechtstreekse treinverbindingen tussen Oostende en Rijsel (thans: drie treinen per dag en per rich-

ting op werkdagen en twee treinen per dag in het weekeinde en op feestdagen).

Betreffende de zeehavens is voor Oostende te vermelden dat in 1996 concrete ideeën werden ontwikkeld ten aanzien van de uitrusting van het achterhaventerrein gelegen ten noorden van het kanaal Brugge-Oostende en ter hoogte van de Blauwe Sluis. Een en ander is onderdeel van het programma voor de renovatie van de Oostendse haven. In verband met de Oostendse luchthaven is te vermelden dat de werken voor de voltooiing van de rolbaan op het luchthavengebonden bedrijventerrein werden aangevat; hierdoor zal het hele terrein in het voorjaar van 1997 uitgerust zijn. Voor de aanleg van een verbindingsweg tussen dit terrein en de luchthaven is Europese financiële steun toegezegd. Dit geldt ook voor de plaatsing van ILS (Instrumental Landing System) op de landingsbaan (voor nadering vanover zee).

B. Sociaal-economische bedrijvigheid

De tussenkomsten van de GOM-West-Vlaanderen op het vlak van de sociaal-economische bedrijvigheid zijn zeer uiteenlopend en kwamen meestal in voorgaande paragrafen reeds ter sprake.

In 1996 ging onder meer veel energie naar de operationalisering van het Doelstelling 5b-programma en naar de gedeeltelijke herzieningstelling van de gewestplannen. Met name het indienen van voorstellen over het onderdeel zonevremde bedrijven en het permanent opvolgen van eerder ingediende voorstellen inzake regionale bedrijventerreinen vergden veel aandacht.

Met betrekking tot de infrastructuurele ontsluiting van de provincie lag het accent vooral bij de waterwegen: in het kader van de verruiming van de Leiedoortocht te Kortrijk werd met een aantal instellingen en met de Vlaamse minister van openbare werken terzake een convenant afgesloten; ook de ontsluiting langs het waterwegennet van de haven van Zeebrugge kwam ruimschoots aan bod. De wegen- en spoorontsluiting van de provincie werd hierbij evenwel niet veronachtzaamd.

Bestuursmandaten in de diverse West-Vlaamse bedrijventra, transportzones en intercommunale verenigingen zorgden voor de continuïteit van de eerder geformuleerde aanpak inzake bedrijfsgerichte infrastructuur. Ook in 1996 bleef de GOM-West-Vlaanderen systematisch de situatie op de bedrij-

venterreinen nauwgezet opvolgen. In eerder opgezette beheerssystemen wordt trouwens in de loop van 1997 geactualiseerd.

Verder werd medewerking verleend aan de functionering van het subregionaal overleg in een aantal streekplatformen in het kader van de beslissing van de Vlaamse regering van 20 juli 1994 inzake het vernieuwd regionaal beleid. In deze context werd aan elk streek-samenwerkingsverband een GOM-kaderlid aangeboden om als coördinator op te treden en werd een inbreng geleverd bij de redactie van de streekvisies van de betrokken vzw's.

C. Ruimtelijke ordening

In 1990 werd door de raad van bestuur van de GOM-West-Vlaanderen bij de bevoegde gemeenschapsminister en bij de Vlaamse regering een algemeen verzoek ingediend om te komen tot een gedeeltelijke herziening van de gewestplannen in West-Vlaanderen, meer bepaald voor wat betreft de regionale bedrijventerreinen.

In de periode 1991-1995 werden door de GOM-West-Vlaanderen aan de bevoegde Vlaamse minister voorstellen bezorgd inzake bijkomende regionale bedrijventerreinen in elk van de zeven West-Vlaamse gewesten. Belangrijk is dat voor de voorgestelde gronden wordt gepleit deze te bestemmen tot 'bedrijventerreinen van openbaar nut'; dit betekent dat zij enkel kunnen worden gerealiseerd door een overheidsinstantie.

In 1996 werd, omwille van een bijzondere situatie, ook een aanvraag ingediend ten aanzien van een lokaal bedrijventerrein (gewestplan Veurne-Westkust). Ook nam de GOM-West-Vlaanderen in 1996 initiatieven voor gewestplanherzieningen ten behoeve van zogenaamde zonevremde bedrijven (gewestplan Roeselare-Tielt). Het betreft gevallen waar de betrokken gemeentebesturen het volledig eens waren met de beoogde uitbreidingen en aandrongen op een initiatief vanwege de GOM-West-Vlaanderen. Deze laatste zag deze aanvragen als testgevallen ten aanzien van de gekozen procedure (BPA of gewestplanherziening).

Roomijs

Crème glacée

Eiskrem

Ice cream

Helado de crema

Melkerijstraat 10
B-8920 LANGEMARK

Tel.: 057 / 48 86 01

Fax: 057 / 48 71 82

Van al deze aanvragen beëindigden er enkele in 1996 de procedure; zij zijn gesitueerd in de gewestplannen Diksmuide-Torhout, Brugge-Oostkust en Veurne-Westkust. In een aantal gevallen leidde dit alles evenwel niet tot de beoogde nieuwe bedrijventerreinen. Daarom diende de GOM-West-Vlaanderen nieuwe aanvragen in: voor terreinen te Torhout en te Brugge (headquarterzone) en voor een verruiming van een terrein te Veurne.

Voor de aanvragen, ingediend in 1996 (onder meer: uitbreiding van zonevreemde bedrijven) en ook in 1995 (nieuwe regionale bedrijventerreinen in de gewestplannen Kortrijk, Roeselare-Tielt, Ieper-Poperinge, Veurne-Westkust, Oostende-Middenkust en Brugge-Oostkust) werd de wettelijke procedure tot herziening van de gewestplannen in 1996 niet gestart.

In de loop van 1996 heeft de GOM-West-Vlaanderen meerdere malen de aandacht van bevoegde Vlaamse minister gevraagd voor problemen rond ontplooiing van bedrijven.

Vooreerst is er de onduidelijkheid over de te volgen procedure (BPA of gewestplanherziening).

Wat meer in het bijzonder de gewestplanherzieningen betreft, is gewezen op de lange behandelingstermijn. Vooral het lange tijdsverloop tussen het indienen van voorstellen en het starten van de wettelijke herzieningsprocedure wekt wrevel bij de lokale besturen en het bedrijfsleven. Ook binnen de wettelijke procedure zelf worden bepaalde termijnen als te lang ervaren.

Met het oog op een vlottere behandeling van zonevreemde bedrijven en van bedrijven die buiten hun bedrijventerrein wensen uit te breiden, diende de GOM-West-Vlaanderen een voorstel in voor aanpassing van de wetgeving. In dit verband werden ook de West-Vlaamse parlementairen benaderd.

In 1996 heeft de GOM-West-Vlaanderen verder medewerking verleend aan de voorbereiding van het Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen. Nadat in 1994 het voorontwerp klaar kwam voor het deelgebied Kustzone (arrondissementen Brugge, Oostende en Veurne), werd in 1996 het voorontwerp voor het deelgebied Zone Zuidoost afgewerkt (arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt).

Mede tegen de achtergrond van het totstandkomen van het Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen werd

bijzondere aandacht besteed aan het Ontwerp Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dat in juli 1996 voorlopig werd vastgesteld door de Vlaamse regering. In het raam van het decretaal voorziene openbaar onderzoek (decreet van 24 juli 1996) vroeg de Vlaamse regering onder meer aan de GOM's een advies te formuleren ten aanzien van het Ontwerp Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

In dezelfde lijn ligt de interesse voor evoluties inzake de wetgeving: wijzigingen van de wet op de ruimtelijke ordening (1962), het aannemen van het 'planningsdecreet' (1996) dat de structuurplannen invoerde, nieuwe ontwikkelingen inzake regelgeving ...

Zoals in voorgaande jaren is ook in 1996 deelgenomen aan diverse zogenaamde 'plenaire vergaderingen' en werden adviezen geformuleerd als onderdeel van de goedkeuringsprocedure van BPA's. Deze bijdragen van de GOM-West-Vlaanderen moeten toelaten bovengemeentelijke standpunten en belangen afdoende aan bod te laten komen.

In 1996 is gestart met de 'adviesdienst voor stedenbouwkundige problematiek bij het bedrijfsleven'. Dit gebeurde in uitvoering van de Richtnota 1995-96 die door de Vlaamse regering voor de GOM's werd opgesteld. Van deze dienst wordt verwacht dat zij advies en informatie verstrekt, begeleiding en bemiddeling doet en een terugkoppeling naar de Vlaamse overheid realiseert. In feite gaat het om een officialiseren van een taak die de GOM-West-Vlaanderen sinds lang ter harte neemt. In het kader van deze opdracht werden in 1996 circa 30 dossiers behandeld.

4. Samenwerking en coördinatie

A. Doorstroming

De directie en stafleden van de GOM-West-Vlaanderen maken deel uit van diverse commissies, verenigingen of organismen of zijn met raadgevende stem betrokken bij de werking ervan, met het oog op samenwerking en coördinatie op het sociaal-economisch vlak. De permanente confrontatie met de dagelijkse problematiek op vele terreinen van de overheids- en de privé-sector laat toe het studie, conceptie- en promotiewerk in te passen in de concrete realiteit, het op een breed vlak uit te dragen en versnippering van inspanningen te vermijden en vanaf de basis

de noodzakelijke coördinatie te verzekeren.

Vertegenwoordigers van de GOM-West-Vlaanderen zijn actief in de volgende verenigingen:

1) Intercommunale verenigingen

Leiedal sv, Raad van Bestuur (Kortrijk); Westvlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Rekonversie, lid Raad van Bestuur en Directiecomité (Brugge); Westvlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid, Adviseur Raad van Bestuur en Directiecomité (Brugge); Westvlaamse Intercommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening, Adviseur Raad van Bestuur en Directiecomité (Brugge).

2) Beheer en advies aan onderwijsinstellingen

Vormingsinstituut KMO, Raad van Beheer (Brugge); Postuniversitair Centrum West-Vlaanderen (PUC), Raad van Beheer en Directiecomité (Brugge), Werkgroep Wetenschappen en Toegepaste Wetenschappen en Werkgroep Economie en Recht.

3) Organen, werkgroepen en commissies in verband met ontwikkelingswerk

FFIO (Investeren in Vlaanderen) (Brussel);

Interregio vzw, Raad van Beheer en Technisch Comité (Brussel);

Bedrijvent centrum Regio Brugge nv, Raad van Bestuur;

Bedrijvent centrum Regio Kortrijk nv, Raad van Bestuur;

Bedrijvent centrum Regio Oostende nv, Raad van Bestuur;

Bedrijvent centrum Regio Roeselare nv, Raad van Bestuur;

Bedrijvent centrum Regio Waregem nv, Raad van Bestuur;

Bedrijvent centrum Regio Westhoek nv, Raad van Bestuur;

Bedrijvent park Wingene nv, Raad van Bestuur;

Centrum voor Begeleiding van Ondernemingen, Raad van Bestuur;

Provinciale themacommissie economie, Brugge;

Beheerscomité van het Researchpark Kortrijk;

APZI (Association Port of Zeebrugge Interests);

Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd, Raad van Beheer (Beernem);

Flanders Vegetables Export cv, Raad van Beheer;

Alitech vzw, Raad van Beheer (Gent);

Technologisch Instituut Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging Biotechnologieraad (Antwerpen);

Coördinatiecomité GIMV Vlaamse GOM's;

Het comité van toezicht 'doelstelling 5b-programma' Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebieden;

Managementcomité 'doelstelling 5b-programma' Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebieden

LPO (Luchthaven Promotie Oostende), Raad van Beheer (Oostende);

Provinciale Werkgroep voor Huisvesting (Brugge);

Centrum voor Kwaliteitszorg West-Vlaanderen, Raad van Beheer;

Studiecomité Leie en Bijkanalen (Kortrijk);

Subregionaal Tewerkstellingscomité Oostende-Veurne-Diksmuide;

Conferentie voor Regionale Ontwikkeling in Noordwest-Europa (Brugge),

Raad van Bestuur (CRONWE);

Organisatiecomité 'Forum for Applied Biotechnology';

Werkgroep Euregio Scheldemond (Middelburg, Gent, Brugge);

Werkgroep en Stuurgroep Interreg West-Vlaanderen/Nord - Pas-de-Calais (Brugge, Rijsel);

Grensoverschrijdende Permanente Conferentie van Intercommunales (Kortrijk);

Charter 99, Zuidwest-Vlaamse economische samenwerking (Kortrijk), Adviseur Raad van Bestuur; Adviesraad omgeving; Evaluatiecommissie Milieuverklaring Adviesraad Research;

Eurosym vzw, certificatie instelling (Kortrijk), Raad van Bestuur;

RISO (Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw) (Brugge), Algemene Vergadering;

Stichting Dirk Frimout, Raad van Bestuur en Directiecomité;

European Council for Small Business;

Stuurgroep IGA-project (Intensieve Grensoverschrijdende Activiteiten);

Coördinatiecommissie Arbeidsmarkt Euregio Scheldemond;

West-Vlaamse overleggroep van EURES (Kortrijk);

Studiesyndicaat Seafarming (Brugge);

Streekplatform regio Kortrijk vzw;

Streekplatform van het arrondissement Brugge vzw;

Streekplatform Westhoek vzw;

Streekplatform Roeselare-Tielt vzw;

Streekplatform arrondissement Oostende vzw;

Centrumraad vormingsinstituut KMO's Veurne.

4) Commissies in verband met leefmilieu

Werkgroep Provinciaal Centrum voor Landbouw en Milieu, Provinciale Landbouwkamer (Roeselare);

Coördinatiegroep Milieubeheer Energik (Antwerpen);

Adviesraad IFEST (International Trade Fair for Environmental & Safety Technologies) (Gent);

Werkgroep Milieu 'Internationale Scheldefaculteit' (Vlissingen);

Bekkencomité De IJzer;

Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek, Raad van Beheer (Oostende);

Milieu Overleg Luchthaven Oostende (MOLO);

Redactieraad Ecotips.

5) Commissies in verband met toerisme

Toerisme Vlaanderen, Raad van Bestuur;

Adviesraad voor Toerisme, Stad Brugge;

Coördinatiegroep 'Recreatie en Toerisme' van Euregio Scheldemond.

6) Commissies in verband met informatie

Redactieraad van 'West-Vlaanderen Werkt' (Brugge);

Redactieraad van 'Toeleveren Vandaag' van de Vlaamse GOM's;

Redactieraad van 'Zeebrugge News' (Brugge);

Redactieraad van 'Flanders' Business Newsletter' (Vlaamse GOM's, FFIO, Vlaamse regering);

Redactie-adviesraad 'Ondernemen in West-Vlaanderen'.

Patrick Vanherpe & Partners pvba

v.h. Paul Houdmont
Verzekeringsmakelaars

In dienst van U die zekerheid wenst op een vlak waar de techniciteit en complexiteit met de dag groter worden. Mede door onze onafhankelijke positie kunnen wij steeds de voor U voordeligste voorwaarden selecteren. Alle verzekeringen met afzonderlijke dienst industriële risico's Raadpleeg ons ook voor vrijblijvend advies inzake hypothecaire leningen.

Jan Breydellaan 26
8500 Kortrijk, tel. (056) 22 08 72

7) Commissies in verband met ruimtelijke ordening, transport, energie

Raad van Advies De Lijn, West-Vlaanderen (Oostende);

Adviescommissie Structuurplan Kustzone (Brugge);

Adviescommissie Structuurplan Zuid-oost (Brugge);

Vlaamse Commissie Ruimtelijke Ordening;

Werkgroep Toeristisch Herstel van de Oostkust (Brussel);

Transportzone Zeebrugge nv, Raad van Bestuur;

Beheersmaatschappij Internationaal Transportcentrum LAR cv, Raad van Bestuur (BITLAR)

Bijzondere Verkeerscommissie Zeebrugge (Brugge);

Werkgroep Ontsluiting van de haven Zeebrugge via de binnenvaart;

AG Haven Oostende, Raad van Beheer;

Stuurgroep Warmte Kracht Koppeling (Brussel);

Begeleidingscommissie Structuurplan Wielsbeke;

Opvolgingscommissie Leie-Kortrijk;

Stuurgroep en Plangroep Gemeenschappelijk Algemeen Plan van Aanleg voor de gemeenten van het arrondissement Kortrijk (GAPAK);

Stuurgroep Mobiliteitsplan West-Vlaanderen;

Rijn-Schelde-Delta project: Begeleidingsgroep en klankbordgroep.

8) Vaste medewerking aan wetenschappelijke instellingen

Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO), Raad van Beheer (Brugge).

B. Samenwerking met de andere Vlaamse GOM'S

Tussen de directeurs-generaal van de vijf Vlaamse GOM's is er een regelmatig overleg. Initiatieven en problemen van gemeenschappelijke aard worden in de schoot van dit informatief overleg besproken, teneinde onder meer te komen tot gemeenschappelijke standpunten in de onderscheiden beheersorganismen. Hierdoor ontstaat ook de noodzakelijke coördinatie in het raam van gezamenlijke initiatieven.

De vijf Vlaamse GOM's besloten in april 1996 om gezamenlijk een bedrijvengids op CD-ROM uit te geven. Alle

Vlaamse bedrijven, met uitzondering van handel en diensten, en met meer dan vijf werknemers worden in dit bestand opgenomen. De GOM-West-Vlaanderen is in de tweede helft van 1996 begonnen met het bestaande bedrijvenbestand aan te passen en te updaten. Ongeveer 2.700 West-Vlaamse ondernemingen werden weerhouden voor uitgifte op CD-ROM.

5. Externe relaties en documentatie

A. Algemeen

De Algemene Informatievergadering van de GOM-West-Vlaanderen had plaats op 10 juni 1996 in het Provinciaal Hof te Brugge.

Gastspreker was de heer E. Van Rompuy, minister van economie, KMO, landbouw en media.

De uiteenzetting van dr. N. Vanhove, directeur-generaal van de GOM-West-Vlaanderen, bestond uit twee delen. Het eerste gedeelte behandelde de recente evolutie van een aantal socio-economische indicatoren. Het tweede gedeelte betrof de eigenlijke werking van de GOM in 1995. Het uitvoerig verslag van deze uiteenzetting vindt u terug in het tweede nummer 1996 van 'West-Vlaanderen Werkt'.

Na de toespraak van de heer N. Vanhove, nam minister E. Van Rompuy het woord. Zijn toespraak handelde over 'Vlaanderen ondernemend land: de noodzaak van een strategisch vernieuwingsbeleid'. De slottoespraak van de Algemene Informatievergadering werd gehouden door de heer W. Vens, bestendig afgevaardigde en voorzitter van de GOM-West-Vlaanderen. In zijn toespraak wijst W. Vens op de nauwe band tussen de Provincie, de GOM en de Vlaamse regering.

Daarnaast werden er 32 persnota's verspreid. Deze persnota's bieden een overzicht van de diverse activiteiten van de GOM-West-Vlaanderen: speciale aandacht ging in 1996 uit naar het bedrijfsleven. Voor de ontplooiing van het bedrijfsleven in onze provincie is een tijdig en adequaat aanbod van vestigingsmogelijkheden een basisvereiste. De GOM-West-Vlaanderen komt aan deze behoefte tegemoet door een netwerk uit te bouwen van bedrijvencentra, doorganggebouwen en bedrijventerreinen. In 1996 werd door de GOM-West-Vlaanderen een nieuw ambachtelijk doorganggebouw geconcipeerd te Wingene. Samen met de cv Belgomilk

zal de GOM-West-Vlaanderen een vennootschap oprichten met als doelstelling de aanpassing en uitbating van een deel van de leegstaande gebouwen als ambachtelijk doorgangsgebouw. In Oostende werd de eerste fase van het Luchthaven Oostende Bedrijvenpark volledig afgewerkt en gepromoot aan vrachtvliegtuigmaatschappijen, luchtvaartexpediteurs, luchtvaartgebonden distributiecentra en vliegtuigonderhouds- en toeleverende bedrijven. Met het oog op het creëren van nieuwe bedrijventerreinen in West-Vlaanderen heeft de GOM-West-Vlaanderen in de loop van 1996 herhaaldelijk zijn bevoegdheid uitgedrukt inzake het tekort aan ruimte voor werk in West-Vlaanderen. In dit kader organiseerde de GOM-West-Vlaanderen ook een overlegvergadering met alle West-Vlaamse parlementairen, leden van de bestendige deputatie en het directiecomité van de GOM-West-Vlaanderen. Er werd van gedachten gewisseld over een aantal economische topics onder de titel 'geven wij nog ruimte aan onze bedrijven?'

Naast het uitbouwen van een ontvangststructuur voor bedrijven voerde de GOM-West-Vlaanderen in 1996 een actief ondersteuningsbeleid om de weerbaarheid en de innovatiekracht van de bedrijven te vergroten. Zo nam de GOM-West-Vlaanderen het initiatief tot de oprichting van een incubatie- en innovatiecentrum op het Researchpark te Kortrijk voor de opvang van kleinschalige, hoogtechnologische bedrijfsinitiatieven. Na het Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking betekent dit tweede project een belangrijke verrijking van de infrastructuur die het Researchpark aanbiedt. Om de bedrijven te ondersteunen werd einde 1996 het opleidings- en vormingsprogramma Link opgestart. Het doel van dit programma is een uitwisseling te realiseren tussen grote en kleinere ondernemingen inzake informatie, ervaring en knowhow op het vlak van technisch management, exportmanagement, milieumanagement en financieel management.

In 1996 organiseerde de GOM-West-Vlaanderen tevens specifieke acties naar het bedrijfsleven toe zoals het inrichten van een groepsstand voor KMO's op MIDEST, een startersdorp op IFEST, het organiseren van diverse milieucontactdagen en een 'KMO-verkenningsdag Biotechnologie'. Verder werd de dienstverlening van de GOM-Milieu

cel aan het bedrijfsleven verder geoptimaliseerd met het samenwerkingsakkoord rond EMIS.

Op initiatief van het Provinciebestuur West-Vlaanderen en van de GOM-West-Vlaanderen werd in 1996 overgegaan tot de oprichting van het Coördinatiecentrum Mestverwerking. Het secretariaat van het Vlaams Coördinatiecentrum zal worden waargenomen door de GOM-West-Vlaanderen. Ter uitvoering van het Europees doelstelling 5b-programma voor de regio Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied werd eind 1995 het 5b-managementcomité opgericht. Het Permanent Secretariaat dat instaat voor het dagdagelijkse beheer van

het doelstelling 5b-programma werd vorig jaar toegewezen aan de GOM-West-Vlaanderen en is gehuisvest in het bedrijventrum te Veurne. Ook het secretariaat van het managementcomité Pesca en het managementcomité Retex wordt waargenomen door de GOM-West-Vlaanderen.

B. Flanders business Newsletter

De vijf Vlaamse GOM's verzorgen samen met Investeren in Vlaanderen jaarlijks de publicatie van vier edities van een gezamenlijk tijdschrift bestemd voor buitenlandse bedrijfsleiders en overheidsinstellingen. Flanders

Business Newsletter wordt telkens op 10.000 exemplaren verspreid. De onlangs in gebruik genomen nieuwe lay out, die heel wat moderner en aantrekkelijker oogt, oogstte heel wat bijval. Het in februari 1996 gepubliceerde nummer 49 belichtte de rol van de Vlaamse bedrijventra naar potentiële investeerders toe. Ook werd de nieuwe fiscale regeling voor distributiecentra en coördinatiecentra uiteengezet. In mei 1996 werd aandacht besteed aan de procedure voor exploitatie- en bouwvergunningen. De augustuseditie stond in het teken van de opportuniteiten in de Vlaamse bouwsector. Het novembernummer tenslotte

ISO 9002 CERTIFICAAT

Inzet
en **energie,**
met
waarborg.

GASELWEST **IMEWO**

ELECTRABEL

MENS, MILIEU EN ENERGIE

gaf een overzicht van de voordelige fiscale regeling voor dienstencentra, met name voor call-centers.

C. Voordrachten

In 1996 werden door de medewerkers van de GOM-West-Vlaanderen 75 voordrachten gegeven.

Dr. Norbert Vanhove sprak te Bergen (Noorwegen), Brugge (7x), Budapest, Ieper, Kortrijk (2x), Oostkamp, Roeselare en Torhout.

De heer Jan Callens sprak te Brugge (4x), Chicago (USA), Diksmuide, Ieper, Kortrijk, Lille, Lo-Reninge, Beselare, San Diego (USA), Seoul (Zuid-Korea), Taipei (Taiwan), Waregem, Wervik, Woumen en Diksmuide.

De heer Rik De Keyser sprak te Brugge, Westende, Berlijn, Kortrijk, Roeselare en Ieper.

De heer Jacques Hemschoote sprak te Kortrijk (3x), Ingelmunster, Oostende en Ieper.

De heer Philippe Tavernier sprak te Hasselt, Brugge (2x), Kortrijk, Riimahki (Finland), Utrecht, Aalter, Torhout, Roeselare.

De heer Luc Vermandere sprak te Lille.

De heer André De Raes sprak te Oostende en te Oudenburg.

De heer Hans Desmyttere sprak te Wervik.

De heer Koen Astaes sprak te Oostende, Roeselare en Wingene.

De heer Filip Demulder sprak te Kortrijk (4x), Antwerpen en Brugge.

De heer Fabiaan Van de Sande sprak te Blankenberge, Brugge, Roeselare en Oostende.

De heer Ivan Landuyt sprak te Mechelen.

De heer Johan Lammerant sprak te Kortrijk (3x).

De heer Thierry Vergeynst sprak te Haasrode.

Tevens werden er interviews gegeven aan diverse dag- en weekbladen en aan

radio (Radio1, Radio2) en televisie (BRTN, VTM, Focus en WTV-Zuid).

D. Artikels

N. Vanhove, Europese Unie en delocatie in de Frans-Belgische grensstreek, De Franse Nederlanden, 21ste Jaarboek, 1996

N. Vanhove, Globalization of Tourism demand, Reports 46th AIEST-Congress, 1996, Rotorura, New Zealand, vol. 38

N. Vanhove, Le marché du golf en Belgique et aux Pays-Bas: Tendances récentes et potentiel touristique, Europäisches Tourismus Institut, Trier

N. Vanhove, The impact of the Port of Brugge-Zeebrugge on employment, in L. Bekemans en S. Beckwith (eds.), Ports for Europe, Brugge

Milieuproblemen?

- Vergunningsaanvragen
- Wetgeving
- Integratie van milieuzorg en kwaliteitszorg
- Steunmaatregelen voor onderzoek of voor milieu-investeringen

Voor advies, informatie of begeleiding bij de dossiersamenstelling, contacteer:

Milieucel van de GOM-West-Vlaanderen

Rationeler energieverbruik?

Voorlichting over:

- Rationeel Energiegebruik (REG)
- Energiebesparingsmogelijkheden
- Steunmaatregelen voor onderzoek of REG-investeringen
- Energiezelftest

Voor advies, informatie of begeleiding bij de dossiersamenstelling, contacteer:

Energiecel van de GOM-West-Vlaanderen

KMO-begeleider en Wegwijzer:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek-Brugge
Tel. 050/36.71.00
Fax. 050/36.31.86

ORGANISATORISCHE UITBOUW EN ADMINISTRATIE

De raad van bestuur van de GOM - West-Vlaanderen telt, in toepassing van het Decreet van 12 juli 1990, 24 leden. Deze leden worden benoemd door de Vlaamse regering op voordracht van de bestendige deputatie wat de vertegenwoordiging van provincie, gemeenten en intercommunales betreft en van de werkgevers-, landbouw-, middenstands- en werknemersorganisaties wat de vertegenwoordiging van deze organisaties betreft.

Raad van bestuur

De raad van bestuur bestaat uit 24 leden en is als volgt samengesteld:

Publiekrechtelijke sector

Namens de provincie:

Amery Pieter, Veurne
Boret Walter, Lichtervelde
de Bethune Jean, Kortrijk
Defreyne Gerrit, Kortemark
Laurent Jean-Claude, Brugge
Terry Roger, Deerlijk
Vens Werner, Izegem

Namens de gemeenten en intercommunales:

Breyne Paul, Ieper
Cattoor Staf, Oostende
Denys Daniël, Roeselare
Logghe Bernard, Brugge
Sansen Antoon, Kortrijk

Privaatrechtelijke sector

Namens de werkgevers-, landbouw- en middenstandsorganisaties:

Claerhout Philippe, De Panne
Coussement Frans, Veurne
Demasure Marnix, Ingelmunster
Herpels Peter, Wevelgem
Mortier Jaak, Ieper
Tytgadt François, Knokke

Namens de werknemersorganisaties:

D'Haene Marc, Brugge
Delzeyne Eric, Roeselare
Deseyn Luc, Kortrijk
Locquet Johan, Kortrijk
Vanlerberghe Daniël, Langemark
Van Poucke Eric, Sint-Kruis/Brugge
Voorzitter: Vens Werner
Ondervoorzitter: Laurent Jean-Claude

Nemen van rechtswege deel met raadgevende stem:
Vanhove Norbert,
administrateur-generaal
Verbrugghe Albert,
commissaris van de Vlaamse regering

Directiecomité

Het directiecomité bestaat uit 12 leden, werd benoemd door de raad van bestuur en is als volgt samengesteld :

Publiekrechtelijke sector

Namens de provincie :

Amery Pieter, Veurne
Defreyne Gerrit, Kortemark
Laurent Jean-Claude, Sint-Kruis/Brugge
Vens Werner, Izegem

Namens de gemeenten en intercommunales :

Breyne Paul, Ieper
Sansen Antoon, Kortrijk

Privaatrechtelijke sector

Namens de werkgevers-, landbouw- en middenstandsorganisaties :

Coussement Frans, Veurne
Demasure Marnix, Ingelmunster
Herpels Peter, Wevelgem

Namens de werknemersorganisaties :

Delzeyne Eric, Roeselare
Locquet Johan, Kortrijk
Van Poucke Eric, Sint-Kruis/Brugge

Vergaderingen

De diverse bestuursorganismen kwamen op volgende data bijeen:

Raad van Bestuur	Directiecomité	College van commissarissen
12 maart	13 februari	26 maart
7 mei	12 maart	26 september
4 juni	7 mei	
11 juni	11 juni	
8 oktober	25 juni	
10 december	10 september	
	8 oktober	
	12 november	
	10 december	

Nemen van rechtswege deel met raadgevende stem :
Vanhove Norbert,
administrateur-generaal
Verbrugghe Albert,
commissaris van de Vlaamse regering

College van commissarissen

Het college van commissarissen werd benoemd door de raad van bestuur en is als volgt samengesteld :

namens de publiekrechtelijke sector :
Terry Roger, Deerlijk

namens de privaatrechtelijke sector :
D'Haene Marc, Brugge

als lid van het Instituut der Bedrijfs-revisoren :

Derycke Martin, Lendeledde

Nemen van rechtswege deel met raadgevende stem :

Vanhove Norbert,
administrateur-generaal
Verbrugghe Albert,
commissaris van de Vlaamse regering

Begroting

In zitting van de raad van bestuur van 10 december 1996 werd de inkomsten- en uitgavenbegroting voor 1997 goedgekeurd.

SUBSIDIERENDE BEDRIJVEN

Administratie

Norbert Vanhove, directeur-generaal
 Jan Callens, adjunct-directeur-generaal
 Jacques Hemschoote, directeur afdeling
 toegepast economisch onderzoek en
 ruimtelijke ordening
 Philippe Tavernier, directeur afdeling
 milieu
 Luc Vermandere, directeur afdeling
 bedrijfsontwikkeling
 Jacques Vandewalle, directeur afdeling
 financiën en administratieve diensten
 Viviane Van Pottelberghe, directiesec-
 cretaresse

25.000 fr.	Vanden Avenne-Ooigem nv, Wielsbeke
15.000 fr.	Bank van Roeselare nv, Roeselare Kredietbank nv
10.000 fr.	Bombardier Eurorail Divisie BN, Brugge Dumo Plastics nv, Roeselare Paribas Bank België nv., Brussel Slachtgroep Leieland bvba, Zwevegem
5.000 fr.	Bank Brussel Lambert nv, Brugge Bank Brussel Lambert nv, Kortrijk Concordia nv, Waregem Genencor International nv., Brugge Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen nv, Brugge Westvlaamsch Beroepskrediet cv, Brugge
2.500 fr.	Groeninghe Drukkerij, Kortrijk
2.000 fr.	Inrichtingen H. De Clercq-De Maesschalck nv, Brugge Versele-Laga nv, Roeselare Westvlaamse Betonwerkerij nv, Brugge
1.000 fr.	Callens Textiel fabriek nv, Kortrijk

*Jaargemiddelde van de werkloosheid
(niet-werkende werkzoekenden, inclusief oudere werklozen)
in 1990 en 1996, absoluut en per 100 potentieel beroepsactieven*

Arrondissement	Index			Per 100 potentieel beroepsactieven (a)	
	1990	1996	1990=100	1990	1996
Brugge	8.819	12.509	141,8	5,8	8,1
Diksmuide	1.207	1.742	144,3	4,6	6,7
Ieper	3.283	4.679	142,5	5,7	8,2
Kortrijk	7.585	12.198	160,8	4,8	7,7
Oostende	5.397	7.829	145,1	6,9	9,9
Roeselare	3.679	5.430	147,6	4,7	6,8
Tielt	1.811	2.954	163,1	3,7	6,0
Veurne	1.829	2.489	136,1	6,3	8,3
Aalst	12.288	15.764	128,3	8,1	10,3
Dendermonde	7.328	10.183	139,0	6,9	9,4
Eeklo	3.332	4.311	129,4	7,4	9,4
Gent	19.506	27.409	140,5	6,9	9,6
Oudenaarde	3.582	5.201	145,2	5,7	8,2
St.-Niklaas	6.934	11.788	170,0	5,6	9,2
Antwerpen	33.059	54.054	163,5	6,2	10,2
Mechelen	11.997	16.277	135,7	7,0	9,4
Turnhout	21.094	25.846	122,5	9,3	10,9
Hasselt	19.622	24.928	127,0	9,0	11,1
Maaseik	10.572	14.188	134,2	8,7	11,2
Tongeren	9.804	13.066	133,3	9,0	11,7
Halle-Vilvoorde	14.137	21.108	149,3	4,5	6,7
Leuven	15.354	21.081	137,3	6,1	8,0
Aat	4.518	6.949	153,8	10,7	15,9
Charleroi	31.612	44.143	139,6	13,2	18,4
Bergen	19.235	27.254	141,7	13,7	19,3
Moeskroen	4.453	6.530	146,6	11,3	16,8
Zinnik	11.104	15.261	137,4	11,9	15,8
Thuin	10.079	13.550	134,4	12,6	16,6
Doornik	9.105	12.925	142,0	11,8	16,5
Hoei	5.381	7.376	137,1	10,3	13,6
Luik	46.205	59.497	128,8	13,7	17,9
Verviers	12.282	16.378	133,3	8,7	11,2
Borgworm	3.005	4.200	139,8	8,5	11,4
Aarlen	1.609	2.018	125,4	5,7	6,9
Bastenaken	1.319	1.997	151,4	6,6	9,4
Marche-En-Famenne	1.957	2.705	138,2	7,9	10,3
Neufchateau	1.828	2.692	147,3	6,4	9,2
Virton	1.598	2.143	134,1	6,6	8,4
Dinant	4.578	7.265	158,7	9,1	13,8
Namen	14.515	22.050	151,9	9,6	14,1
Philippeville	3.874	5.379	138,8	11,8	15,9
Nijvel	11.667	19.111	163,8	6,5	9,9
Brussel-Hoofdstad	52.571	84.834	161,4	9,7	15,7
Provincie					
West-Vlaanderen	33.610	49.830	148,3	5,3	7,9
Oost-Vlaanderen	52.970	74.656	140,9	6,9	9,5
Antwerpen	66.150	96.177	145,4	7,1	10,2
Limburg	39.998	52.182	130,5	8,9	11,3
Vlaams Brabant	29.491	42.189	143,1	5,2	7,3
Henegouwen	90.106	126.612	140,5	12,7	17,6
Luik	66.873	87.451	130,8	11,8	15,3
Luxemburg	8.311	11.555	139,0	6,6	8,8
Namen	22.967	34.694	151,1	9,8	14,3
Waals Brabant	11.667	19.111	163,8	6,5	9,9
Vlaams Gewest	222.219	315.034	141,8	6,6	9,3
Waals Gewest	199.924	279.423	139,8	11,0	15,0
Brussel-Hoofdstad	52.571	84.834	161,4	9,7	15,7
Het Rijk	474.714	679.291	143,1	8,3	11,7

Bron: RVA, Rijksregister

(a) De potentieel beroepsactieven zijn de mannen van 20 à 64 jaar en de vrouwen van 20 à 59 jaar.

WES-PUBLICATIES 1996

Facetten van West-Vlaanderen

In de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen' verscheen als nummer 42 de publicatie 'Het internationaal toeristisch marketingplan voor België'.

In opdracht van 'Toerisme Vlaanderen' en het 'Office du Promotion du Tourisme', de twee belangrijkste overheidsorganisaties in België, werd door het WES en THR een internationaal strategisch en operationeel marketingplan voor de Belgische toeristische producten opgesteld met betrekking tot zes landen: Nederland, Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië en Spanje. Dit facet werd opgesplitst in twee delen. In een eerste deel worden de resultaten van de vraag- en aanbodanalyse voorgesteld. In het tweede deel wordt het strategisch luik van het marketingplan uitgewerkt en wordt vervolgens het operationele marketingplan gedetailleerd.

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

'West-Vlaanderen Werkt' beëindigde in 1996 zijn 38ste jaargang met 173 nummers sinds de oprichting van het tijdschrift in april 1959.

Jaargang 1996 bevat twee speciale nummers. In het tweede nummer werd het economisch overzicht van de provincie van het voorbije jaar opgenomen alsook het jaarverslag van de GOM-West-Vlaanderen. Het vierde nummer is een dossiernummer met als thema 'innovatie in het streekbeleid van West-Vlaanderen'.

Naast de hoofdartikelen bevatten de vijf nummers van jaargang 1996 ook de rubrieken Spectrum, Kort Genoteerd, Conjunctuurnota, Technologie-overdracht, Agenda, Voordrachten en Op de Leestafel.

Artikelen

- Redactioneel: Clusteraanpak als nieuwe vorm van regionaal beleid.
- P. De Wolf: Waterbeheersingsproblemen in West-Vlaanderen. De Kustzone.
- I. Demeulenaere: Veiligheid en VCA certificering bij KMO's. Een volwaardig onderdeel van het IKZ beleid.
- H. Laga: Joint-Ventures
- Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen
- Evolutie van de economische sectoren
- Werkloosheid en grensarbeid.
- Zeehavenverkeer en luchtvaart
- Huisvesting, ruimtelijke ordening en infrastructuur
- GOM-West-Vlaanderen Jaarverslag 1995.
- Redactioneel: Naar een toeristisch actieplan voor de Kust.
- R. De Keyser en P. Van Impe: Seniorenreizen naar de Kust.
- H. Desmyttere: Europese steunprogramma's voor de Westhoek en de Kustregio.
- K. Debaere: Hoog Kortrijk. Een stand van zaken.
- R. van Eenoo: De ontwikkeling van Westende-Bad.
- O. Vanneste: Innovatie in het streekbeleid van West-Vlaanderen.
- K. Astaes: Het clusterbeleid van de Vlaamse regering.
- J. Callens: Het researchpark te Kortrijk. Een opportuniteit voor het bedrijfsleven.
- E. Van Daele: Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking.
- G. Pollet: Flanders Language Valley.
- A. Kemps: Innovatie-Begeleiding-Ondersteuning voor de KMO.
- H. Van Damme: Barco's innovatiestrategie.
- G. Haemers: Bekaert, technologiebeleid in een multinationale onderneming.

- Ph. Cornelissen: Het technologiebeleid bij Picanol.

- L. De Geyter: Technologisch en wetenschappelijk onderzoek aan de Provinciale Industriële Hogeschool.

- E. Degroote: Technologisch onderzoek aan het departement IW en T van de KHBO;

- Redactioneel: Ruimtelijke Ordening in West-Vlaanderen: typische kenmerken.

- O. Vanneste: 40 jaar later; een economische evaluatie.

- A. Calus: 40 jaar Beitem: 1956-1996.

- F. Lagaisse: Waterzuiveringsinstallatie van KMO's: meer dan alleen afvalwater behandelen.

In de jaargang 1996 van 'West-Vlaanderen Werkt' werden ook tabellen opgenomen over de 'evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid naar bedrijfstak en arrondissement, 30/6/1993-30/6/1994, (nr. 1/1996), over de 'werkende beroepsbevolking naar plaats van tewerkstelling en bedrijfsafdeling, 1 maart 1991 (nr. 2, 1996), over de 'zelfstandige verzekeringsplichtigen: hoofdberoep, bijberoep en helpers) 30/6/1996 (nr. 3, 1996), over 'het bruto regionaal product per inwoner in de Belgische provincies en gewesten in 1993' en over de 'bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen naar bedrijfstak', 30 juni 1996 (nr. 5, 1996).

Publicaties Wer/Wes/Gom - West-Vlaanderen

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

Abonnement 1997: 595 fr. (BTW en port inbegrepen).

Buitenland: 750 fr. (port en kosten inbegrepen).

Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publicaties van het jaar.

België 1997: 995 fr. (BTW inbegrepen).

Buitenland: 1.300 fr. (port en kosten inbegrepen).

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland, 1955.*

O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland, 1955.*

G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*

West-Vlaanderens economische groei, 1965, 172 blz.*

Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*
Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen, 1987, 400 fr.

Toeleveringsrepertorium Elektrotechniek & Elektronica, 1992, 1983, 600 fr.

Toeleveringsrepertorium Metaalsektor, 1994-1995, 1.200 fr.

Toeleveringsrepertorium Kunststoffen en Rubber, 1995-1996, 1.200 fr.

Toeleveringsrepertorium Sektor Industriële diensten West-Vlaanderen. Editie 1995-1996, 250 fr.

Reeks Wes (BTW en port inbegrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962, 256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare, 1963, 336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964, 189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt, 1968, 410 blz., 297 fr.

- 14 J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.
- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 297 fr.
- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen, 1972, 209 blz., 290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 509 fr.*
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 216 fr.
- 24 Symarindus. De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220 blz., 445 fr.
- 27 E. Omeij, De Zeevisserij, 1981, 256 blz., 500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen 1982, 400 blz., 774 fr.
- 29 E. Omeij, Kwalitatieve discrepanties in de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz., 819 fr.
- 30 O. Vanneste, Verzamelde toespraken, 1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
- 31 N. Vanhove, J. Theys, West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling, 1990, 468 blz., 1.020 fr.

Reeks Facetten van West-Vlaanderen (BTW en port inbegrepen)

- 1 R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge, 1972, 48 blz.*
- 2 C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf, 1973, 100 blz., 124 fr.
- 3 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 158 fr.
- 4 Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 92 fr.
- 5 S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 151 fr.
- 6 N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975, 56 blz., 103 fr.
- 7 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 151 fr.
- 8 De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 1975, 80 blz., 151 fr.
- 9 P. Boerjan, De toeristische statistiek in België, 1976, 84 blz., 151 fr.
- 10 S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 124 fr.
- 11 J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 177 fr.
- 12 S. Beernaert, De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen, 1978, 40 blz., 82 fr.

- 13 Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48 blz., 105 fr.
- 14 P. Boerjan, De ontwikkeling van het vakantiegedrag van de Belgische bevolking, 1978, 124 blz., 255 fr.
- 15 Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 129 fr.
- 16 Terreinbehoeften voor Tewelkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 17 Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979, 76 blz., 159 fr.
- 18 Infrastructurale behoeften, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 19 Structuuranalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz., 285 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- 21 Structuuranalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen, 1982, 156 blz., 314 fr.
- 22 Structuuranalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen, 1983, 120 blz., 248 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz., 381 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1984, 56 blz., 124 fr.
- 26 Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek, 1986, 116 blz., 280 fr.
- 27 Marktstrategie voor de Britse toeristische markt, 1986, 176 blz., 600 fr.
- 28 Huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz., 175 fr.
- 29 Het kanaal Zeebrugge-Merendree, Sociaal-economische verantwoording en milieueffektenrapportering, 1987, 112 blz., 250 fr.
- 30 Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- 31 Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz., 85 fr.
- 32 Ready for the tunnel, 1988, 36 blz., 154 fr.
- 33 Hoeveel toerisme in de Westhoek, 1989, 88 blz., 226 fr.
- 34 Telekommunikatie morgen - Telematicadiensten en ISDN-netwerk, 1990, 28 blz., 95 fr.
- 35 Strategisch marketingplan voor het toerisme te Knokke-Heist, een toeristisch beleidsactieplan, 1991, 32 blz., 95 fr.
- 36 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88, 1991, 44 blz., 136 fr.
- 37 De economische betekenis van het toerisme te Brugge, 1992, 96 blz., 260 fr.
- 38 Mogelijkheden voor het riviertoeerisme in West-Vlaanderen, 1993, 72 blz., 170 fr.
- 39 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-1991, 1994, 32 blz., 200 fr.
- 40 Bedrijventerrenen in West-Vlaanderen, 1994, 52 blz., 550 fr.
- 41 West-Vlaanderen in cijfers, 1995, 119 blz., 790 fr.
- 42 Het internationaal toeristisch marketingplan voor België, 1996, 84 blz., 790 fr.

* Uitgeput

milieuvriendelijke meststoffen ...

immobiliën - clintonpark - roeselare

thuis in gebakken klei

know - how in aluminium

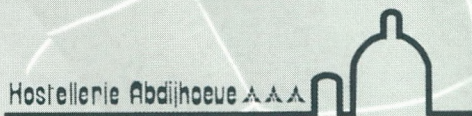
bedrijvencomplex roeselare

REMI CLAEYS ALUMINIUM
lichtervelde

hotel & business center hooglede

oudenburg

DESIMPEL

méér dan 100 jaar ondernemingszin !

ZEEBRUGGE

EEN NIEUWE HAVEN VOOR EUROPA

HAVENBESTUUR BRUGGE-ZEEBRUGGE
Louis Coiseaukaai 2 8000 Brugge

Telefoon 050-44 42 11 / Fax 050-44 42 24 / Telex 81.201